โครงการออกแบบและปรับปรุงย่านพานิชยกรรม บริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี จ.นนทบุรี

กนกวรรณ คำสวรรค์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประจำปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakham University

DESIGN AND ADJUSTMENT COMMERCE PROJECT AROUND THE MARKET AT NONTHABURI

KANOKWAM KHAMSAWAN

A THESIS SUBMITED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE BACHELOR DEGREE IN ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE, URBAN DESIGN AND CREATIVE ARTS
2006
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาว กนกวรรณ คำสวรรค์ แล้ว เห็นสมควรได้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขา สถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี พนิชยการ) (คณบดี)

..... กรรมการ
(อาจารย์กตัญญู หอสูติสิมา) (ผู้อำนวยการสาขาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน)

..... กรรมการ
(อาจารย์กฤษณุ ผโลปกรณ์) (อาจารย์ที่ปรึกษา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakham University

ชื่อวิทยานิพนธ์ โครงการออกแบบและปรับปรุงย่านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี จ.นนทบุรี

ชื่อผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ นางสาวกนกวรรณ คำสวรรค์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์กฤษณุ ผลิปกรณ์

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตร์ **สาขาวิชา** สถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน

มหาวิทยาลัย มหาสารคาม **ปีการศึกษา** 2549

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ปฏิบัติการออกแบบชุมชนเมือง ที่จัดทำในหัวข้อเรื่อง โครงการออกแบบและปรับปรุงย่านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี จ.นนทบุรี มีเนื้อหาการศึกษาถึงลักษณะการวางกลุ่มกิจกรรม และการเชื่อมต่อระบบสัญจร ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมของจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้สามารถส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่เดิมให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ของผู้ใช้โครงการให้ได้เป็นอย่างดีโดยนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องชุมชนเมืองที่ได้ศึกษามาทำการออกแบบและพัฒนาปรับปรุงพื้นที่โครงการ

การศึกษาจะเริ่มตั้งแต่ การศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงหลักการที่เกี่ยวข้อง ลักษณะการดำเนินชีวิตของชุมชน เพื่อนำไปหาลักษณะรูปแบบทางกายภาพของพื้นที่โครงการตอบสนองวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ตั้งไว้ โดยการศึกษาในครั้งนี้จะมุ่งเน้นไปที่การให้ผลประโยชน์สาธารณะชนเป็นหลักสำคัญ

เนื้อหาในรายงานจะแบ่งเป็นภาคข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ให้ออกมาเป็นแนวทางในการออกแบบทางกายภาพเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไปในอนาคต

อนึ่ง ถ้าผิดพลาดประการใดที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงจักขออภัย ณ ที่นี้ และหวังอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในเรื่องออกแบบและปรับปรุงย่านพาณิชยกรรมเพื่อเป็นแนวทางการนำไปปฏิบัติ ต่อไป

กนกวรรณ คำสวรรค์

สถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน

5 UD 4511110043

Mahasarakham University

TITLE DESIGN AND ADJUSTMENT COMMERCE PROJECT AROUND THE MARKET AT NONTHABURI

AUTHOR Kanokwan Khamsawan

ADVISORS Kritsanu Palopakorn

DEGREE Architecture MAJOR Urban Design

UNIVERSITY Mahasarakham DATE 2006

ABSTRACT

The local community design operation thesis presented in the title "DESIGN AND ADJUSTMENT COMMERCE PROJECT AROUND THE MARKET AT NONTHABURI" have the study subject about the feature of activities and the connecting of the thoroughfare system that is the evacuate point of the communication commerce of Nonthaburi province. This project can support the potentiality clearly and respond the needs of the people well.

The study begins with learning about the history, from the past to the present, including the principle involved and lifestyle of the people to show the physical of the project area for responding the objective assigned. The important thing in this study emphasize to offer the profit to the public

The texts in the report divided into the information and contemplate for synthesis. It is the guideline about the physical design to make an adjustment direction in the future.

If there are any mistakes in this thesis, we really apologize and we hope that the thesis will be benefit for the interest person about the DESIGN AND ADJUSTMENT COMMERCE PROJECT to be the guideline in the future.

Mahasarakham University

กิตติกรรมประกาศ

เบื้องหลังของการพัฒนาแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดีและร่วมมีส่วนสร้างสรรค์ผลงานเล่มนี้ขึ้น ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณประโยชน์กับบุคคลอื่นๆที่ต้องการศึกษาข้อมูล จึงขอมอบคุณงามความดีนั้นให้กับ อาจารย์กฤษณุ ผโลปกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาที่ดีตลอดมา และคณาจารย์กรรมการสอบทุกท่าน ซึ่งผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ทุกท่านเป็นผู้นำชี้ทางให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด แนะแนวทางการพัฒนาชิ้นงานให้ประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์มณี พนิชยการ ที่แนะนำและชี้ทางเลือกในการทำวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จนสำเร็จ ขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานผังเมืองจังหวัดนนทบุรี ที่ให้ข้อมูลทางด้านกายภาพของพื้นที่เป็นอย่างดี และ พี่ออฟ รุ่น 4 ที่ให้ข้อมูลพื้นฐานในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอบคุณ น้องบัว 1CA น้องเอื้อง 4UD น้องจอย 4UD น้องก้อย 4AR น้องเอ น้องอิ๋ว 2 UD น้องแม็ค 2 AR และเพื่อนสาวตาว 5 AR ที่เป็นกำลังสำคัญในการทำโมเดลชิ้นนี้ได้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณความดีของ อาจารย์ทุกท่านที่คอยสั่งสอน ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู ที่มีความรักและอนุเคราะห์ต่อศิษย์ทุกคนด้วยความปรารถนาดี และที่ขาดไม่ได้หากไม่มีบุคคลสำคัญทั้งสามท่านนี้ คือ คุณพ่อบัญญัติ คุณแม่เพ็ชรินทร์ พี่เบญจมาพร ที่น่ารัก รวมถึง คุณทิตยาพร และขอบคุณยักคิ้ว(หมาน้อยจอมวุ่นวาย) ที่อยู่เคียงข้างมาโดยตลอด คอยเป็นกำลังใจ กำลังทรัพย์ ให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีคุณค่าสำหรับตัวผู้ทำวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ผลักดันให้การทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ให้เป็นจริงได้ที่ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ. ที่นี้ด้วย

กนกวรรณ คำสวรรค์
สถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน
5 UD 4511110043

Mahasarakham University

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนที่	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
สารบัญ ภาพ	ฐ

บทที่ 1. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมา / ความสำคัญของโครงการ....1

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์การศึกษา....2

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา....2

1.3.2 ขอบเขตทางด้านพื้นที่....2

1.4 ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ....4

1.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ....4

1.5 เป้าหมายการศึกษาและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ....5

1.6 ระยะเวลาดำเนินการศึกษา....5

1.7 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาโครงการ....7

บทที่ 2. วรรณกรรม (แนวคิด,ทฤษฎี,งานวิจัยและงานศึกษา) ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับย่านพาณิชยกรรม: เกณฑ์การวางผังเมืองรวม สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย....8

2.1.1.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับย่านพาณิชยกรรม....8

2.1.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินบริเวณพาณิชยกรรม : เกณฑ์การวางผังเมืองรวม สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย....9

Mahasarakham University

2.1.1.3 ความหมายของตลาด.....9
2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาย่านการค้า.....14
2.1.3 ทฤษฎีความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว.....14
2.1.4 ลักษณะของการใช้พื้นที่ในด้านการค้า.....15
2.1.5 ลักษณะเฉพาะของย่านการค้าที่พบได้โดยทั่วไป.....15
2.1.6 การกำหนดความหมายของย่านพาณิชยกรรม.....16
2.2 กรณีศึกษา
2.2.1 วัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิเคราะห์กรณีศึกษา
2.2.1.1 วัตถุประสงค์.....16
2.2.1.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์กรณีการศึกษา.....16
2.2.2 กรณีศึกษา (Case Study) (กรณีศึกษาในประเทศและต่างประเทศ)
2.2.2.1โครงการปรับปรุงตลาดอินโดจีนเทศบาลเมืองมุกดาหาร.....16
2.2.2.2 โครงการปรับปรุงตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ.....16
2.2.2.3 ตลาดเกษตร Madison Dane Country Farmers Market
Capital Square Madison, WI.....18
2.2.2.4 ตลาดเกษตร Lexington Mayland , United States Of America ..19
2.2.3 การเปรียบเทียบกรณีศึกษา.....20
2.2.4 สรุปการวิเคราะห์กรณีศึกษาและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ.....22
2.2.5 แนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ.....22

บทที่ 3 สภาพทั่วไปของพื้นที่ในระดับมหภาค(ภาค-อนุภาค-จังหวัด)
3.1 การศึกษาข้อมูลในระดับภาค-อนุภาค
3.1.1 โครงการ/กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง.....23
3.1.1.1 แนวการพัฒนาภาคกลาง.....23
3.1.2 สภาพทั่วไปของภาคมหานคร กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3.1.2.1 สภาพทั่วไปในระดับภาค (ภาคมหานคร).....26
3.1.2.2 ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต.....26
3.1.2.3 สภาพภูมิศาสตร์.....27
3.1.2.4 การคมนาคมขนส่ง.....28
3.1.3 บทบาทและการพัฒนาพื้นที่ในระดับภาค.....28
3.2 การศึกษาข้อมูลในระดับจังหวัด
3.2.1 นโยบาย / แผน / โครงการ / กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง
3.2.1.1 วิสัยทัศน์.....29

Mahasarakham University

3.2.2 สภาพทั่วไปในระดับจังหวัด

3.2.2.1 ประวัติจังหวัดนนทบุรี.....30

3.2.2.2 สภาพภูมิประเทศ / ที่ตั้งนนทบุรี 35

3.2.2.3 ด้านกายภาพ.....35

3.2.2.4 ด้านเศรษฐกิจ.....36

3.2.2.5 ด้านการเงินและการคลัง.....37

3.2.2.7 ด้านการคมนาคมขนส่ง.....38

บทที่ 4. สภาพทั่วไปของพื้นที่ในระดับชุมชน

4.1 สภาพทางกายภาพ

4.1.1 ลักษณะทางภูมิประเทศ.....39

4.1.2 ที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต.....39

4.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ.....40

4.1.4 กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....41

4.1.5 โครงสร้างพื้นฐาน.....41

4.1.6 การคมนาคมและการสัญจร.....42

4.1.7 สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง.....45

4.1.8 ชุมชนแออัด.....47

4.1.9 ภูมิทัศน์ชุมชน.....47

4.1.10 จินตภาพของชุมชน.....47

4.2 ประชากร.....50

4.3 การสำรวจพื้นที่ชุมชน.....51

4.4 สภาพทางสังคม.....51

4.5 สภาพทางเศรษฐกิจ.....52

4.6 สรุป.....52

บทที่ 5. การวิเคราะห์ชุมชนในพื้นที่โครงการและพฤติกรรมกลุ่มผู้ใช้โครงการ

5.1 การสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง.....53

5.2 โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....62

5.2.1วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี.....62

5.2.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี.....62

5.2.3 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี.....62

5.2.4 โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....62

5.3 ความต้องการการตอบสนองของกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชน

5.3.1 กิจกรรมการค้าแผงลอย.....63

5.3.2 กิจกรรมร้านค้าขายของชำ/ร้านค้าขายส่งรวมถึงร้านค้าภายในชุมชน.....65

5.3.3 กิจกรรมทางด้านการบริการและการขนส่ง.....65

Mahasarakham University

5.3.4 กิจกรรมทางด้านพื้นที่จอดรถ.....66
5.3.5 กิจกรรมทางด้านพักอาศัย.....68
5.4 การวิเคราะห์พฤติกรรม กลุ่มผู้ใช้และความต้องการตอบสนอง.....68
5.4.1 ปัจจัยการเกิดพฤติกรรมของชุมชน (บุคคลและกลุ่ม) ในพื้นที่โครงการ....68
5.4.2กลุ่มผู้ใช้โครงการประเภทต่าง ๆ.....69
5.5 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้โครงการในอนาคต.....70
5.5.1 กลุ่มผู้ใช้โครงการหลัก (ภายในเขตเทศบาล).....70
5.6 การวิเคราะห์กฎหมายภายในพื้นที่โครงการ
5.6.1 กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีพ.ศ.2548.....71
5.6.2 กฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ.2537).....72

บทที่ 6. การสรุปข้อมูลและข้อกำหนดแนวทางเลือกออกแบบพัฒนาโครงการ
6.1 การสร้างแนวทางเลือก และปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดที่มีผลต่อการพัฒนา
6.1.1 เกณฑ์การกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการ.....74
6.2 การสร้างแนวทางเลือก และปัจจัยที่มีผลต่อแนวความคิดการพัฒนาโครงการ.....77
6.2.1การเปรียบเทียบลักษณะโครงการกับวัตถุประสงค์ของงาน
ออกแบบชุมชนเมือง.....78

บทที่ 7 การออกแบบโครงการ
การสรุปภาคข้อมูลโครงการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ
7.1 ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การออกแบบโครงการ.....81
7.1.1 ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การออกแบบ.....81
7.2 แนวความคิดในการออกแบบ
7.2.1 แนวความคิดด้านการวางกลุ่มกิจกรรม.....82
7.2.2 แนวความคิดด้านจินตภาพ.....82
7.2.3 แนวความคิดด้านการจัดระบบการสัญจร.....83
7.2.4 แนวความคิดด้านภูมิทัศน์.....83
7.2.5 แนวความคิดด้านการออกแบบลักษณะเฉพาะ.....83
7.2.6 แนวความคิดด้านลักษณะพืชพันธุ์.....83
7.3 Design Program
7.3.1 Behaviorl & Design Program.....84
7.3.2 Design Program.....90
7.4 การออกแบบโครงการ.....91
7.4.1 พื้นที่ใช้สอยในอนาคต.....102
7.5 การนำแผนไปปฏิบัติ.....103

Mahasarakham University

7.6 ข้อกำหนดควบคุมและเสนอแนะแนวทางการออกแบบ.....105
7.7 Design check List.....107

บรรณานุกรม
ประวัติผู้เขียน

Mahasarakham University

สารบัญตาราง

บทที่ หน้า

บทที่ 1

ตารางที่1.1 Barchart แสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการศึกษาข้อมูล.....6

บทที่ 2

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบกรณีศึกษา 20

ตารางที่ 2.2 แสดงการแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ.....22

บทที่ 4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล.....41

บทที่ 5

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง.....53

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี.....70

บทที่ 7

ตารางที่7.1 แสดง Behaviorl & Design Program.....84

ตาราง 7.2 แสดงการนำแผนไปปฏิบัติ.....103

ตาราง 7.3 แสดงการสรุปการออกแบบ.....107

Mahasarakham University

สารบัญแผนที่

บทที่ หน้า

บทที่ 3

แผนที่ 3.1 แสดงอาณาเขตติดต่อ.....27

บทที่ 4

แผนที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของพื้นที่โครงการ.....39

Mahasarakham University

สารบัญแผนภูมิ

บทที่ หน้า

บทที่ 5

แผนภูมิที่ 5.1แสดงการเพิ่มประชากรของเทศบาลนครนนทบุรี.....71

Mahasarakham University

สารบัญภาพ

บทที่ หน้า

บทที่ 2

ภาพประกอบที่ 2.1 แสดงรูปด้านตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ....17

รูปที่ 2.2 แสดงผังพื้นชั้นล่างตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ....17

รูปที่ 2.3 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ขายภายในตลาด....18

รูปที่ 2.4 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ขายภายในตลาด....18

รูปที่ 2.5 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่จัดวางของตลาดเกษตร Lexington....19

บทที่ 4

รูปที่ 4.1 แสดงเขตที่พักอาศัย....45

รูปที่ 4.2 แสดงเขตพาณิชยกรรม....45

รูป 4.3 แสดงศาลากลางจังหวัดนนทบุรี(เดิม)....46

รูปที่ 4.4 บริเวณท่าเทียบเรือจังหวัดนนทบุรี (ท่าน้ำนนทบุรี)....47

รูปที่ 4.5 แม่น้ำเจ้าพระยา....48

รูปที่ 4.6 ถนนพิบูลสงคราม....48

รูปที่ 4.7 ถนนประชาราษฎ์....48

รูปที่ 4.8 หอนาฬิกา....49

รูปที่ 4.9 ศาลากลางจังหวัดเก่า....49

รูปที่ 4.10 ย่านพาณิชย์ บริเวณตลาดสดเทศบาล และย่านการค้าริมถนนประชาราษฎ์....49

รูปที่ 4.11 ย่านพักอาศัยหนาแน่น ชุมชนวัดบางขวาง....50

รูปที่ 4.12 ย่านศูนย์ราชการ (เรือนจำกลางบางขวาง)....50

รูปที่ 4.13 สถาบันการศาสนา (วัดบางขวาง)....51

รูปที่ 4.14 สถาบันการศึกษา(โรงเรียนรัตนาธิเบศร์)....52

บทที่ 5

รูปที่ 5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำสำคลอง....71

รูปที่ 5.2 อาคารหลังเดียวกันซึ่งอยู่ที่มุมสาธารณะสองสายทางขนาดไม่เท่ากัน....72

รูปที่ 5.3 ป้ายที่ติดตั้งได้กันสาดให้ติดตั้งแนบผนังผนังอาคาร....72

รูปที่ 5.4 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดตั้งหรือตั้งป้าย....72

รูปที่ 5.5 การก่อสร้างอาคารใกล้อาคารอื่นในที่ดินเดียวกัน....72

รูปที่ 5.6 กันสาดของอาคารที่ยื่นออกมาในทางสาธารณะ....73

รูปที่ 5.7 ป้ายที่ยื่นจากผนังให้ยื่นไม่เกินแนวกันสาด....73

รูปที่ 5.8 ห้องแถวหรือตึกแถว....73

Mahasarakham University

บทที่ 6

รูปที่ 6.1 แสดงเกณฑ์การเลือกขอบเขตโครงการ....74
รูปที่ 6.2 แสดงขอบเขตโครงการ....76
รูปที่ 6.2 แสดงย่านพาณิชยกรรมที่หนาแน่น....77
รูปที่ 6.3 แสดงการเดินในพื้นที่....77
รูปที่ 6.4 แสดงการใช้งานโดยรถยนต์ทำให้เกิดอันตรายในพื้นที่....77
รูปที่ 6.5 แสดงการใช้พื้นที่ของกลุ่มคน....78

บทที่ 7

รูปที่ 7.1 แสดงผังบริเวณ....92
รูปที่ 7.3 แสดงรูปตัด....93
รูปที่ 7.4 แสดงรูปด้านA-B....94
รูปที่ 7.5 แสดงรูปด้านC-D....94
รูปที่ 7.6 แสดงทัศนียภาพ....95
รูปที่ 7.7 แสดงทัศนียภาพ....95
รูปที่ 7.8 แสดงรายละเอียดโซน A....96
รูปที่ 7.9 แสดงรายละเอียดโซน B....96
รูปที่ 7.10 แสดงรายละเอียดโซน C....97
รูปที่ 7.11 แสดงรายละเอียดโซน D....97
รูปที่ 7.12 แสดงรายละเอียดโซน E....98
รูปที่ 7.13 แสดงรายละเอียดโซน F....98
รูปที่ 7.14 แสดงรายละเอียดโซน G....99
รูปที่ 7.15 แสดงรายละเอียดก่อน-หลังการออกแบบ....99
รูปที่ 7.18 แสดงStreet Furniture....100
รูปที่ 7.16 แสดงStreet Furniture....100
รูปที่ 7.17 แสดงStreet Furniture....101

Mahasarakham University

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ (ที่มา/ปัญหา)

แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายสำคัญเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ เกิดจากแม่น้ำ 4 สายคือ ปิง วัง ยม น่าน ในภาคเหนือไหลมาบรรจบกันที่ ตำบลปากน้ำโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ ระยะที่ไหลผ่านจังหวัดนนทบุรี อยู่ในแนวเหนือใต้ผ่านพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด,อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวยเป็นระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร เดิมแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดนนทบุรี มีความคดเคี้ยวมากตรงบริเวณหน้าเมืองนนทบุรีเก่า(บ้านตลาดขวัญ) แม่น้ำเจ้าพระยาไหลแยกไปทางทิศตะวันตก ไปตามคลองแม่น้ำอ้อม(แม่น้ำเจ้าพระยาเดิม) ผ่านปากคลองบางใหญ่ แล้ววกลงมาทางทิศใต้ผ่านที่ว่าการอำเภอบางกรวยมาทะลุออกที่ตรงข้ามวัดเขมาภิรตาราม

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุออกหน้าวัดเขมาภิรตาราม เมื่อขุดคลองลัดแล้วกระแสน้ำเปลี่ยนเส้นทางเดินที่เข้าคลองขุดใหม่ นาน ๆ เข้าคลองลัดก็กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตแม้ว่าจังหวัดนนทบุรี จะไม่ใช่ชุมทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญก็ตาม แต่เพราะมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีลำคลองอยู่มากมาย ประกอบกับทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้นครหลวงมาก จึงทำให้การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ซึ่งได้แก่ เรือ แพ กลายเป็นหัวใจสำคัญของจังหวัดไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างเมืองกับเมืองหรือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น หรือแม้แต่การทำหน้าที่เป็นเมืองท่าจอดแวะของบรรดาเรือต่าง ๆ ที่มุ่งเข้าออกพระนคร โดยเฉพาะในสมัยกรุงศรีอยุธยา ยิ่งสนับสนุนให้จังหวัดนนทบุรี มีบทบาทด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำเด่นชัดขึ้นจากจดหมายเหตุของ ลาลูแบร์ ราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เป็นเครื่องยืนยันได้อย่างดี ถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการคมนาคมขนส่งทางน้ำ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการค้าขาย การติดต่อทางทูต หรือแม้แต่การสงคราม

ศักยภาพของบริเวณพื้นที่ศึกษานั้น นอกจากเป็นพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีศักยภาพเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวแล้วยังเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการคมนาคมที่สำคัญของจังหวัด กล่าวคือเมื่อพิจารณาผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของจังหวัดนนทบุรีให้เป็นแหล่งพักอาศัยและมีฐานะเป็นเมืองบริวารที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร จึงทำให้จังหวัดนนทบุรีมีจำนวนประชากรและยานพาหนะค่อนข้างมาก หากการคมนาคมทางน้ำได้รับการส่งเสริมและช่วยแบ่งเบาปัญหาการจราจรทางบกของถนนสายหลักได้เป็นอย่างดี

ซึ่งในปัจจุบันระบบคมนาคมทางน้ำมีแนวโน้มของการใช้บริการเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพปัญหาการจราจรทางบกที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาใช้บริการเรือยนต์โดยสารเพิ่มมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการจราจรที่ติดขัดทางบกในช่วงเวลาเร่งด่วน

ในอนาคตการคมนาคมสายใหม่ (รถไฟฟ้า BTS) กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อที่จะรองรับปัญหาการจราจรที่เร่งด่วน และติดขัดในภาวะปัจจุบัน

ดังนั้น เทศบาลนครนนทบุรี มีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานและความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร บริเวณตลาดนครนนทบุรีจนถึงท่าน้ำนนทบุรีมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเนื่องมาจากศักยภาพของพื้นที่ที่ติดกับ กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนของการสัญจรจากทางรถสู่ทางเรือและเป็นเส้นทางเชื่อมต่อเข้าสู่กรุงเทพมหานครส่งผลทำให้พื้นที่ย่านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรีจนถึงท่าน้ำนนทบุรีมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

Mahasarakham University

ย่านการค้าตลาดนครนนทบุรีจึงแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความเจริญของเศรษฐกิจในเทศบาลนครนนทบุรีจึงควรมีการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา อนุรักษ์พื้นที่เพื่อเป็นโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่เกื้อหนุนต่อเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพที่ดีต่อประชากรต่อไป

1.2 ความมุ่งหมาย

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาย่านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรีโดยศึกษาจากรูปแบบกิจกรรมในพื้นที่,พฤติกรรมของผู้ใช้สอยรูป,เพื่อให้มีพื้นที่รองรับกิจกรรมการค้า บริการ คมนาคมและเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยรอบ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่บริเวณย่านพาณิชยกรรมบริเวณตลาดนนทบุรี ในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการค้า บริการ คมนาคมขนส่ง

2.เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ กิจกรรม พฤติกรรม การสัญจรและแนวทางการจัดพื้นที่ให้เหมาะสม และรองรับกิจกรรมกลุ่มผู้ใช้ ในการขยายตัวของย่านพาณิชยกรรม

3.เพื่อศึกษาถึงปริมาณผู้เข้ามาใช้พื้นที่ และศึกษาถึงศักยภาพข้อจำกัดของพื้นที่ ที่จะสามารถรองรับผู้ใช้บริการ และการขยายตัวของการพาณิชยกรรม

4.เพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจ และปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างหลักของพื้นที่ อาคารอนุรักษ์ และสถานที่สำคัญภายในชุมชน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเพื่อทำการออกแบบปรับปรุงย่านการค้า บริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี เพื่อส่งเสริมการค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีขอบเขตของการศึกษาด้านเนื้อหาและด้านพื้นที่ ดังนี้ คือ

1.3.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตทางด้านเนื้อหา โดยครอบคลุมในเรื่องของหลักการในการวางแผนและการออกแบบชุมชนเมือง ในการศึกษาข้อมูลในระดับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 แผนพัฒนาระดับจังหวัด แผนพัฒนาระดับอำเภอ / เทศบาล แผนพัฒนาระดับชุมชนละการเก็บข้อมูลต่างๆในระดับชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา มาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบปรับปรุงพื้นที่ศึกษา คือ

- ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ โดยการลงสำรวจพื้นที่ต่างๆภายในย่าน ตลาด และชุมชนโดยรอบโครงการ
- ศึกษาถึงข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่รวมถึงศักยภาพในด้านต่างๆที่มีผลต่อพื้นที่ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์และพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่ศึกษากับชุมชนย่านการค้าและตลาดเพื่อหาแนวทางในการเชื่อมโยงกิจกรรม
- ศึกษาถึงลักษณะข้อกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในพื้นที่โครงการเพื่อเป็นการแนะแนวทางในการออกแบบให้สัมพันธ์กับกฎหมายและข้อบังคับ

Mahasarakham University

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาพื้นที่ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โครงการ เป็นย่านการค้าที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน ซึ่งเป็นย่านการค้าที่มีลักษณะการค้าขายภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีตลาดเทศบาลนนทบุรี ที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าของย่านและเป็นศูนย์กลางทางอาชีพและรายได้ของชุมชน ลักษณะทางการค้าและกิจกรรมภายในตลาดนั้น เป็นลักษณะของการค้าปลีกและการค้าส่ง โดยมีการค้าปลีกอาหารสดและอาหารสำเร็จรูปรวมถึงผลผลิตและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นกิจกรรมการค้าหลักของตลาด ซึ่งตลาดเทศบาลนนทบุรี นั้น ตั้งอยู่ระหว่างถนนสายหลักและถนนสายรองที่เชื่อมโยงไปสู่ศูนย์กลางทางกิจกรรมหลักของจังหวัดโดยมีทางด้านทิศเหนือที่ติดกับเรือนจำกลางจังหวัดซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่สำคัญของจังหวัดอีกทั้งยังเชื่อมต่อกับพื้นที่ศูนย์ราชการและพื้นที่การค้าและการบริการหลักของจังหวัดที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ต่างๆและบริเวณพื้นที่โดยรอบ ดังนี้

- ทิศเหนือ จรดเรือนจำกลางจังหวัด ศูนย์ราชการ และย่านพาณิชยกรรมหลักของจังหวัด
- ทิศใต้ จรดวัดบางขวาง และชุมชนบางขวาง
- ทิศตะวันออก ย่านพาณิชยกรรมของจังหวัด
- ทิศตะวันตก จรดท่าน้ำนนทบุรีซึ่งเชื่อมต่อโดยตรงกับถนนสายหลักที่วิ่งตรงเข่าสู่ตัวจังหวัด

1.4 ขั้นตอนการศึกษาและวิธีการเก็บข้อมูล

1.4.1 ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ รายงานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานราชการต่างๆ ข้อมูลทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลทางด้านกายภาย เศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับภาค อนุภาค จังหวัด อำเภอเมือง และในส่วนของพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมและทำการศึกษาในระหว่างการฝึกงาน

1.4.1.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ และการสอบถามจากผู้คนในพื้นที่รวมถึงประชาชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษา และผู้ที่สัญจรไปมา

1.4.1.3 การศึกษาในเรื่องของทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรม และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง จากบทความ วารสาร รวมถึงงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูลในระดับต่อไป

Mahasarakham University

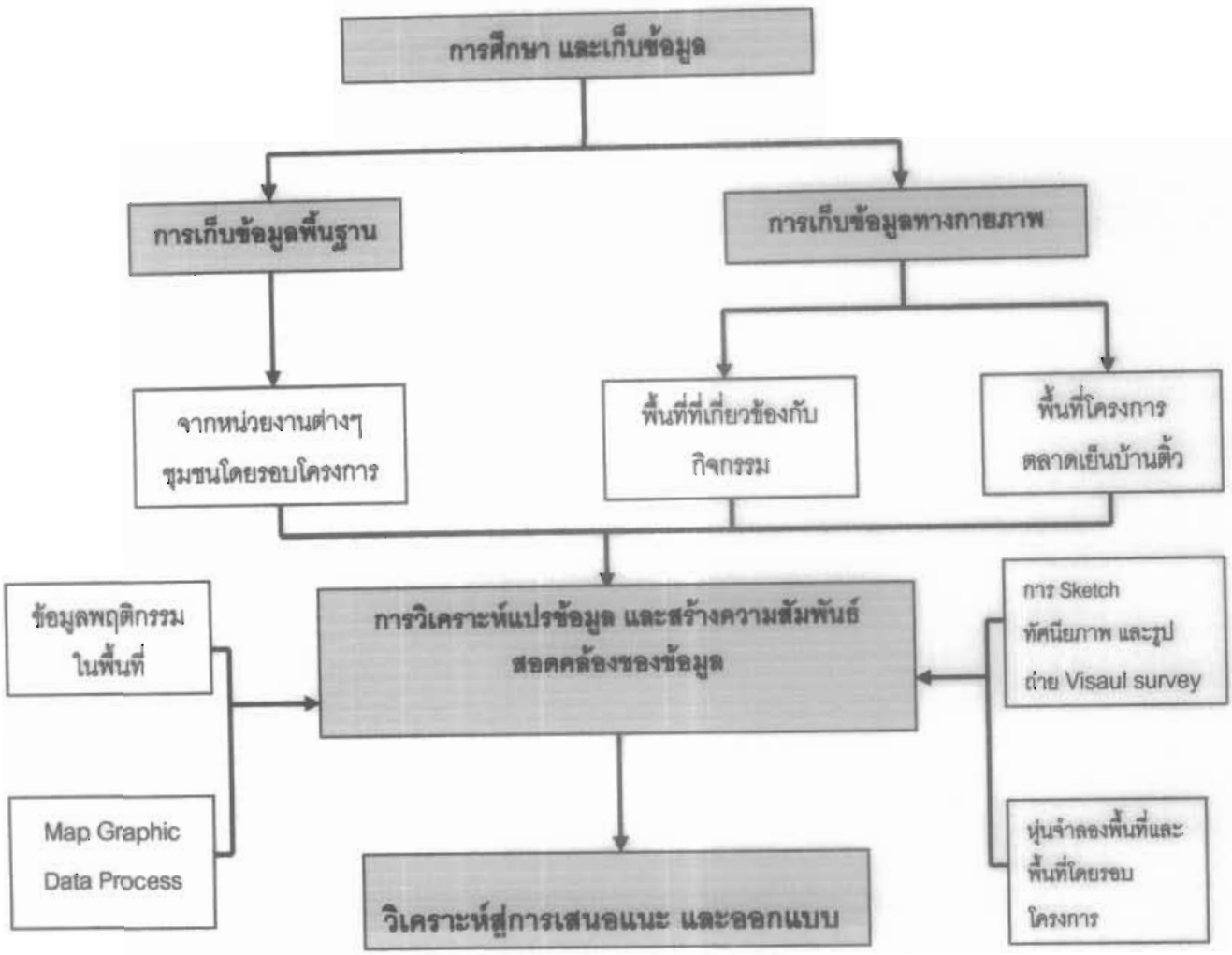

แผนผังที่ 1.1 : แสดงขั้นตอนการศึกษาและเก็บข้อมูล
ที่มา: จากการวิเคราะห์

1.4.2 วิธีการศึกษา

1.4.2.1 การเก็บข้อมูล

ข้อมูลระดับปฐมภูมิ การออกสำรวจพื้นที่ภาคสนาม การถ่ายภาพ การทำแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่ และการเก็บข้อมูลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครนนทบุรี สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสิ่งพิมพ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาพื้นที่ ทั้งจากหน่วยงานราชการต่างๆ ห้องสมุดจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เป็นต้น

1.4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์เกี่ยวกับแผนพัฒนา นโยบาย กฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
- การวิเคราะห์ถึงบทบาทของพื้นที่ในการพัฒนา รวมทั้งศักยภาพของพื้นที่
- การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในการพัฒนาที่สอดคล้องกับพื้นที่ ทั้งทางด้านกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่โครงการ

Mahasarakham University

1.5 เป้าหมายการศึกษา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

- กระบวนการออกแบบและปรับปรุงสภาพพื้นที่ทางการค้าเพื่อรองรับกิจกรรมทางการค้าของชุมชน
- ปรับปรุงย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี โดยการจัดลำดับการเข้าถึงของกิจกรรมการค้าและบริการต่างๆ สินค้าเกษตรรวมถึงผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ช่วยสร้างบรรยากาศและความหลากหลายในการจับจ่ายใช้สอยของผู้คน
- สร้างการเชื่อมโยงของกิจกรรมระหว่าง ตลาด ชุมชน และท่าน้ำนนทบุรี เพื่อความต่อเนื่องของกิจกรรมและสามารถดึงดูดผู้ใช้รวมถึงนักท่องเที่ยว
- จัดระบบทางสัญจรให้มีความเป็นระเบียบแบบแผน และจัดหาพื้นที่รองรับ เช่น ที่จอดรถ จุดพักผ่อนและนันทนาการของผู้คนโดยการพัฒนาพื้นที่ว่างต่างๆ เช่น พื้นที่ริมคลอง เป็นต้น
- เพื่อจัดหาพื้นที่รองรับสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนรวมถึงผู้ใช้และผู้ที่สัญจรผ่านไปมา (นักท่องเที่ยว) ในพื้นที่

1.6 ระยะเวลาการดำเนินการศึกษาและการออกแบบโครงการ

เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2549 ถึงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2550 โดยการเริ่มต้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ทฤษฎีต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูลในระดับมหาภาคจนถึงระดับอนุภาค ลงไปจนถึงการวิเคราะห์สภาพของตลาดและรัศมีการบริการของตลาดรวมถึงความสำคัญของตลาดว่าอยู่ในระดับใด วิเคราะห์สภาพชุมชนโดยรอบตลาดถึงบทบาทที่เกี่ยวข้องและมีผลโดยตรงต่อตลาด พฤติกรรมการใช้สอยของผู้คนภายในพื้นที่ จนถึงขั้นสรุปข้อมูลและหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่โครงการที่ศึกษา ซึ่งจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น จนถึงขั้นแนวทางการทำรายงานขั้นสมบูรณ์สรุประยะเวลาในการทำการศึกษาได้ดังนี้

1. สำรวจพื้นที่ทำการเก็บข้อมูล (Visual survey) การหาข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่โครงการในระดับต่างๆ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมถึงตำราวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประวัติศาสตร์ ของพื้นที่ที่มีการบันทึกและเก็บรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูล มีที่มาและสามารถอ้างอิงในการศึกษาได้

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลของการศึกษาขั้นตอนในการปรับปรุง หรือแนวทางในการพัฒนาพื้นที่

2. ศึกษาและวิเคราะห์กรณีศึกษา และการรวบรวมข้อมูลเนื้อหาทางด้านกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้และจัดการกับพื้นที่โครงการ ทั้งในด้าน วรรณกรรม แนวคิด และบทความ เพื่อเป็นทางเลือกในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

3. หาแนวทางในการออกแบบโดยการประมวลผลจากการสังเคราะห์ข้อมูล ทั้งในขั้น ปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อให้ได้แนวทางในการออกแบบที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่โครงการ ซึ่งประกอบด้วยสภาพทางกายภาพและชีวภาพ

4. การออกแบบและการพัฒนาแบบเป็นลำดับขั้น

5. ปรับแก้รายการก่อนการนำเสนอขั้นสุดท้ายของการออกแบบโครงการ

6. การทำรายงานสรุปและจัดทำรายงานขั้นสมบูรณ์

Mahasarakham University

แสดงขั้นตอนและระยะเวลาการศึกษา

ประเด็นการศึกษา	เดือน																			
	มิถุนายน				กรกฎาคม				สิงหาคม				กันยายน				ตุลาคม-มีนาคม			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ																				
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา																				
3. สภาพทั่วไปของพื้นที่ในระดับภาค อนุภาค จังหวัด อำเภอและพื้นที่เมือง																				
4. สภาพทั่วไปของพื้นที่ในระดับชุมชน																				
5. การวิเคราะห์ชุมชนในพื้นที่โครงการ																				
6. การสรุปข้อมูลและแนวทางการออกแบบ																				
7. การออกแบบโครงการ																				

ตารางที่1.1 Barchart แสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการศึกษาข้อมูล

Mahasarakham University

1.7 แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษากับการศึกษาและออกแบบโครงการ

โดยสรุป

ในการพัฒนาพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งนั้น ควรทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่และทำการลงสำรวจพื้นที่โดยการสัมผัสกับพื้นที่จริงและเก็บรายละเอียดต่างๆภายในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพอาคารบ้านเรือนและชุมชนโดยรอบ เพื่อให้รู้ถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน วิเคราะห์กิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่มีอยู่ในย่าน โดยเฉพาะตลาดเทศบาลนนทบุรี ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมรวมถึงพฤติกรรมการใช้สอยของผู้คนภายในพื้นที่ และทำการประเมินระยะเวลาในการศึกษา รวมถึงแผนพัฒนาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ ซึ่งมีผลต่อทิศทางการเป็นไปของโครงการ

กล่าวคือ แนวคิดสำคัญในการจัดรูปแบบของการใช้พื้นที่ Zoning ของในแต่ละพื้นที่ คือ บริเวณพื้นที่ชุมชน พื้นที่ตลาด พื้นที่ท่าน้ำนนทบุรี รวมถึงพื้นที่ว่างสาธารณะที่อยู่ระหว่างชุมชนให้เกิดความเชื่อมโยงของพื้นที่ โดยการเชื่อมโยงทางกิจกรรมต่างๆภายในพื้นที่ เช่น กิจกรรมการค้า และการบริการ กิจกรรมการขนส่งเพื่อให้กิจกรรมการค้ามีการกระจายตัวไปในพื้นที่ ทำให้เกิดบรรยากาศทางเลือกและบรรยากาศที่ดึงดูดผู้คนในการจับจ่าย และเข้ามาเยี่ยมชมพื้นที่ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับพื้นที่ย่านการค้าให้มีความสัมพันธ์กัน

Mahasarakham University

บทที่ 2

วรรณกรรมและกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ในการทำการศึกษาพื้นที่ต่างๆนั้น เพื่อให้เกิดแนวคิดและวิสัยทัศน์ที่หลากหลายและกว้างขึ้น และครอบคลุมพื้นที่ศึกษา ควรมีการศึกษาถึงแนวคิดต่างๆรวมถึงกรณีศึกษาที่สัมพันธ์และคล้ายคลึงกับพื้นที่ เช่น ลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมภายในโครงการ เป็นต้น เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษารูปแบบของโครงการซึ่งจะทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆขึ้นมาและสามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียได้ ทำให้การศึกษาโครงการ รวมถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่โครงการมีความชัดเจนและตอบสนองต่อชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1แนวความคิดเกี่ยวกับย่านพาณิชยกรรม: เกณฑ์การวางผังเมืองรวม สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย[1] : แบ่งได้ตามเกณฑ์แต่ละประเภทดังนี้

1. Strip Commercial – Transient การค้าประเภทนี้จะพัฒนาตั้งอยู่ตามถนนใหญ่ (Major Streets) ที่บริเวณเขตชั้นนอกของเมือง จะมีลูกค้าที่ผ่านไปมาตามถนนโดยรถยนต์เป็นลูกค้าจร การค้าประเภทนี้จะได้แก่ปั๊มน้ำมัน ภัตตาคาร โมเต็ล ร้านเครื่องดื่ม เป็นต้น

2. Strip Commercial – Now – Transient การค้าประเภทนี้จะพัฒนาตั้งอยู่ตามถนนใหญ่ (Major Streets) แต่อยู่ในบริเวณและเขตในชั้นในเมือง ถึงแม้บางโอกาสจะให้บริการลูกค้าจร แต่บริการหลัก คือ บริการในพื้นที่หมู่บ้าน และเป็นที่ทำธุรกิจ และตามปกติการค้าประเภทนี้จะอยู่ระหว่างศูนย์การค้า และจะสร้างการค้าสำหรับลูกค้าจร ไปมาและจะเกิดขึ้นในชั้นนอกตามการขยายตัวของเมือง

3. Shopping District มีลักษณะทั้ง (Strip Commercial – Now – Transient) จะบริการทั้งคนในหมู่บ้าน ลูกค้าจร และเป็นบริเวณธุรกิจ แต่จะตั้งอยู่ใน ทำเลในโครงข่ายทางแยกของถนนที่มีศักยภาพเป็นศูนย์การค้า หรือเหมาะจะเป็นศูนย์กลาง

4. Central Bussiness District (Donwtown)

ในขณะนี้นักผังเมืองจะยอมรับแนวความคิดของร้านค้าหมู่บ้านดังกล่าวแล้ว และได้แปลง Shopping District ในลักษณะดังกล่าวเป็น Neighbourhood Shopping Center และพยายามที่จะรวมกลุ่มพวก Strip Commercial – Transient เป็นศูนย์การค้าที่มีจุดประสงค์พิเศษที่ขานเมือง

4.1 เปลี่ยน Central Business District เป็น Community หรือ Regional District เพื่อให้บรรลุเงื่อนไขดังกล่าวมาแล้ว

4.2 ยอมรับการสูญเสียของการบริการค้าปลีกต่อการก่อสร้างเป็นศูนย์การค้าหมู่บ้าน ศูนย์การค้าชุมชนและศูนย์การค้าภาค

2.1.1แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับย่านพาณิชยกรรม

ย่านการค้าเป็นพื้นที่ที่ซึ่งเป็นหัวใจของเมืองเป็นสถานที่ๆ ประชาชนทุกระดับชั้นจำเป็นที่ต้องเข้าไปใช้บริการทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองต่างไม่สามารถผลิตสินค้าด้วยตัวเองได้จึงจำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันและกันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า และบริการตามที่ต้องการ

Mahasarakham University

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินบริเวณพาณิชยกรรม : เกณฑ์การวางผังเมืองรวม สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กล่าวถึงปัญหากับการพิจารณาเกี่ยวกับบริเวณพาณิชยกรรม ได้แก่

2.1.2.1 **การเข้าถึง**

- ทางเข้า สะดวกในการเข้าถึง
- รถยนต์ ง่ายต่อการหาที่จอดเพื่อรองรับกิจกรรม
- รถขนส่งมวลชน รองต่ออัตราการเข้าถึงและจำนวนประชากร
- ที่จอดรถ เพียงพอต่อจำนวนการใช้สอยและง่ายต่อการเข้าถึงสถานที่และพื้นที่เป้าหมาย
- การบริการ เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงในลักษณะต่าง ๆ เช่น เชื่อมโยง

2.1.2.2 **ความสะดวก**

- สินค้า ความหลากหลายของสินค้าที่สามารถซื้อได้ในละแวก
- ความสัมพันธ์ของการจัดผังบริเวณภายใน ความต่อเนื่องของประเภทกิจกรรมและสินค้า

2.1.2.3 **สิ่งสนับสนุนให้เกิดความมั่งคงในกิจการ**

- จำนวนประชากร เพียงพอและเกื้อหนุนต่อระดับกิจกรรมพาณิชยกรรม
- การสนับสนุนทางด้านที่ตั้ง การตั้งของพื้นที่ จุดเด่นทางจินตภาพที่ดึงดูดประชากรเข้าประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่
- ลักษณะอาคารที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ได้ ในช่วงเวลาต่าง ๆ สามารถมีการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมี ความคุ้มค่าของการใช้พื้นที่
- ขนาด สัดส่วนต่อความรู้สึกในการใช้พื้นที่ ที่สามารถมองภาพรวมได้
- สิ่งที่สร้างความรู้สึกทางด้านอารมณ์ กล่าวถึงความสวยงาม พึงพอใจต่อสถานที่
- ความมั่งคั่ง ความหลากหลายของกิจกรรมที่เกื้อหนุนดึงดูดกิจกรรมสู่พื้นที่

2.1.2.4 **ผลกระทบโดยรวม**

- การบริการ ไม่มีผลกระทบต่อบริบทโดยรวม
- การจราจร ไม่เกิดการติดขัดจากกิจกรรมของพื้นที่
- แสงสว่าง กลิ่น ความเป็นสัดส่วน มีความเหมาะสมต่อพื้นที่และประเภทกิจกรรม
- ค่าของที่ดินโดยรอบ และศักยภาพในการใช้ที่ดิน ไม่เป็นตัวทำให้คุณค่าศักยภาพของพื้นที่และโดยรอบลดค่าลง

ลักษณะผู้ใช้สอยย่านพาณิชยกรรม

แบ่งลักษณะผู้ใช้สอยได้ 2 ประเภท คือ

1. ผู้ใช้สอยประจำ ได้แก่ ผู้ประกอบการพาณิชย์ทุกประเภท และเจ้าของสินค้าที่อยู่ในพื้นที่หรือเคลื่อนที่เพื่อหาผู้ต้องการสินค้าตน
2. ผู้ใช้สอยชั่วคราว ได้แก่ ผู้เข้ามาเพื่อต้องการสินค้า ลักษณะที่เข้ามาไม่ได้อยู่ทุกช่วงเวลาที่เกิดกิจกรรมพาณิชย์

สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย : *เกณฑ์การวางผังเมืองรวม: 2546*

2.1.3ความหมายของตลาด

เกรียรติ จิวะกุล และคณะ(2525) ได้ให้ความหมายของตลาดไว้ ดังนี้

ตลาดคือ สถานที่แห่งหนึ่งหรือสถานที่ที่ตั้งอยู่ใกล้กันในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่มีทำเลที่เหมาะสมเป็น

Mahasarakham University

องค์ประกอบของพื้นที่ชุมชนในด้านย่านศูนย์กลาง (Central place) มีหน้าที่ใช้สอยเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเป็นประจำในเรื่องเศรษฐกิจ ที่ทำมาหากิน และการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนหนึ่ง นอกจากนี้ ตลาดยังเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดต่างๆ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ประชาชนแทบทุกระดับชั้น มีส่วนร่วมในการใช้สอย ตลาดจึงสะท้อนสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพที่ผสมผสานกันอยู่ รวมทั้งวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้งของกิจกรรมในพื้นที่ลักษณะของตลาด

ลักษณะของตลาดในสมัยการปรับตัวเข้ากับยุคใหม่และการปรับปรุงประเทศในด้านต่างๆได้มีการพัฒนาขึ้นกว่าเดิมทั้งในรูปแบบ การจัดระเบียบ ความสะอาด การบริการด้านสาธารณูปโภคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดสด ซึ่งมีการจัดสร้างโรงอาคารถาวรยกพื้นสูงแบ่งเป็นช่อง สำหรับจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารสด แห้ง ผัก ผลไม้ โดยรอบของตลาดหรือด้านหน้าจะมีอาคารถาวรจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น ด้าย ผ้า เครื่องมือ ภาชนะต่างๆ และมีร้านขายของชำแทรกตัวอยู่

ตลาดกับชุมชน

ชุมชน (Community) หมายความในแง่ของผังเมืองชุมชน คือ โลกสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดเป็นบ้านที่มีชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่ดำเนินเป็นประจำในชุมชน การมองชุมชนจะมองชุมชนให้เห็นเป็นร่างกาย เป็นระเบียบ เป็นโครงสร้าง อันเกี่ยวเนื่องกับระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมการซื้อขายจับจ่าย เป็นกิจกรรมหลักอันหนึ่งในกิจกรรมหลากหลายของเมือง (บริเวณตลาดก็ถือเป็นอาคารบ้านเรือนประเภทหนึ่งภายในเมืองลักษณะการผลิตและการขายกับลักษณะวิธีการขนส่ง หรือการก่อสร้างก็ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีของสังคม การกล่าวมานี้จะเห็นว่า "ตลาด" เป็นส่วนหนึ่งของเมือง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม เวลาที่ว่างกายภาพ และเทคโนโลยี ดังนั้นในการพิจารณาถึงตลาดและชุมชนจึงต้องคำนึงไว้เสมอว่า จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงตลาดในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน คือ เกี่ยวข้องอยู่กับกิจกรรมอื่น เวลาอื่น บริเวณอื่น)

ตลาดเป็นบริเวณกิจกรรมซื้อหาสินค้าเครื่องอุปโภค บริโภค มากมายหลายชนิด ในชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชนจะบังเกิดขึ้น สินค้ามากชนิด มากราคา มากจำนวนเช่นนี้ บรรจุปรากฏลงบนพื้นที่ชุมชน

-สินค้าเหล่านี้ต้องมีระดับ มีเหตุมีผลในการวางขายปรากฏตัวลงบนพื้นที่

- สินค้าชนิดหนึ่งๆ มีระดับความจำเป็นต้องใช้แตกต่างกันไป คือมีคนใช้มากใช้น้อยแตกต่างกันไป

- สินค้าชนิดหนึ่งๆมีถูกมีแพงแตกต่างกันไป จึงมีคนซื้อได้หรือไม่ไหวแตกต่างกันไป

- สินค้าชนิดหนึ่งๆมีอายุการใช้งานแตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารที่มีอายุการเสื่อมเสียเฉพาะตัว

กิจกรรมในย่านพาณิชกรรม

- **กิจกรรมหลัก** กล่าวถึง การประกอบหลักในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดกิจกรรม จนหมดสิ้นการประกอบกิจกรรม

- **กิจกรรมรอง** ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่พาณิชย์เพื่อประกอบกิจกรรม

- **กิจกรรมพิเศษ** กิจกรรมอื่นนอกเหนือจาก การพาณิชย์ กิจกรรมนี้มักจะเป็นสีสันให้กับพื้นที่พาณิชย์ได้มาก และเกิดบรรยากาศให้กับชุมชน

อิทธิพลต่อพาณิชยกรรมของชุมชน

เวลา เป็นในลักษณะของการประกอบอาชีพต่าง ๆ ของประชากรชุมชน ที่คาบเกี่ยวกิจกรรมและวิถีชีวิตของชุมชน

Mahasarakham University

- **ลักษณะพาณิชยกรรมในช่วงเช้า**

1. **ตลาดเช้า** เกิดจากผู้ที่ประกอบการในช่วงกลางวัน และกลางคืน เตรียมตัวประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นสถานที่รับรองต่อกิจกรรมชุมชน ในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน

2. **การขนส่งสินค้า** เกิดจากสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้า การพาณิชย์ในสถานที่หนึ่งที่นำมาในพื้นที่ศูนย์กลางพาณิชย์ชุมชน จากสถานที่ผลิตมาศูนย์กลางย่านพาณิชย์ บางครั้งการขนส่งมักจะช่วงกลางคืนด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่ระยะทางและประเภทของกิจกรรม

3. **ร้านค้า** ส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าทั่วไปในการประกอบอาชีพในพื้นที่ รองรับต่อการพาณิชย์และความต้องการของชุมชนในระดับต่าง ๆ

- **ลักษณะพาณิชยกรรมในช่วงกลางวัน**

1. **สถานที่ประกอบการ** สถานที่ประกอบกิจกรรมทั่วไป ลักษณะเด่นของประเด็น คือ การพาณิชย์มีสภาพคล่องตัวและคึกคัก มักจะตั้งอยู่ในย่านของสถานที่ที่มีการประกอบกิจกรรมของเมือง ประชากรหนาแน่น และ Node ของชุมชน

2. **สถานที่ติดต่องานต่าง ๆ** การพาณิชยกรรม จะเกิดขึ้นเพื่อรองรับต่อการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถานราชการ มักจะมีร้านถ่ายเอกสารเพื่อรองรับในการทำเอกสารเพื่อติดต่อ ร้านอาหาร รองรับต่อบุคคลากรในพื้นที่นั้น ๆ

- **ลักษณะพานิชยกรรมในช่วงกลางคืน**

1. **ย่านร้านค้า ร้านอาหารยามค่ำคืน** ส่วนใหญ่เป็นย่านที่เป็นลักษณะพาณิชย์เชิงนันทนาการ ที่รองรับต่อความต้องการในการประกอบกิจกรรมหลักของประชาชน ในชุมชน ในการดำรงชีวิตประจำวัน

ศักยภาพพื้นที่ กล่าวถึงความสามารถในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่พื้นที่ไม่สามารถผลิตได้ จะจำเป็นแปรสำคัญที่จะทำให้สภาพเศรษฐกิจ และการพาณิชย์ของพื้นที่มีสภาพคล่องตัว และมีอำนาจในการต่อรองแลกเปลี่ยนสินค้า

การคมนาคม ความสะดวก ทางผ่านในการเดินทาง ขนส่งต่างๆ สู่พื้นที่อื่นจนก่อให้เกิดศูนย์กลางในด้านต่างๆ เกิดการพาณิชย์รองรับต่อกิจกรรม

พฤติกรรมต่อช่วงเวลา และวิถีชีวิตของชุมชน

อิทธิพลจากการประกอบอาชีพต่างๆ และความต้องการของชุมชน ประชากรในระดับต่างๆ

ลักษณะความสัมพันธ์ของย่านพาณิชยกรรมกับพื้นที่อื่นในชุมชน

- **ที่อยู่อาศัย** รองรับย่านที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นในลักษณะเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน
- **อุตสาหกรรม** เกิดขึ้นจากการรองรับด้านการพาณิชย์อีกที
- **สถานที่ราชการ** รองรับต่อประชากรในพื้นที่ทางด้านกิจกรรมต่างๆ
- **ประกอบการเกษตร** มีหลายลักษณะต่อพื้นที่ เช่น รองรับระดับย่านชุมชนในการประกอบอาชีพ ระดับในละแวก รองรับต่อประชากรในพื้นที่เป็นไปในลักษณะร้านค้าระดับชุมชนเป็นส่วนใหญ่
- **พื้นที่ฉนวน** (Buffer Zone) เป็นพื้นที่หนึ่งที่เป็นแนวทางในการควบคุมการขยายตัวแบบไร้ทางทิศทางของการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน และศักยภาพสามารถพัฒนาสร้างสรรค์พื้นที่ให้เกิดสิ่งที่รองรับต่อวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชนได้

Mahasarakham University

- **พื้นที่สีเขียว และนันทนาการ** (Green & Recreation Area) หนึ่งในพื้นที่สำคัญในความต้องการพื้นที่ฐานของมนุษย์ ที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน

สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย; *เกณฑ์การวางผังเมืองรวม 2546*

ประทีป จันทรเขตต์ (2532) ได้เขียนไว้ในหนังสือผังเมือง เกี่ยวกับศูนย์การค้าของเมืองโดยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท โดยพิจารณาจากจำนวน และ ประเภทของร้านค้า สัดส่วนระหว่างพื้นที่ศูนย์กลางต่อจำนวนครอบครัว ดังนี้

- ศูนย์กลางประจำหมู่บ้าน (Neighborhood Shopping Center) ประกอบด้วยร้านขายสินค้าจำเป็นประจำวัน ร้านขายอาหารเครื่องดื่มและของใช้อื่นๆ (Super market) และร้านขายยา เป็นต้น ซึ่งจะมีจำนวนร้านค้าประมาน 15 ร้านต่อ 1 หมู่บ้าน และใช้พื้นที่ 12.5 ถึง 25 ไร่ สำหรับพลเมืองอย่างน้อย 1,000 ครอบครัว
- ศูนย์กลางของเมืองขนาดเล็ก (Community Shopping Center) ประกอบด้วยร้านขายของและร้านขายอาหารทั่วๆไป และยังมีร้านขายสินค้าประเภทอื่นๆ เช่น ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายเครื่องถ้วยชามและเครื่องใช้ภายในบ้าน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 20-30 ร้าน ใช้เนื้อที่ 25-75 ไร่ สำหรับพลเมืองอย่างน้อย 5,000 ครอบครัว
- ศูนย์กลางขนาดใหญ่ มักตั้งอยู่ในบริเวณระหว่างเมือง ประกอบด้วยร้านค้าทั่วไปและสินค้าประเภทเสื้อผ้าและเครื่องใช้ภายในบ้าน และยังประกอบด้วยร้านขายเฟอร์นิเจอร์ ห้างสรรพสินค้าด้วย มีจำนวนร้านค้าประมาณ 50-100 ร้านค้า ใช้เนื้อที่อย่างน้อย 87.5 ไร่ขึ้นไป สำหรับพลเมืองจำนวน 100, 000 ครอบครัว

วราพงศ์ นิลศิริ (2533) ได้กล่าวถึงการพิจารณาความสัมพันธ์ของย่านการค้ากับพื้นที่โดยรอบที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการเพิ่มจำนวนประชากรในพื้นที่นั้นๆ ทั้งโดยธรรมชาติและการอพยพเข้า ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อกิจกรรมการค้าขาย เพราะแสดงถึงจำนวนลูกค้าที่เพียงพอในการทำการค้า

Victor Gruen (1965) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางการค้านั้นไม่เพียงพัฒนาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและประชากร เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในชุมชนได้อย่างลงตัวที่สุด ในการวางแผนพื้นที่เพื่อกิจกรรมการค้า นอกจากต้องคำนึงถึงพื้นฐานสำคัญคือ การสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ ที่จอดรถที่เพียงพอให้เกิดบรรยากาศของความสนใจของบรรดาร้านค้าให้เป็นแหล่งรวมและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน และสร้างบรรยากาศเฉพาะของตัวเองในพื้นที่นั้นๆ ทั้งนี้ต้องเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและเสริมการเป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจด้วยจึงจะเป็นย่านการค้าที่สมบูรณ์และสร้างสรรค์ ทั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงพื้นที่โดยรอบย่านการค้าด้วย ซึ่งการใช้ที่ดินในบริเวณรอบๆนั้น ถือเป็นพื้นที่เขตเมือง มีลักษณะของความหลากหลายซับซ้อน ดั้งนั้น ย่านการค้าในเมืองจึงต้องตอบสนองต่อกิจกรรมที่สลับซับซ้อนเหล่านั้นด้วย

Peter Scott (1979) ได้กล่าวถึงตัววัดที่ใช้จำแนกย่านการค้าเป็นลำดับต่างๆโดยตัววัดพื้นฐานมี 5 ประการดังนี้ คือ

1. ความสำคัญโดยรอบของศูนย์กลางนั้น
2. องค์ประกอบของกิจการค้า
3. รูปแบบของกิจการค้า

Mahasarakham University

4. ขนาดของกิจการค้า

5. โครงสร้างและขอบข่ายตลาด

นอกจากนี้การจำแนกศูนย์กลางเป็นลำดับต่างๆนั้นยังพิจารณาจาก ขนาด(Size) และ หน้าที่ (function) ของย่านการค้า รวมถึงประมาณการขาย การจ้างงาน และจำนวนร้านค้าด้วย

F.Stuart Chapin (1965) ได้กล่าวถึงการกำหนดที่ตั้งของย่านการค้าว่าควรควรอยู่ใกล้เส้นทางที่มีการราจรผ่านหนาแน่นอยู่ใกล้ถนนสายประธาน 2 สายตัดผ่านกันบริเวณย่านการค้า มีที่จอดรถเพียงพอและมีที่สำหรับร้านค้า รวมทั้งสิ่งบันเทิงต่างๆมีสาขาของธุรกิจ และมีบริการทางการเงินเพียงพอ มีระบบคมนาคมเข้าถึงสะดวกและพื้นที่ด้านหน้าของย่านการค้าควรติดถนนสายหลัก

Herbert and Thomas (1982) ได้เสนอโมเดลเพื่ออธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างอันเป็นองค์ประกอบภายในย่านการค้าและยังเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของย่านการค้าโดยได้แบ่งแยกพื้นที่ของย่านการค้าออกเป็น 6 ย่านดังนี้

1.ย่านการค้าปลีกหลัก เป็นย่านที่เข้าถึงได้สะดวกที่สุด เป็นศูนย์กลางธุรกิจที่ขายสินค้าและบริการอันดับสูง ให้บริการแก่ผู้คนกว้างขวางทั่วทั้งเขตบริการ ประกอบด้วยห้างสรรพสินค้า ร้านค้าลูกโซ่ขนาดใหญ่ ฯลฯ

2. ย่านการปลีกรอง ประกอบร้านค้าที่ขายสินที่มีลักษณะเน้นเฉพาะน้อยกว่าย่านแรก เป็นสินค้าอันดับรองลงมาและให้บริการแก่คนบางกลุ่มที่อาศัยอยู่ใกล้เขตศูนย์กลางนั้นมักจะพบอยู่ในด้านใดด้านหนึ่งของย่านการค้าปลีก

3. ย่านสำนักงานการค้า กิจกรรมที่เด่นของย่านนี้ได้แก่ สถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธนาคาร ร้านแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สำนักงานบริษัทประกันต่างๆ เป็นต้น มักพบอยู่บริเวณด้านใดด้านหนึ่งของย่านการค้าปลีกหลัก

4. ย่านโรงแรมและบันเทิง ธุรกิจที่พบมากในย่านนี้ได้แก่ โรงแรมขนาดใหญ่ โรงละคร โรงภาพยนตร์ ภัตตาคาร เป็นต้น มักจะอยู่บริเวณใดบริเวณหนึ่งของศูนย์กลางและจะติดต่อกับทั้ง 3 ย่านที่กล่าวมาแล้วรวมทั้งติกับย่านการค้าส่งด้วย

5. ย่านการค้าส่งและคลังสินค้า ย่านนี้มักตั้งอยู่ในเขตที่มีสภาพแวดล้อมไม่ดีนัก เช่น ใกล้กับสถานีปลายทางของการขนส่ง เป็นต้น ภายในมักจะมีอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมเบาปนอยู่

6. ย่านบริหาร ย่านนี้เป็นที่ตั้งของอาคารสถาบันราชการต่างๆ และพบอยู่บริเวณขอบเขตของการค้าปลีกหลัก เช่น บริเวณที่ตั้งของศาลาว่าการของเมือง ไปรษณีย์ ฯลฯ เนื่องจากกิจกรรมทางด้านบริหารไม่ใช่กิจกรรมที่ต้องพึงพาตลาด แต่ต้องการทำเลที่เข้าถึงสะดวกและมีที่จอดรถเพียงพอ

Victor Gruen (1965) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางการค้านั้นไม่เพียงพัฒนาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมทางกายภาพเท่านั้นแต่ยังต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและประชากรเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในชุมชนนั้นได้อย่างลงตัวที่สุดในการวางแผนพื้นที่สำหรับกิจกรรมการค้านอกจากต้องคำนึงถึงพื้นฐานสำคัญคือการสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่จอดรถที่เพียงพอเพื่อให้เกิดบรรยากาศของความสนใจของบรรดาร้านค้าให้เป็นแหล่งรวมและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนและสร้างบรรยากาศเฉพาะตัวเอง พื้นที่นั้นๆทั้งนี้ต้องเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและเสริมการเป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจด้วยจะเป็นย่านการค้าที่สมบูรณ์และสร้างสรรค์ ทั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงพื้นที่โดยรอบย่านการค้าด้วย ซึ่งการใช้

Mahasarakham University

ที่ดินบริเวณรอบๆ นั้นถือเป็นพื้นที่เขตเมืองมีลักษณะของความหลากหลายและซับซ้อน ดังนั้นย่านการค้าในเมืองจึงต้องตอบสนองต่อกิจกรรมที่สลับซับซ้อนเหล่านี้ด้วย

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาย่านการค้า

Eisner (1980) กล่าวถึงการศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินในเมืองนั้น ส่วนหนึ่งที่จะต้องทำความเข้าใจก็คือ ลักษณะของเมือง (Character of Urban Area) ต้องศึกษาสภาพปัจจุบันของเมือง (Existing) ให้ละเอียดซึ่งความรู้ที่จะต้องค้นคว้าศึกษาและวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งชัดเจนคือ กำเนิดของชุมชน ความเจริญเติบโตว่ามีความเป็นมาอย่างไรและทำไมถึงเจริญรุ่งเรืองได้เพราะจะทำให้ทราบถึงสภาพลักษณะของเมืองและสามารถคาดประมาณไปถึงอนาคตได้ และเนื่องจากสภาพลักษณะของเมืองนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นควรศึกษาสภาพลักษณะของเมืองตั้งแต่เมืองกำเนิดจนถึงปัจจุบันและคาดการณ์สภาพลักษณะของเมืองในอนาคตได้ด้วย เพราะแผนการใช้ที่ดินที่ดีและมีความเป็นไปได้มากที่สุดจะต้องสอดคล้องกับสภาพลักษณะของเมืองนั้นๆ

2.1.3 ทฤษฎีความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว

ความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว มีขอบเขต ลักษณะ และรูปแบบกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม หาข้อจำกัดชัดเจนได้ยาก และไม่สามารถนำมากล่าวได้ครบ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงได้กำหนดความเกี่ยวข้องของชุมชนกับการท่องเที่ยว เท่าที่จำเป็นไว้เพียง 2 ลักษณะ คือ ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับและผลกระทบที่เกิดขึ้น

3.1 ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ มี 2 ทาง คือประโยชน์ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และประโยชน์ทางสังคม

1. ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
   - เกิดการสร้างงาน สมาชิกชุมชนมีงานทำสืบเนื่องจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น
   - เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยว
   - เกิดระบบตลาด เมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภค และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การบริการการท่องเที่ยว
   - เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อป้อนระบบตลาด
   - มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากรายได้จากแหล่งรายได้เดิมของชุมชน
   - ครอบครัวของชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. ประโยชน์ทางสังคม
   - เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม
   - มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น
   - จะมีสัญญาทางสังคมเกิดขึ้นอันเนื่องจากการตกลงในสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน
   - สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง เนื่องจากมีระบบการท่องเที่ยว

Mahasarakham University

- จะเกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุขที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อเข้าสู่ระบบการท่องเที่ยว
- การบริการทางสังคมอื่น เช่น ความปลอดภัย และการมีระเบียบอิสระของสังคมจะได้รับการเอาใจใส่มากขึ้น

2.1.4 ลักษณะของการใช้พื้นที่ในด้านการค้า

Johnson (1972) กล่าวว่า กิจกรรมที่เกาะกลุ่มอยู่ใน CBD จะประกอบไปด้วย

- ร้านค้าปลีก ที่ต้องการลูกค้ามากๆ
- ร้านค้าที่มีความชำนาญเฉพาะ (Highly Specialized Shop)
- ร้านค้าพิเศษเฉพาะอย่าง (Specialist Shop) ซึ่งต้องการทำเลที่เป็นที่น่าสนใจแก่ลูกค้า เช่น ขายอัญมณี ร้านขายงานศิลปะ ร้านขายเสื้อผ้าราคาแพง ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น
- ร้านค้าย่อย (Etail Outets) เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดผม แหล่งเอเย่นต์หนังสือ เหล่านี้ถือเป็นการค้าและการบริการที่พลอยได้ผลประโยชน์จากลูกค้าที่มาใช้บริการอื่นๆ บริเวณใจกลางเมืองมักจะเป็นอาคารสำนักงานธุรกิจต่างๆหรือสถาบันการเงิน สถานที่ราชการ เป็นต้น

Herbert and Thomas (1982) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างในพื้นที่ของกิจกรรมทางงานธุรกิจภายใน C.B.D. มีความสัมพันธ์โดยตรงกับราคาต่อหน่วยพื้นที่ของทำเลนั้นๆ ซึ่งจะเป็นตัวชี้ถึงความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility) นั่นคือ ขอบเขตของกิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดราคาค่าเช่าที่กิจกรรมนั้นๆยินดีจะจ่าย ดังนั้น จึงปรากฏเป็นโครงสร้างหยาบๆ เช่น ร้านค้าเฟอร์นิเจอร์ โชว์รูมรถยนต์ ซุปเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งต้องการที่ดินถูก

2.1.5 ลักษณะเฉพาะของย่านการค้าที่พบได้โดยทั่วไป

ภายในพื้นที่ของ C.B.D. ถือได้ว่า เป็นแหล่งดึงดูดกิจกรรมที่สำคัญของเมือง พบว่า C.B.D. ของเมืองต่างๆโดยทั่วไป จะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. การรวมตัวของประชากร C.B.D. เป็นแหล่งรวมของประชากรในตอนกลางวัน เพราะเป็นแหล่งงานและธุรกิจการค้าที่สำคัญ ซึ่งตรงกันข้ามกับจำนวนประชากรในตอนกลางคืนหรือตามสำรวจสัมโนประชากร ที่มีประชากรเบาบางกว่าบริเวณใกล้เคียง โดยส่วนใหญ่แล้ว ประชากรมักจะอาศัยอยู่ในเขตเมืองชั้นนอก และเดินทางเข้ามาทำงานในย่านใจกลางเมืองในตอนกลางวัน

Foley (1969) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสัญจรประจำวันของประชากรสู่ C.B.D. พบว่า ในเมืองของสหรัฐอเมริกาขนาดกลาง คือ มีประชากรจำนวน 500, 000 คน ถึง 1,000,000 คน จะมีประชากร 400 ถึง 500 คนต่อประชากรทุกๆ 1,000 คน เดินทางเข้ามาใน C.B.D. ในช่วงเวลากลางวันเป็นจุดสูงสุดที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่สุด ในความเป็นจริง C.B.D. เป็นเพียงแหล่งงานของเมืองเท่านั้นเอง

2. ความหนาแน่นในการสัญจรย่านการค้าใจกลางเมือง ถือว่าเป็นแหล่งดึงดูดต่อกิจธุรกิจการค้า การขนส่งมวลชน และการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง จึงทำให้เป็นจุดที่มีความสะดวกในการติดต่อสูงสุด

Mayer (1969) ได้กล่าวว่า การติดต่อระหว่าง C.B.D. กับส่วนอื่นๆของเมืองจะมีความถี่มากขึ้น เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของธุรกิจการค้าที่มีขอบเขตอิทธิพลต่อทั้งเมือง ดังนั้น C.B.D. จึงเป็นแหล่งสำคัญในการกระจายการเดินทางเพื่อติดต่อกับบริเวณอื่นๆของเมือง

Mahasarakham University

3. ราคาที่ดิน การที่ C.B.D. เป็นจุดศูนย์กลางในการดึงดูดกิจกรรมหลายชนิด ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกิจกรรมต่างๆ เพื่อหาทำเลที่เหมาะสม จึงทำให้ราคาใน C.B.D. สูงขึ้น รูปแบบของราคาที่ดินในตัวเมืองมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างการใช้ที่ดินในเมือง โดยความสัมพันธ์ของราคาที่ดินจะเป็นแบบผกผันระยะทางที่ห่างไกลออกไป และมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทิศทางของการเจริญเติบโตภายในเมือง

2.1.6 การกำหนดความหมายของย่านพาณิชยกรรม

Proud foot (1968) ได้กล่าวว่า ย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง (Central Business District) คือหัวใจของแต่ละเมือง ซึ่งจะมีร้านค้าปลีกแต่ละร้านหรือโดยรวมมีปริมาณของธุรกิจต่อหน่วยที่มากกว่าพื้นที่ใดๆของเมือง การเกาะรวมตัวกันในพื้นที่แสดงออกอย่างชัดเจนโดยมีอาคารสูงหลายชั้น โดยที่ร้านค้าปลีกมักจะครอบครองพื้นที่ ชั้นล่างติดกับถนน จะรวมเป็นลักษณะของสำนักงานอยู่ชั้นบน ส่วนด้านคมนาคมขนส่งภายในเมือง ทุกรูปแบบ จะรวมตัวอยู่ภายในย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง เพื่อที่จะให้บริการแก่ประชาชนที่มาหรือกลับจากการซื้อของหรือมาทำงานภายในเขตนี้ ดังนั้น ภายในเขตนี้จึงประสบกับสภาวะการจราจรติดขัดอย่างรุนแรงในช่วงเวลากลางวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเช้าและช่วงเย็น ซึ่งเป็นช่วงเวลาชั่วโมงเร่งด่วน

2.2 กรณีศึกษา

2.2.1วัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิเคราะห์กรณีศึกษา

- เพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดด้อย รวมถึงข้อดีและข้อเสียของโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับโครงการ และนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการ
- เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่และเพื่อสนับสนุนความเป็นไปได้ในการออกแบบโครงการ

2.2.2กรณีศึกษา (Case Study) (กรณีศึกษาในประเทศและต่างประเทศ)

2.2.2.1โครงการปรับปรุงตลาดอินโดจีนเทศบาลเมืองมุกดาหาร

ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการปรับปรุงสภาพทางกายภาพ ของพื้นที่บริเวณตลาดอินโดจีน ให้เกิดความเป็นระเบียบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- เพื่อปรับปรุงตลาดอินโดจีนเป็นตลาดไนท์บาซาร์
- ปรับปรุงพื้นที่ใกล้เคียงให้สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆได้

2.2.2.2 โครงการปรับปรุงตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ

ที่ตั้งโครงการ บนโฉนดของเทศบาล เลขที่ 75 เลขที่ดิน 6

ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการปรับปรุงสภาพทางกายภาพของพื้นที่ตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ ให้เกิดความเป็นระเบียบและถูกสุขลักษณะ

Mahasarakham University

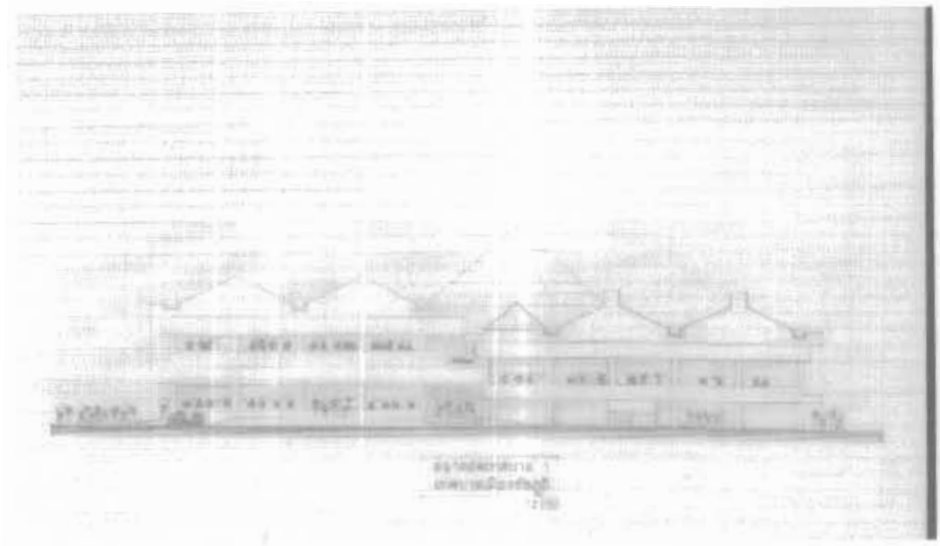

ภาพประกอบที่ 2.1 แสดงรูปด้านตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อใช้งบประมาณในการสร้างตลาดสด 1 ใหม่
- เพื่อการสาธารณะสุขและการสุขาภิบาลที่ดี
- เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- เพื่อยกระดับของสถานที่และบริเวณใกล้เคียง
- เพื่อความสวยงามของท้องถิ่น

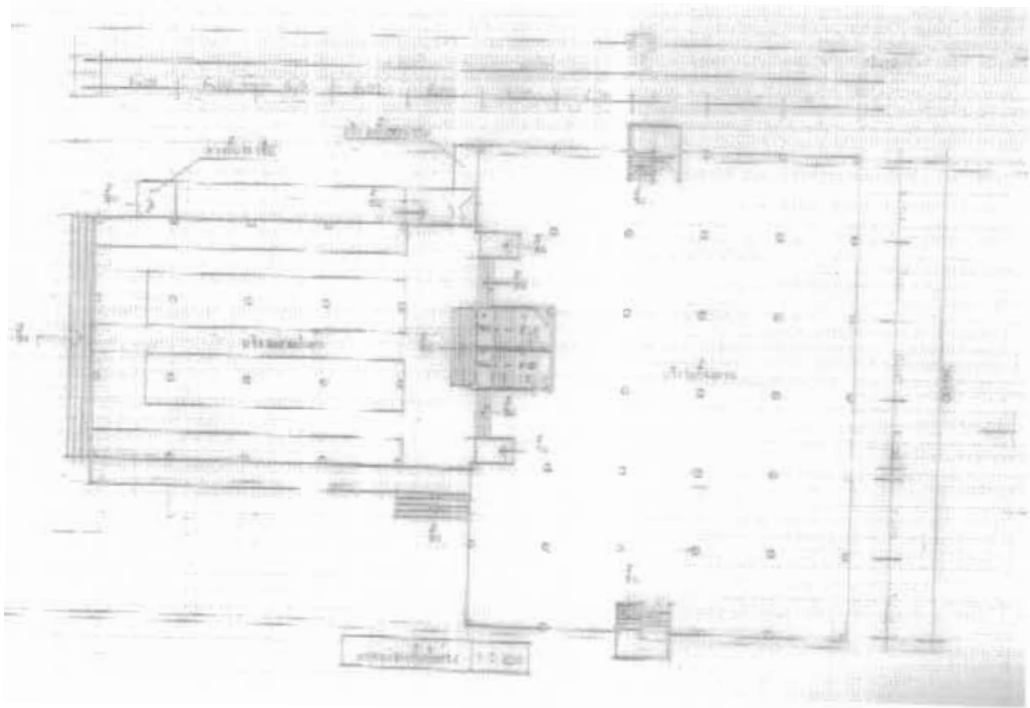

รูปที่ 2.2 แสดงผังพื้นชั้นล่างตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ

Mahasarakham University

แนวคิดในการออกแบบโครงการ

สร้างจุดศูนย์กลางทางการค้าที่มีสุขลักษณะและเป็นศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการยกระดับสถานที่บริเวณใกล้เคียงให้มีความโดดเด่นและมีความสวยงาม

2.2.2.3 **ตลาดเกษตร Madison** Dane Country Farmers Market Capital Square Madison, WI

เป็นการจัดพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมการค้าทางการเกษตรของเกษตรกร และการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ของคนในระดับต่างๆ โดยมีพื้นที่จัดบนจัตุรัสกลาง Capital Squred Garden เป็นพื้นที่กลางในการขาย ซึ่งประกอบด้วยร้านค้าของสด ทั้งผักสด เนื้อสด ปลาสด เต็มพื้นที่ในลักษณะการวางบนพื้นสนามหรือลานโล่ง ที่จัดสำหรับการเกิดกิจกรรมที่หลากหลาย

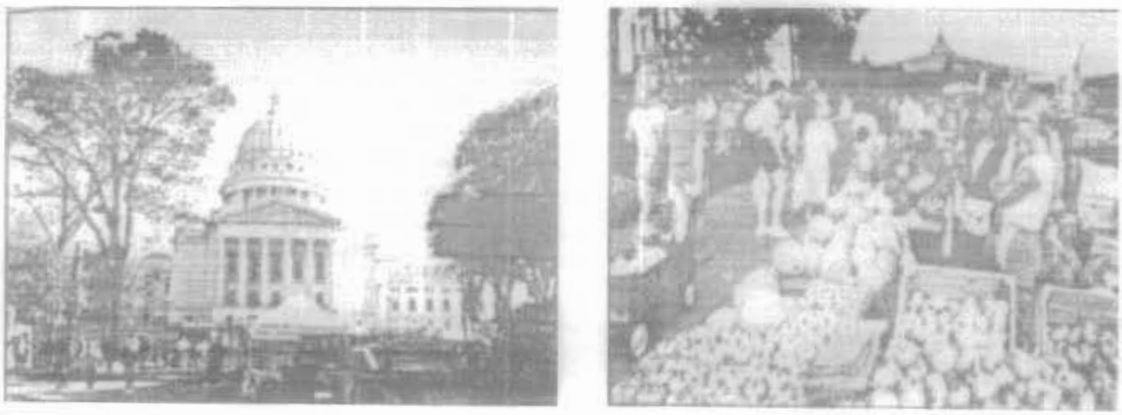

รูปที่ 2.3 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ขายภายในตลาด

รูปที่ 2.4 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ขายภายในตลาด

การเข้าถึงพื้นที่ถูกจัดให้มีการสัญจรที่สะดวก โดยมีถนนสาธารณะ ที่มีรถโดยสารประจำทางและมีการควบคุมอย่างมีระเบียบ ในพื้นที่สนับสนุนการสัญจรโดยใช้จักรยาน และการเดิน เพราะว่า พื้นที่จัดเป็นตลาดที่อยู่ในสวนสาธารณะ ตามริมถนนจะถูกจัดรายล้อมด้วยซุ้มขายเสื้อผ้า ร้านอาหาร ส่งเสริมสุนทรียภาพของการขายเป็นจุดสำคัญ กิจกรรมที่อยู่ในพื้นที่สีเขียวของสวน และสินค้ายังเป็นสินค้าตรง

Mahasarakham University

2.2.2.4 **ตลาดเกษตร** Lexington Mayland , United States Of America

ตลาด Lexington เป็นตลาดที่มีอายุเก่าแก่ คือ ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1782 โดยบทบาททางบริบทของพื้นที่เป็นการสร้างพื้นที่สาธารณะสำหรับการพบปะ และการรวมกลุ่มทางด้านกิจกรรมการค้าขาย ปัจจุบันนี้ ตลาดมีอายุรวม 220 ปี ตลาด Lexington pantry ของ Baltimore ตั้งแต่ 1782 สนับสนุนในเรื่องของโครงงานสำหรับที่ว่างสาธารณะ

รูปที่ 2.5 แสดงทัศนียภาพบริเวณพื้นที่จัดวางของตลาดเกษตร Lexington

สภาพโดยรวมของพื้นที่ตลาด

1. การรวมกลุ่มทางการค้าของเกษตรกร ผัก ผลไม้
2. พื้นที่วางสินค้าอยู่บนถนนในชุมชน ที่เป็นโครงสร้างถาวร มีการแบ่งพื้นที่ที่ชัดเจน
3. มีพื้นที่จอดรถที่มีการควบคุมความปลอดภัย คือ มีโรงจอดรถของตลาดเอง โดยเป็นการแบ่งที่ชัดเจน โดย การเข้าตลาดต้องเดินเท้าเท่านั้น เป็นลักษณะที่คล้ายย่านการค้า

Mahasarakham University

2.2.3การเปรียบเทียบกรณีศึกษา

เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบและทำการศึกษา	ตลาดเกษตร Madison	ตลาด Lexington	โครงการปรับปรุงตลาดสดเทศบาลเมืองชัยภูมิ	โครงการปรับปรุงตลาดอินโดจีนเทศบาลเมืองมุกดาหาร
ลักษณะโครงการ	เป็นตลาดที่รองรับกิจกรรมการค้าและการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร	เป็นพื้นที่สำหรับพบปะและแลกเปลี่ยนการค้าของเกษตรกร	เป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของตลาดให้มีระเบียบและถูกสุขลักษณะ	เป็นโครงการพัฒนาปรับปรุงทางกายภาพของพื้นที่บริเวณตลาดอินโดจีน ให้เกิดความเป็นระเบียบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
แนวความคิดในการออกแบบ	ส่งเสริมการใช้พื้นที่เพื่อการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่และสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน	การรักษารูปแบบของกิจกรรมในอดีตและเป็นพื้นที่ขายสินค้าของเกษตรกร	สร้างบรรยากาศที่ดีในการจับจ่ายและเพื่อความเป็นระเบียบ	ปรับปรุงตลาดอินโดจีนเป็นตลาดไนท์บาซ่าร์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
ปัญหาที่พบชัดเจน	ขอบเขตที่แน่นอนในการจำหน่ายสินค้า และความไม่เป็นระเบียบของพื้นที่ขาย	ความแออัดเนื่องจากมีการวางขายสินค้าบนทางเท้าซึ่งส่งผลต่อการจราจร	สภาพอาคารที่ปิดล้อมมากเกินไป	- ปัญหาความแออัดในช่วงวันหยุดและเทศกาลต่างๆ - การคมนาคมไม่สะดวก ผิวถนนมีความคับแคบเนื่องจากเป็น

Mahasarakham University

				บริเวณใช้ตั้งหาบเร่แผงรอยและจอดรถยนต์ - ปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ - ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	ตลาดผลผลิตทางการเกษตร	ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตร	ตลาดสดค้าปลีกและค้าส่งของเทศบาล	ตลาดอินโดจีน
การคมนาคม	มีถนนสายหลักที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านและมีความเป็นระเบียบ	ตั้งอยู่บนถนนสายหลักและมีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอ	การคมนาคมไม่สะดวกเนื่องจากมีการใช้ถนนเป็นพื้นที่ขายสินค้า	การคมนาคมค่อนข้างสะดวกเว้นแต่ช่วงวันหยุดและเทศกาลที่การคมนาคมจะแออัด
การควบคุมมุมมอง	มีการมองเห็นได้ชัดเจนเนื่องจากมีถนนสายหลักวิ่งผ่านไปยังตัวตลาด	มีพื้นที่ว่างบางส่วนที่เปิดมุมมองเข้าสู่พื้นที่แต่ไม่ชัดเจน	มุมมองสังเกตได้ยากเนื่องจากตั้งอยู่ในบริเวณด้านข้างของถนน	มีการปิดบังมุมมองเนื่องจากบริเวณด้านหน้าเป็นพื้นที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์
การใช้พื้นที่	การใช้พื้นที่สวนสาธารณะให้มีประโยชน์ที่มากกว่าการพักผ่อนออกกำลังกาย	การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนแต่ขาดการควบคุมเรื่องเสียงและกลิ่นรบกวน	การใช้พื้นที่โดยสร้างอาคารสองชั้นทำให้เพิ่มพื้นที่ใช้สอยในพื้นที่ที่จำกัดได้	การใช้พื้นที่ที่มีความคุ้มค่าโดยใช้พื้นที่เดินเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมแต่ทำให้เกิดความแออัด

Mahasarakham University

ความมีเอกลักษณ์	มีความร่มรื่นและเป็นธรรมชาติ	เป็นตลาดเก่าแก่ถึง 220 ปี	ขาดเอกลักษณ์เนื่องจากลักษณะอาคารขัดแย้งกับพื้นที่และสภาพอาคารโดยรอบ	ขาดความเป็นเอกลักษณ์ในตัวของพื้นที่ในการวางผังออกแบบ ไม่ส่งเสริมเอกลักษณ์ในการรับรู้ของพื้นที่

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบกรณีศึกษา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

2.2.4สรุปผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ

จากการศึกษาและทำการเปรียบเทียบกรณีศึกษาทำให้ทราบถึงแนวคิดในการออกแบบพื้นที่โครงการที่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่โครงการชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ขนบธรรมเนียมประเพณีและงานสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นที่ต้องสะท้อนออกมาทางด้านการออกแบบ รวมถึงข้อดีและข้อเสียที่พบในโครงการเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาในการออดแบบและกำหนดพื้นที่กิจกรรมรวมถึงลักษณะของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

2.2.5 แนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ

รูปแบบที่นำไปใช้	การนำไปประยุกต์ใช้งาน
ลักษณะโครงการ	- การกำหนดลักษณะของโครงการที่ชัดเจนและมีวัตถุประสงค์ที่ของการสร้างพื้นที่เพื่อการรองรับสินค้าและผลิตภัณฑ์จากชุมชน กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่งผลต่อสังคมละเศรษฐกิจของชุมชน
แนวความคิดในการออกแบบ	- สร้างความเชื่อมโยงของพื้นที่โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตลาดกับชุมชนและบริบทโดยรอบรวมถึงการจัดลำดับของการเข้าถึงกิจกรรมต่างๆให้มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ใช้
ปัญหาที่พบชัดเจน	- ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นและสามารถสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และมีแนวทางในการออกแบบที่มีประสิทธิภาพ
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	- กำหนดลักษณะของกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่และสภาพเดิมของตลาดรวมถึงการกำหนดบทบาทในการบริการของตลาด
การคมนาคม	- การพิจารณาการจัดลำดับศักดิ์ของการเข้าถึงพื้นที่ ที่มีระดับแตกต่างกัน - การพิจารณาในรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ โดยมีความสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ทางเท้า ทางจักรยานยนต์ ทางรถยนต์

Mahasarakham University

การควบคุมมุมมอง	- การจัดพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่ว่างเพื่อการเข้าถึงที่สะดวก คือ 1. เพื่อเป็นการเปิดมุมมองในการเข้าสู่พื้นที่ 2. เพื่อสร้างพื้นที่ที่เกิดสุนทรียภาพให้แก่พื้นที่โครงการ 3. ส่งเสริมภูมิทัศน์ในพื้นที่ เช่น ชุมชน
การใช้พื้นที่	- การจัดการใช้พื้นที่โดยการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนที่ง่ายต่อการเข้าถึง - การจัดพื้นที่ที่สอดคล้องกับกิจกรรมโดยการดูจากพฤติกรรมของผู้ใช้รวมถึงมีความสอดคล้องกับสภาพทางกายภาพในชุมชนด้วย
ความมีเอกลักษณ์	- กำหนดพื้นที่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงการเพื่อสร้างจุดเด่นของโครงการโดยดูจากสภาพทางกายภาพ เช่นลักษณะของสถาปัตยกรรมภายในย่านเพื่อเป็นจุดดึงดูดและจุดสนใจของโครงการและเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ส่วนอื่น

ตารางที่ 2.2 แสดงการแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการ
ที่มา : จากการวิเคราะห์

สรุปผลทางการศึกษา แนวคิด วรรณกรรม กรณีศึกษา และการนำไปใช้งาน การศึกษาด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่ที่เกิดประโยชน์แก่พื้นที่ ทั้งในด้านของแนวคิดเกี่ยวกับย่านการค้าตลาด ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงลักษณะของความแตกต่างของย่านการค้าและตลาดที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดตัวกำหนดรูปแบบและการนำไปใช้งานที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่ารวมถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับย่านการค้าและพาณิชยกรรมที่เป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนารวมถึงการขยายตัวของชุมชน และรูปแบบของกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ภายในชุมชน และการเชื่อมโยงพื้นที่ให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมเพื่อสร้างชีวิตให้กับชุมชนและมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต

Mahasarakham University

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของพื้นที่ในระดับมหาภาค (ภาค-อนุภาค-จังหวัด)

3.1 การศึกษาข้อมูลในระดับภาค-อนุภาค

ในการศึกษาโครงการออกแบบชุมชนเมืองนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานั้น สิ่งสำคัญคือการศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับใหญ่ๆ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาโครงการ รวมถึงความเป็นไปได้ของโครงการ อีกทั้ง ยังเป็นแนวทางในการศึกษาลงไปในระดับหน่วยย่อยหรือพื้นที่ศึกษา เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพของพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตในปัจจุบันของผู้คนในพื้นที่ ให้สามารถวางแนวคิดและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชน และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.1 โครงการ/กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง

3.1.1.1 แนวการพัฒนาภาคกลาง

ภาพรวมเศรษฐกิจและสังคม

การผลิตในสาขาเกษตรกรรมเริ่มลดความสำคัญลง โดยสาขาอุตสาหกรรมได้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในภาคกลางตอนบนและภาคตะวันออก

สาขาบริการและการท่องเที่ยว การเงินและการอสังหาริมทรัพย์ มีสัดส่วนในการผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด เนื่องจากอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่สถาบันการเงินการธนาคารเป็นศูนย์กลางการธุรกิจและการสื่อสารโทรคมนาคมการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมเริ่มหดตัวในส่วนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติวัตถุดิบจากภาคเกษตรกรรมและแรงงานราคาถูกขณะเดียวกันที่อุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีสูงและการย้ายฐานการผลิตจากต่างประเทศในรูปแบบการร่วมทุนขยายตัวมากโดยเฉพาะในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกสภาพแวดล้อมความเป็นมาเมืองได้ขยายตัวรุกล้ำพื้นที่ชนบทและพื้นที่เกษตรกรรมอย่างรวดเร็วเกิดปัญหาสังคมเมืองด้านต่างๆโดนเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาบริการสาธารณูปโภคขาดแคลนการจราจรติดขัดปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาสิ่งแวดล้อมมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่องแต่ยังขาดแคลนแรงงานทักษะฝีมือสูงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูง

โอกาสและข้อจำกัดการพัฒนา

โอกาสการพัฒนา

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล : เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศโดยกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจวิทยาการสมัยใหม่ทั้งทางด้านธุรกิจการเงินการธนาคารการศึกษาวิจัยการ สื่อสารโทรคมนาคมศูนย์บริหารราชการและเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ขององค์การระหว่างประเทศส่วนพื้นปริมณฑลเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและจ้างงานรองรับการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากกรุงเทพมหานครโดนเป็นระบบชุมชนหลายศูนย์ที่อุดมสมบูรณ์ในตัวเอง

อนุภาคกลางตอนบนเป็นแหล่งอุตสาหกรรมใหม่และแหล่งผลิตอาหารของประเทศโดยสระบุรีเป็นพื้นที่รองรับการกระจายของอุตสาหกรรมออกจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลบริเวณที่ ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาพระนครศรีอยุธยา อ่างทองชัยนาทเป็นแหล่งธัญญาหารของประเทศซึ่งมีท่าเรือ-ท่าหลวงเป็นแหล่งที่รวบรวมขนส่งผลิตทางการค้า ส่วนที่พระนครศรีอยุธยาจะเป็นศูนย์แหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติแห่งใหม่

Mahasarakham University

ข้อจำกัดการพัฒนา

เมืองขยายตัวอย่างรวดเร็วขาดแผนชี้นำการพัฒนาและควบคุมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเมืองใหญ่

แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเริ่มมีจำกัดเกิดความขัดแย้งระหว่างภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองโดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำบางปะกงส่งผลกระทบต่อคุณภาคน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆและโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานและยังคงกระจุกตัวบริเวณชุมชนเมืองและบริเวณชายฝั่งทะเลเป็นปัญหาสภาพคอขวดในพื้นที่ตอนใน

ขาดความพร้อมด้านแรงงานที่มีฝีมือจำเป็นต้องยกระดับฝีมือแรงงานให้สูงขึ้นเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูงทั้งที่มีอยู่เดิมและที่เกิดใหม่

แรงงานต่างด้าวอพยพเข้าสู่พื้นที่จำนวนมากโดยเฉพาะภาคตะวันตกเกิดปัญหาการว่างงานปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมต่างๆ

ทิศทางการพัฒนา

การพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล : เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจวิทยาการสมัยใหม่ของประเทศและรักษาการเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศให้คงอยู่ต่อไปเห็นควรกำหนดประเด็นการพัฒนาหลักดังนี้

บริหารการใช้ที่ดินและกำนวดบทบาทระบบชุมชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศฟื้นฟูและบูรณะกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งด้านสิ่งแวดล้อมการแก้ปัญหาการจราจรและการผังเมืองเพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่เติบโตอย่างมีระเบียบแบบแผนสอดคล้องกับทิศทางการขยายตัวของเมือง

แนวทางการพัฒนา

การพัฒนาปรับปรุงผังเมืองกรุงเทพนครให้น่าอยู่มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในด้านสภาพแวดล้อมการคมนาคมขนส่งการอนุรักษ์โบรานสถานแหล่งประวัติศาสตร์และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว

สร้างแรงจูงใจเพื่อกระจายกิจกรรสที่สร้างความแออัดออกจากกรุงเทพมหานครอาทิสร้างแหล่งงานในพื้นที่รอบนอกและพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานเช่น ระบบถนนสายหลักสายรองและระบบรถไฟชานเมือง

เร่งรัดระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เขตชั้นในเพื่อลดปัญหาการจราจรที่ติดขัดคับคั่งในเมือง

พัฒนาระบบโทรคมนาคมเครือข่ายใยแก้วศูนย์ธุรกิจหลักของกรุงเทพมหานครเพื่อสนับสนุนการเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจวิทยาการสมัยใหม่เร่งรัดการด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนทั้งในด้านการป้องการน้ำท่วมและการระบายน้ำการเร่งบำบัดน้ำเสียและการควบคุมพิเศษตลอดจนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจพัฒนาศูนย์กลางธุรกิจและชุมชนของปริมณฑลในลักษณะที่อยู่อาศัยพร้อมแหล่งงานรวมทั้งพัฒนาศูนย์ราชการแห่งใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อรองรับการกระจายงานราชการบางส่วนออกจากกรุงเทพมหานคร

ภาคมหานคร

แผนภาคมหานครเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่8(2540-2544)เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดบทบาทชุมชนและรูแบบใช้ประโยชน์ที่ดินของภาคนครและการวางกลไกการประสานงานพัฒนาภาคนครเพื่อเป็นกรอบชี้ทำการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆให้สอดคล้องประสานในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยการกำหนดแนวคิดในการพัฒนาภาคนครดังนี้

Mahasarakham University

1. แนวคิดการพัฒนาระบบชุมชนภาคนคร

1.1) ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา " ระบบมหานครแบบหลายศูนย์กลาง " ที่เน้นบทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่ชุมชนหลักของภาคมหานครและให้เชื่อมโยงชุมชนหลักทั้งหลายเป็นระบบเดียวกันโดยโครงข่ายบริการพื้นฐาน

1.2) กำหนดพื้นที่รองรับการกระจายกิจกรรมออกจากกรุงเทพมหานครให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่จะก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจสากลนานาชาติ

2. แนวคิดการพัฒนาระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานภาพนคร

2.1) สร้างระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกลุ่มชุมชนศูนย์กลางให้ประสานเข้ากับโครงการลงทุนขนานใหญ่ของภาคมหานครอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจไทยสู่นานาชาติ

2.2) พัฒนาโครงข่ายการสัญจรโดยตรงระหว่างอนุภาคต่างๆของประเทศให้สามารถเลี่ยงความแออัดโดยไม่ผ่านกรุงเทพมหานคร

3. แนวคิดการใช้ประโยชน์ที่ดินภาคมหานคร

3.1) เน้นการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจการตั้งถิ่นฐานของชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2) วางมาตรการเสริมทางผังเมืองให้มีพื้นที่พิเศษเพื่อป้องกันกระทบจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและควบคุมการใช้พื้นที่ดินของภาคมหานครให้เป็นไปอย่างมีแบบแผน

3.1.2 สภาพทั่วไปของภาคมหานคร กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การศึกษาสภาพทั่วไปของภาคเป็นการศึกษาระดับภาคมหานครกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อให้เห็นภาพรวมและความเข้าใจในระดับสูงกว่าเป็นการศึกษาภาพกรอบการพัฒนามหานครกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.1.2.1 สภาพทั่วไปในระดับภาค (ภาคมหานคร)

พื้นที่ภาคกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวและมีความหนาแน่นของประชากรและกิจกรรมต่างๆมากเป็นศูนย์กลางทางด้านการค้า การบริการ การอุตสาหกรรมและการส่งเป็นศูนย์ที่มีความหนาแน่นแออัด

พื้นที่ปริมณฑล ได้แก่ พื้นที่ชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร เป็นพื้นที่ที่เป็นชุมชนเมืองและชุมชนชนบท เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่ขยายตัวมาจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรม และการบริการ ในปัจจุบันแนวโน้มการขยายตัวพื้นที่เขตปริมณฑลมีเพิ่มขึ้นมากกว่ากรุงเทพมหานคร

3.1.2.3 ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีพื้นที่ประมาณ 7,638,919 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่กรุงเทพมหานครประมาณ 1,565 ตารางกิโลเมตร นอกนั้นครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดใกล้เคียง ซึ่งติดต่อกับพื้นที่จังหวัดภาคกลางดังนี้

Mahasarakham University

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดนครนายก ฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อ อ่าวไทย

แผนที่ 3.1 แสดงอาณาเขตติดต่อ

3.1.2.3 สภาพภูมิศาสตร์

1)ลักษณะภูมิประเทศ

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นพื้นที่ส่วนของที่ราบภาคกลางตอนล่าง ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน พื้นที่โดยทั่วไปค่อนข้างเรียบและเป็นที่ราบต่ำ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 2 เมตร พื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่เป็นดินตะกอนของปากแม่น้ำเจ้าพระยา

2)ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นเขตร้อนชื้น
ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ
ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ

3)ทรัพยากรแหล่งน้ำ

กรุงเทพมหานครและปริมณฑลอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มตอนกลาง มีเทือกเขาเป็นต้นน้ำลำธาร ทำให้มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านไม่ว่าจะเป็นแม่น้ำท่าจีน คลองอีกมากมาย และมีแหล่งน้ำบาดาลที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

Mahasarakham University

3.1.2.4 การคมนาคมขนส่ง

เนื่องจากกรุงเทพมหานคและปริมณฑลเป็นศูนย์กลางของประเทศ จึงเป็นศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยมีโครงข่ายคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

โครงข่ายทางบก ได้แก่ ทางรถไฟและทางรถยนต์ โดยทางรถยนต์มีเส้นทางหลวงแผ่นดินสายประธานจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเชื่องโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ

โดยมี

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เชื่อมโยงติดต่อกับจังหวัดในภาคกลางและภาคเหนือ
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 และหมายเลข 34 เชื่อมโยงภาคตะวันออก

ส่วนทางรถไฟมี 3 เส้นทาง คือ

- ทางรถไฟสายเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ
- ทางรถไฟสายตะวันออก
- ทางรถไฟสานใต้โดยมีศูนย์กลางที่หัวลำโพง

2) การคมนาคมทางน้ำ แบ่งเป็นการขนส่งเพื่อผลผลิตการเกษตร วัสดุก่อสร้าง กับการโดยสาร

3) การคมนาคมทางอากาศ กรุงเทพมหานครเป็นที่ตั้งท่าอากาศยานที่สำคัญและใหญ่ที่สุด คือ ท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) ส่วนสนามบินแห่งที่ 2 บริเวณปริมณฑลหนองงูเห่า ในจังหวัดสมุทรปราการ

3.1.3 บทบาทและการพัฒนาพื้นที่ในระดับภาค

ในการกำหนดชุมชนเมืองที่มีศักยภาพ 18 จังหวัด เป็นภาคมหานคร ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ปราจีนบุรี นครนายก สระบุรี อยุธยา อ่างทอง ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี โดยมีแนวคิดในการกำหนดบทบาทของกลุ่มชุมชนศูนย์กลางให้สอดคล้องตามความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการกระจายกิจกรรมออกจากกรุเทพมหานคร ให้เป็นพันที่เศรษฐกิจใหม่

จากแนวความคิดได้แบ่งกลุ่มชุมชนศูนย์กลางภาคมหานครออกเป็น 4 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 อนุภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศที่ขยายฐานเศรษฐกิจด่านหน้า โดยมีชุมชนหลักคือ กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางธุรกิจบริการ การเงิน การบริหารและวัฒนธรรมภูมิภาค

-กลุ่มที่ 2 อนุภาคชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศเน้นการกระจายการพัฒนาจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่พื้นที่ตอนในชุมชนหลัก คือ ฉะเชิงเทรา ระยอง มาบตาพุด อู่ตะเภา และระยอง – มาบตาพุด เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักสมัยใหม่เทคโนโลยีสูง ชลบุรีเป็นเมืองท่าและบริการ

-กลุ่มที่ 3 อนุภาคกลางตอนบน เป็นพื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมใหม่ของาคมหานคร โดยมีชุมชนหลัก สระบุรี แก่งคอย เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมใหม่

-กลุ่มที่ 4 อนุภาคทะเลฝั่งตะวันตก เป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางบริหารราชการและการบริการ ราชบุรี เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ฝั่งทะเลสำหรับการกระจายอุตสาหกรรมจากกรุงเทพฯ

Mahasarakham University

โอกาสการพัฒนาภาคมหานคร

ความพร้อมของระดับการพัฒนาเมือง อุตสาหกรรม และบริการของภาคมหานครจะเป็นหลักฐานหลักที่สนับสนุนให้ก้าวสู่ "เศรษฐกิจด้านหน้า "ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและโครงข่ายที่สามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มอินโดจีน ประกอบกับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม บริการ และการพัฒนาการเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วสามารถทำให้ภาคมหานครมีโอกาสเป็นประตูสู่เศรษฐกิจภูมิภาค โดยมีกรุงเทพฯเป็นศูนย์กลางธุรกิจ และการบริการ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินให้มีระเบียบแบบแผนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 การศึกษาข้อมูลในระดับจังหวัด

3.2.1 นโยบาย / แผน / โครงการ / กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.1 วิสัยทัศน์

"นนทบุรี ที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ และเป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับสำหรับการส่งออก"

เป้าประสงค์ :

จังหวัดนนทบุรี กำหนดเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี โดยรวมในระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2547-2550) ดังนี้

1. เป็นเมืองน่าอยู่อาศัยภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

โดยการปรับปรุงและก่อสร้างเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะถนนรัตนาธิเบศร์ ให้มีผิวจราจรที่กว้างขึ้น มีการก่อสร้างถนนตามผังเมือง ซึ่งเพิ่มความเร็วในการเคลื่อนตัวของการจราจร และมีการป้องกันอุทกภัยด้วยการสร้างเขื่อนและขุดลอก คู คลอง

2. สร้างมูลค่าเพิ่มให้ที่อยู่อาศัย

โดยการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง และชุมชนหมู่บ้าน ให้มีความน่าอยู่ สะดวก สบาย และปลอดภัยจากมลพิษ ด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว สนามกีฬา อนุรักษ์สภาพแวดล้อม คู คลอง มีระบบการจัดการขยะและน้ำเสียโดยปริมาณขยะตกค้างต่อวันลดลงร้อยละ 5 สำหรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิต จะพัฒนาโรงเรียนในทุกพื้นที่ให้เป็นโรงเรียนยอด นิยมตามมาตรฐาน พัฒนาสถานพยาบาลทุกแห่งให้ได้รับการ รับรองมาตรฐานคุณภาพ (HA) และเพิ่มศักยภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะทำให้อัตราการเกิดคดีอุกฉกรรจ์ สะเทือนขวัญลดลง 0.18 คดีต่อประชากร 1,000 คน รวมถึงการลดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ซึ่งเป็นผลให้ปริมาณการซื้อขายที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 20

3. เป็นแหล่งผลิตและพัฒนาสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออก

โดยจะส่งเสริมและพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ ให้สามารถแข่งขันในการส่งออก ซึ่งจะ ทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยภาคการเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 20 สำหรับสินค้าเกษตรด้านพืช ประมงและปศุสัตว์ที่ผลิตได้มาตรฐานปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาให้เป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดี
2. การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาสินค้าเกษตร (ไม้ดอกไม้ประดับ) เพื่อการส่งออก

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบการคมนาคมให้สะดวกและป้องกันปัญหาอุทกภัย

Mahasarakham University

เป็นการวางระบบและจัดระเบียบการขยายตัวของพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจและชุมชนในการเป็นเมืองปริมณฑลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างอุโมงค์รอดสี่แยกแคราย สร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม ปรับปรุงระบบการจราจร เป็นต้น

2. สร้างเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อยกระดับการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ไปสู่การเป็นเมืองอยู่อาศัยชั้นดีรองรับการเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่อาศัยของผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ โดยให้มีโรงพยาบาลดีสำหรับคนทุกวัย โรงเรียนดีสำหรับบุตรหลาน อยู่ใกล้บ้าน สิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อรักษา และเพิ่มมูลค่าของบ้านที่เป็นสินทรัพย์สำคัญ โดยเน้นให้มีศูนย์สุขภาพมิติใหม่ อุ่นใจใกล้บ้าน และการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ พัฒนาโรงเรียนยอดนิยมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งจัดระบบการบริหารจัดการขยะและน้ำเสียอย่างครบวงจร

3. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อยู่อาศัยเดิมและผู้ที่จะเข้ามาอยู่อาศัยเดิมและผู้ที่จะเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มในอนาคต ให้มีความเชื่อมั่น ว่าจะอยู่อาศัยในสถานที่ที่ปลอดภัย อย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งอาชญากรรมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และจัดตั้งศูนย์ประสานการ รักษาความปลอดภัยประจำท้องถิ่นให้ครบถ้วนภายในปี 2547

4. ส่งเสริมให้มีระบบการผลิต พัฒนาคุณภาพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (ไม้ดอกไม้ประดับ) สำหรับการส่งออก

เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน โดยการนำองค์ความรู้จากศักยภาพของกลุ่มจังหวัดมาใช้ในการศึกษา และวิจัยเพื่อการพัฒนาการผลิต และสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ สร้างเครือข่ายผู้ผลิต และพัฒนาตลาดเพื่อการส่งออกสำหรับสินค้าเกษตรชนิดอื่น ด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ที่ผลิตได้ ปลอดภัยจากสารพิษ

3.2.2 สภาพทั่วไปในระดับจังหวัด

3.2.2.1 ประวัติจังหวัดนนทบุรี ช่วงก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองเก่าแก่มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ตำบลที่ตั้งเมืองนนทบุรีขึ้นมาครั้งแรกนั้นมีชื่อว่า บ้านตลาดขวัญ ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2092 ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ดังปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารว่า "ฝ่ายสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าให้สถาปนาที่พระราชทานเพลิงนั้น เป็นพระเจดีย์วิหารสำเร็จแล้ว ให้พระนามชื่อ วัดสบสวรรค์ แล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสว่า ไพร่บ้านเมืองตรี จัตวา ปากใต้ฝ่ายเหนือเข้าพระนครครั้งนี้น้อย หนีออกอยู่ป่าดงห้วยเขา ต้อนไม่ได้เป็นอันมาก ให้เอาบ้านท่าจีนตั้งเป็นเมืองสาครบุรี ให้เอาบ้านตลาดขวัญตั้งเป็นเมืองนนทบุรี ให้แบ่งเอาแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครชัยศรี...

บ้านตลาดขวัญเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์และเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อแห่งหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ฝรั่งต่างชาติที่ได้เดินทางเข้ามาค้าขายและเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยาต่างก็ได้บันทึกเอาไว้ ดังปรากฏในจดหมายเหตุบันทึกการเดินทางของลาลูแบร์ ชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งเดินทางเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ว่า "สวนผลไม้ที่บางกอกนั้น มีอาณาบริเวณยาวไปตามชายฝั่ง โดยทวนขึ้นสู่เมืองสยามถึง 4 ลี้ กระทั่งจรดตลาดขวัญ ทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลาหาร ซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคกันนักหนา..."

นอกจากนี้ยังมีดินแดนทางตอนใต้ของตลาดขวัญอีกแห่งหนึ่งชื่อว่า ตลาดแก้ว ตลาดแก้วแห่งนี้เข้าใจว่า

Mahasarakham University

คงจะมีความสำคัญควบคู่กันมากับตลาดขวัญ ตั้งแต่ก่อนจะตั้งเป็นเมืองนนทบุรีแล้ว เพราะปรากฏในจดหมายเหตุของลาลูแบร์ว่า "...ตำบลสำคัญๆ ที่แม่น้ำสายนี้ ไหลผ่าน คือ แม่ตาก อันเป็นเมืองเอกของราชอาณาจักรสยามที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือหนพายัพ ถัดนากนี้ต่อมาก็ถึงเมืองเทียนทอง หรือเชียงทอง กำแพงเพชร หรือกำแพงเฉยๆ ซึ่งลางคนออกเสียงว่า กำแพง แล้วก็มาถึงเมืองนครสวรรค์ ชัยนาท สยาม ตลาดขวัญ ตลาดแก้ว และบางกอก..."

สำหรับบริเวณอันเป็นที่ตั้งของตลาดแก้วในปัจจุบันนี้ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าอยู่ตรงไหนแน่ มีผู้สันนิษฐานว่าคงจะอยู่แถววัดปากน้ำ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรีขึ้นไป เมื่อสุนทรภู่แต่งนิราศภูเขาทอง เมื่อ พ.ศ. 2371 ก็ปรากฏว่าตลาดแก้วได้เลื่อนลางไปแล้ว คงเหลือแต่เพียงตลาดขวัญเท่านั้น ดังปรากฏในนิราศภูเขาทองว่า

"ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง สองฟากฝั่งก็แต่ล้วนสวนพฤกษา
โอ้รินรินกลิ่นดอกไม้ใกล้คงคา เหมือนกลิ่นผ้าแพรดำร่ำมะเกลือ
เห็นโศกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง ทิ้งรักแซงแซมสวาดประหลาดเหลือ
เหมือนโศกพี่ที่ช้ำระกำเจือ เพราะรักเรื้อแรมสวาทมาคลาดคลาย
ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
ทั้งของสวนล้วนแต่เรือเรียงราย พวกหญิงชายชุมกันทุกวันคืน"

ตัวเมืองนนทบุรีแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ที่ตำบลบางกระสอในปัจจุบันนี้ โดยมีวัดหัวเมือง (เดี๋ยวนี้เป็นวัดร้าง ทางราชการได้ใช้เป็นสถานที่สร้างโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า) เป็นเขตเหนือ และมีวัดท้ายเมืองเป็นเขตใต้

พ.ศ. 2081 สมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้โปรดให้ขุดคลองลัดจากคลองบางกรวย (แม่น้ำเจ้าพระยา) ริมวัดชลอ ไปทะลุวัดมูลเหล็ก (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดสุวรรณคีรี)

พ.ศ. 2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุออกหน้าวัดเขมา เพราะเดิมมาแม่น้ำเจ้าพระยาไหลวกเข้าแม่น้ำอ้อมมาทางบางใหญ่ แล้ววกเข้าคลองบางกรวยข้างวัดชะลอมาออกหน้าวัดเขมา เมื่อขุดคลองลัดแล้วกระแสน้ำเปลี่ยนทางเดินไหลเข้าคลองลัดที่ขุดใหม่ นานเข้าก็กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาใหม่ดังปัจจุบัน ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมก็ตื้นเขินกลายเป็นคลองไป

พ.ศ. 2208 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเห็นว่า ตามที่แม่น้ำเปลี่ยนทางเดินใหม่นั้น ทำให้ข้าศึกประชิดพระนครได้ง่าย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อม และโปรดให้ย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่ปากแม่น้ำอ้อมด้วย (ต่อมาในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รื้อป้อมและเมืองบางส่วนเพื่อนำอิฐไปสร้างวัดเฉลิมพระเกียรติ และบางส่วนก็ถูกกระแสน้ำพัดเซาะพังทลายลงน้ำไป ปัจจุบันเหลือแต่ศาลหลักเมืองเท่านั้น)

นอกจากป้อมที่ปากแม่น้ำอ้อมแล้ว เข้าใจว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาคงจะได้มีการสร้างป้อมไม้เอาไว้ที่บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบันนี้ด้วย เพราะปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุรายวันของบาทหลวงเดอ ชัวซีย์ ผู้ซึ่งเดินทางร่วมมากับคณะราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่เข้ามาเจริญทาง พระราชไมตรีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อ พ.ศ. 2228 ว่า "...เช้าวันนี้เราผ่านป้อมที่ทำด้วยไม้ 2 ป้อม ป้อมหนึ่งยิงปืนเป็นการคำนับ 10 นัด อีกป้อม 8 นัด ที่นี่มีแต่ปืนครกเท่านั้น ดินปืนดีมากทีเดียว ป้อมทางขวามือเรียกป้อมแก้ว และป้อมทางซ้ายมือเรียกป้อมทับทิม ณ ที่นี้เจ้าเมืองบางกอกก็กล่าวคำอำลาและอ้างเหตุว่าได้ควบคุมเรือขบวนมากส่ง

Mahasarakham University

จนสุดแดนที่อยู่ในความปกครองของเมืองบางกอกแล้ว แล้วก็ลาท่านราชทูตกลับไป..."

และในปี พ.ศ. 2230 เมื่อลาลูแบร์เป็นราชทูตเข้ามากรุงศรีอยุธยา ก็ได้กล่าวถึงป้อมไม้แห่งนี้ไว้ด้วย โดยเขียนเป็นแผนที่เอาไว้อย่างชัดเจนตามหลักฐานดังกล่าว จึงเข้าใจว่าป้อมแก้วคงตั้งอยู่ ณ บริเวณตลาดแก้ว ส่วนป้อมทับทิมเข้าใจว่าคงตั้งอยู่ ณ บริเวณหน้าวัดเฉลิมพระเกียรติปัจจุบันนี้

พ.ศ. 2264 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ ได้ทรงโปรดให้ขุดคลองลัดเก็ด ที่อำเภอปากเกร็ด ดังปรากฏในหลักฐานในพงศาวดารว่า "ในปีขาล จัตวาศก ทรงพระกรุณาโปรดให้พระธนบุรีเป็นแม่กลอง เกณฑ์พลนิกายคนหัวเมืองปากใต้ให้ได้คน 10,000 เศษ ให้ขุดคลองเตร็ดน้อย ลัดคุ้งบางบัวทองนั้นคดอ้อมหนัก ขุดลัดตัดให้ตรง พระธนบุรีรับสั่งแล้วกราบบังคมลามาให้เกณฑ์พลนิกายในบรรดาหัวเมืองปากใต้ได้คน 10,000 เศษ ให้ขุดคลองเตร็ดน้อยนั้นลึก 6 ศอก กว้าง 6 วา ยาวทางไกลได้ 39 เส้นเศษ ขุดเดือนเศษจึงแล้ว..."
พ.ศ. 2307 ในรัชกาลสมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ได้มีเหตุการณ์สงครามเกี่ยวข้องกับจังหวัดนนทบุรี เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนที่จะเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเพียงเล็กน้อย คือเมื่อมังมหานรธาเป็นแม่ทัพพม่ายกทัพเข้าตีเมืองทวาย เมืองตะนาวศรีได้ แล้วยกติดตามตีพวกมอญมาจนถึงเมืองชุมพรได้โดยสะดวก จึงมีความกำเริบคิดยกเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ดังปรากฏในพงศาวดารว่า "...ครั้ง ณ เดือน 7 มังมหานรธาให้แยงตะยุกลับขึ้นไปแจ้งราชการ ณ กรุงอังวะ แล้วจึงปรึกษากันว่า เรามาตีเมืองทวายได้ บัดนี้หามีผู้ใดจะต้านต่อฝีมือทแกล้วทหารเราไม่ ควรเราจะยกเข้าไปชิงเอาซึ่งเศวตฉัตร ณ กรุงเทพมหานคร..." แล้วมังมหานรธาก็เดินทัพมุ่งเข้าตีกรุงศรีอยุธยาโดยลำดับ จนถึงเมืองนนทบุรี ซึ่งก็ถูกมังมหานรธาตีแตกเช่นเดียวกับเมืองรายทางอื่นๆ ดังพงศาวดารกล่าวว่า "ครั้ง ณ เดือน 10 พม่ายกทัพเรือลงมาตีค่าย (บาง) บำรุงแตก แล้วยกมาตีเมืองนนทบุรีได้..."

เมื่อพม่าตีได้เมืองนนทบุรีแล้ว ขณะนั้นมีเรือกำปั่นอังกฤษเข้ามาค้าขายที่ธนบุรี จึงรับอาสาช่วยรบพม่า พม่าเอาปืนใหญ่ตั้งบนป้อมวิชาเยนทร์ ยิงโต้ตอบกับกำปั่น ในที่สุดกำปั่นสอนสมอหนีไปอยู่ที่เมืองนนท์ เมืองนนทบุรีจึงเป็นยุทธภูมิระหว่างเรือกำปั่นอังกฤษกับพม่า ดังปรากฏในพงศาวดารว่า "...ฝ่ายทัพพระยายมราช ซึ่งตั้งอยู่ ณ เมืองนนท์นั้น ก็เลิกหนีขึ้นไปเสีย พม่าตั้ง (อยู่) เมืองธนบุรีแล้ว จึงแบ่งกันขึ้นมาตั้งค่าย ณ วัดเขมา ตำบลตลาดแก้วทั้งสองฟาก ครั้นเพลากลางคืน นายกำปั่นจึงขอเรือกราบมาชักสลุดล่องลงไปไม่ให้มีปากเสียง ครั้นตรงค่ายพม่า ณ วัดเขมาแล้วก็จุดปืนรายแคมพร้อมกันทั้งสองข้าง ฝ่ายพม่าต้องปืนล้มตายเจ็บลำบาก แตกวิ่งออกจากค่าย ครั้นน้ำขึ้นเพลาเช้า สลุบถอยมาหากำปั่นซึ่งทอดอยู่ ณ ตลาดขวัญ ฝ่ายพม่าก็ยกเข้าค่ายเมืองนนทบุรี..."

ประวัติจังหวัดนนทบุรี ช่วงปัจจุบัน

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพฯ อันประกอบด้วย นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี โดยจังหวัดนนทบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 20 กิโลเมตร

จังหวัดนนทบุรีนั้น ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นสองส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ด้วยเหตุนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของนนทบุรีจึงเป็นที่ราบลุ่ม มีคลองทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและคูคลองที่ขุดขึ้นในยุคสมัยต่างๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งคลองแต่ละสายก็สามารถเชื่อมต่อกันและสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่ และติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ทำให้เกิดเป็นย่านชุมชนหนาแน่นขึ้นตามริมน้ำเจ้าพระยาและริมคลองสายต่างๆ ชาวนนทบุรีจึงดูจะเป็นชาวไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่คุ้นเคยกับสายน้ำมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน

Mahasarakham University

ส่วนพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอ ซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ ก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้ย้ายถิ่นมาจากทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้พื้นที่ในบางอำเภอของจังหวัดนนทบุรียังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจจากกรุงเทพฯ โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ด บางกรวย บางใหญ่ และบางบัวทอง ทำให้มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยและโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจเพิ่มมากขึ้น นนทบุรีจึงเป็นจังหวัดที่มีปริมาณการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีสูงอีกจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

ประวัติความเป็นมาของประชากรในจังหวัดนนทบุรี

ประชากรของจังหวัดนนทบุรีประกอบไปด้วย ชนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติ มีทั้งไทย จีน มอญ แขก เป็นต้น

ชนชาติไทยมีอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ เป็นชนส่วนใหญ่ที่สุดของจังหวัด แต่เดิมอยู่ที่ใดมาจากไหนไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด รองลงไปเป็นเชื้อสายจีน ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่เมื่อใด สันนิษฐานว่าคงจะเข้ามาอยู่ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

นอกจากนี้ยังมีชนชาติที่อพยพเข้ามาภายหลักอีกสองเชื้อชาติ คือ ชาวไทยเชื้อสายมอญ และชาวไทยเชื้อสายมลายู ชาวไทยสองเชื้อชาตินี้อพยพมาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี ตลอดจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังปรากฏหลักฐานในหนังสืออักขรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ดังนี้ "... ในจังหวัดนี้มีชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากมอญอยู่มาแถวอำเภอปากเกร็ด ตั้งแต่ปากคลองบางตลาดฝั่งเหนือลำแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านตะวันออกและตะวันตก ตำบลอ้อมเกร็ด เหนือเมืองนนทบุรีขึ้นไป รวมทั้งเกาะเกร็ดด้วย มีชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากมอญ ซึ่งอพยพเข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภารในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2317 คราวหนึ่ง กับเมื่อ พ.ศ. 2358 ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2 อีกคราวหนึ่ง เรียกว่ามอญใหม่โปรดให้แบ่งครอบครัวไปอยู่เมืองปทุมธานีบ้าง เมืองนนทบุรีบ้าง และเมืองนครเขื่อนขันธ์ ซึ่งบัดนี้เป็นอำเภอพระประแดง ขึ้นจังหวัดสมุทรปราการบ้าง

ไทยอิสลามที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลบางกระสอและที่บ้านตลาดแก้ว ในตำบลบางตะนาวศรี อำเภอเมืองนนทบุรี มีเชื้อสายเป็นชาวปัตตานี มาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เฉพาะตำบลบางกระสอต้นตระกูลได้เป็นแม่ทัพนายกองคนสำคัญของไทยหลายคน

ไทยอิสลามที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด เป็นเชื้อสายชาวเมืองไทรบุรี เข้ามาอยู่ในรัชกาลที่ 3

ไทยชาวเมืองตะนาวศรีมีรายงานอำเภอสอบสวนได้ความว่า ได้เข้ามาตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลบางตะนาวศรี อำเภอเมืองนนทบุรีในรัชกาลสมเด็จพระที่นั่งสุริยาอมรินทร์ พ.ศ. 2302 ครั้งทัพไทยตั้งรวมพล อยู่ที่แก่งตุม นอกเขตไทยต้นแม่น้ำตะนาวศรี พม่ายกทัพจะมาตีชาวตะนาวศรีก็หนีเข้ามา..."

ปัจจุบันผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นคนไทย ที่อพยพมาจาก ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่ง ที่มีปริมาณ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และด้วยเหตุที่เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑล ของกรุงเทพฯ ซึ่งนอกจากจะอยู่ใกล้กับ กรุงเทพ แล้วก็ยังคงความเป็นสังคมเมืองกึ่งชนบทอยู่ ชาวไทยทั่วทุกภูมิภาค จึงจะมาพักอาศัย อยู่ที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อความสะดวก ใน การเดินทาง เข้าไปทำงาน ในกรุงเทพฯ ดังนั้นความพลุกพล่าน ความหนาแน่นทั้งของประชากร และยวดยานพาหนะ ภายในจังหวัด นนทบุรีจึงไม่ต่างจาก กรุงเทพฯมากนัก โดยเฉพาะอำเภอที่อยู่ติดกับกรุงเทพฯ ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีร้อยละ 89.75 นับถือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 6.91 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 1.19 นับถือศาสนาคริสต์และ

Mahasarakham University

ศาสนาอื่นๆอีก ร้อยละ 2.15

อย่างไรก็ตาม หากสืบสาวราวเรื่อง ถึง ประชากร ดั้งเดิม ของจังหวัดนนทบุรี แล้วจะพบว่า นนทบุรี เป็นอีก จังหวัด หนึ่งที่มี ประชากร ประกอบไปด้วย ชนชาวไทย ที่สืบ เชื้อสายมาจาก หลายเชื้อชาติ มีทั้งไทย จีน มอญ และแขก ชนชาติดั้งเดิม และเป็น ชนส่วนใหญ่ ของจังหวัดนนทบุรี นั้นเป็น ชนชาติไทย ซึ่งมีอยู่ทั่วไป ทุกอำเภอ แต่ไม่ปรากฏ หลักฐาน แน่ชัดว่า มาจากที่ไหน รองลงไปเป็นเชื้อสายจีน ซึ่งก็ไม่ปรากฏ หลักฐาน แน่ชัดอีกเช่นกัน ว่าได้เข้ามา อยู่ใน จังหวัด นนทบุรี ตั้งแต่เมื่อใด แต่ได้มีการ สันนิษฐาน กันว่า คงจะเข้ามา อยู่ตั้งแต่ในสมัย กรุง ศรีอยุธยา เป็น ราชธานี

นอกจากนี้ยังมีชนชาติที่อพยพ เข้ามาภายหลัง อีกสองเชื้อชาติ คือ ชาวไทยเชื้อสายมอญ และ ชาวไทย เชื้อสายมลายู ซึ่ง ชาวไทย ทั้งสองเชื้อชาติ นี้อพยพมาอยู่ ในจังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยา สมัยกรุง ธนบุรี ตลอดจน ถึง สมัย กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังปรากฏหลักฐานในอักขรา นุกรมภูมิศาสตร์ไทยว่า

" ในจังหวัดนี้มีชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจาก มอญอยู่มาก แถวอำเภอปากเกร็ด ตั้งแต่ ปากคลองบางตลาด ฝั่งเหนือ ลำแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านตะวันตกและตะวันออก ตำบลอ้อมเกร็ด เหนือ เมือง นนทบุรีขึ้นไป รวมทั้งเกาะ เกร็ดด้วย มีชาวไทย ที่สืบเชื้อสาย มาจากมอญ ซึ่งอพยพเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิสมภาร ในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2317 คราวหนึ่ง กับเมื่อ พ.ศ. 2358 ในสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2 อีกคราวหนึ่ง เรียกว่ามอญใหม่ โปรดให้แบ่งครอบครัว ไปอยู่เมืองปทุมธานีบ้าง เมืองนนทบุรีบ้าง และ เมืองนครเขื่อนขันธ์ ซึ่งบัดนี้ เป็นอำเภอ พระประแดง ขึ้นจังหวัดสมุทรปราการบ้าง"

ส่วนชาวไทยอิสลาม ที่ตั้งบ้านเรือน อยู่ที่ตำบล บางกระสอ และที่บ้านตลาดแก้วใน ตำบล บางตะนาวศรี อำเภอเมือง นั้นจากหลักฐาน ดังกล่าว ทำให้ทราบว่า มีเชื้อสายมาจาก ปัตตานี เข้ามา อาศัยตั้งแต่สมัยกรุงศรี อยุธยา โดยเฉพาะ ที่ตำบล บางกระสอ ซึ่งต้นตระกูล ของพวกเขา ได้เป็น แม่ทัพ นายกอง คนสำคัญ ของไทย หลายคน ส่วน ไทย-อิสลาม ที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด นั้นเป็น ชาวไทย อิสลาม ที่สืบเชื้อสาย มาจาก ชาวเมือง ไทรบุรี เข้ามาอยู่ในรัชกาลที่ 3

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 839,029 คน (ธันวาคม พ.ศ.2542)

เป็นชาย 404,169 คนและเป็นหญิง 434,860 คน

มีค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 1,266.84 คนต่อตารางกิโลเมตร

โดยประชากร ร้อยละ 61.4 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

ส่วนที่เหลือร้อยละ 38.6 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล

จากสภาพภูมิประเทศ ของจังหวัดที่ตั้งอยู่ ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีสภาพพื้นที่และ แหล่งน้ำอุดม สมบูรณ์ ประชากรของจังหวัด ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อันได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุดและผลไม้ ที่ทำชื่อเสียง ให้กับ จังหวัด ที่สุดได้แก่ ทุเรียน เมืองนนท์ นอกจากนี้ยังมี การ ประกอบอาชีพ ทางด้านปศุสัตว์และประมงน้ำจืด ตลอดจนมีการ ประกอบอาชีพ ทางด้านปศุสัตว์และประมงน้ำจืด ตลอดจนมีการทำอุตสาหกรรม หลายชนิด อาทิ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ เครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรม ในครัวเรือนจำ พวกเครื่องจักรสาน และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม และพาณิชกรรมก็ได้ขยายตัว อย่างรวดเร็ว เช่นกันอัน เนื่องมาจาก การขยายตัว ของธุรกิจ ในเขต กรุงเทพฯ ซึ่งการขยายตัวดังกล่าว ได้เป็นส่วนให้พื้นที่เพื่อการเกษตร ของจังหวัดนนทบุรีน้อยลง โดยในปัจจุบันนนทบุรี มีพื้นที่ทาง การเกษตร คิดเป็น ร้อยละ 39 ของพื้นที่จังหวัด

Mahasarakham University

ประชากรชาวจังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ย 113,713 บาทต่อปี โดยรายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นสาขาการก่อสร้าง สาขาบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ส่วนสาขาเกษตรกรรม ทำรายได้เป็นอันดับที่หก ของจังหวัด

3.2.2.2 สภาพภูมิประเทศ / ที่ตั้งนนทบุรี

เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร คือ นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา ห่างจากกรุงเทพฯ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939 ไร่ แบ่งการปกครองเป็น 6 อำเภอ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีประชากรประมาณ 913,200 คน (ณ พฤษภาคม 2546) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ปี 2543 มูลค่า 81,924 ล้านบาท เทียบกับปี 2542 มูลค่า 78,590 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.24 โดยสาขาการอุตสาหกรรมมีมูลค่า 30,019 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.64 สาขาบริการ มูลค่า 19,034 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.23 สาขาการค้าส่งและค้าปลีก มูลค่า 12,544 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.31 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด รายได้ต่อหัวประชากร (ปี 2543) 102,662 บาท เป็นลำดับที่ 10 ของประเทศ รองจากจังหวัดในกลุ่ม คือ ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา สภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมเมืองที่ค่อนข้างสงบเรียบร้อยเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานคร

3.2.2.3ด้านกายภาพ

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร คือ นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา ห่างจากกรุงเทพฯ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939 ไร่ แบ่งการปกครองเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล 421 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 10 เทศบาล 37 องค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.2.3ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- แหล่งน้ำธรรมชาติ

นนทบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองธรรมชาติและที่ขุดขึ้นใหม่ เป็นจำนวนมากเชื่อมต่อกันใช้เป็นเส้นทางในการสัญจร และอำนวยต่อการเกษตรในพื้นที่ต่าง ๆ

- การชลประทาน

มีพื้นที่ชลประทาน 311,350 ไร่ โดยมีโครงการชลประทานที่รับผิดชอบแจกจ่ายน้ำเข้าพื้นที่เกษตรกรของจังหวัดนนทบุรี มี 2 โครงการ คือ โครงการชลประทาน พระยาบรรลือ และโครงการชลประทานพระพิมล

- ทรัพยากรที่ดินจังหวัดนนทบุรี

ส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่ การเกษตรกรรม ปัญหาที่สำคัญคือ การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการ ขยายตัวด้านที่อยู่อาศัยจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ผลตอบแทนสูงกว่าการทำเกษตรกรรม

- สิ่งแวดล้อม

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล มีการเจริญเติบโต ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รวมทั้ง

Mahasarakham University

มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย เกิดขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณวันละ 900 ตัน ปัญหา น้ำเสียจากแหล่งชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย

3.2.2.4 ด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดนนทบุรี มีประชากรประมาณ 913,200 คน (ณ พฤษภาคม 2546)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ปี 2543 มูลค่า 81,924 ล้านบาท เทียบกับปี 2542 มูลค่า 78,590 ล้านบาท ปรากฏว่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.24 โดยเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดและรายได้เฉลี่ยต่อหัว ปี 2543 และปี 2542 ดังนี้

	ปี 2543	ปี 2542	+ เพิ่ม - ลด
- ผลิตภัณฑ์รวมจังหวัด (ล้านบาท)	81,924	78,590	+ 4.24%
- รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท)	102,662	100,885	+ 1.76%
- จัดเป็นอันดับที่...ของประเทศ	10	11	
- จัดเป็นอันดับที่...ของภาค	9	9	(รองจากสมุทรปราการ, สระบุรี , พระนครศรีอยุธยา)

มูลค่าทางเศรษฐกิจจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ สาขาการอุตสาหกรรมมากที่สุด มีมูลค่า 30,019 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.64 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมจังหวัด รองลงมา ได้แก่ สาขาบริการ มูลค่า 19,034 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.23 , สาขาการค้าส่งและค้าปลีก มูลค่า 12,544 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.31 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด

(1) การอุตสาหกรรม การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อโครงสร้าง

เศรษฐกิจจังหวัดนนทบุรีมากที่สุดเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่นๆ โดยมีมูลค่าการผลิตในปี 2544 ประมาณ 2,928.58 ล้านบาท การขยายตัวของอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรีมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน เช่น การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร การไฟฟ้า ประปา แรงงาน ตลาด วัตถุดิบ และอื่นๆ โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งใหม่ ปี 2545 จำนวน 124 โรงงาน เงินลงทุน 4,798,384,399 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และอุตสาหกรรมไฟฟ้า เป็นต้น โรงงานส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอไทรน้อย

(2) การพาณิชยกรรมและการบริการ

- การพาณิชย์

จังหวัดนนทบุรี มีผู้ประกอบการซึ่งจดทะเบียนนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ ในปี 2545 จำนวน 3,501 ราย ธุรกิจที่มีผู้ขอจดทะเบียนใหม่ระหว่างปี 2545 ได้แก่ กิจการนำเข้า-ส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภค กิจการจำหน่าย-บริการด้านคอมพิวเตอร์ และงานด้านธุรกิจ นำเที่ยว เป็นต้น ส่วนธุรกิจที่จดทะเบียนเลิกกิจการในระหว่างปี 2545 ส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจประเภท กิจการรับเหมาก่อสร้าง กิจการดำเนินงานด้านอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

- การบริการ

สถานที่ให้บริการที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ โรงแรม (บริการด้านที่พักเป็นส่วนใหญ่) ขนาดกลางและขนาดเล็ก 12 แห่ง โรงภาพยนตร์ 3 แห่ง ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ 11 แห่ง ภัตตาคารร้านอาหารที่มีชื่อเสียงมากกว่า 50 แห่ง

Mahasarakham University

(3) การกสิกรรม

เป็นสาขาการผลิตหนึ่งที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
ของจังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมด 189,458 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำนา 111,418 ไร่ เนื้อที่ปลูกผลไม้ 57,279 ไร่ เนื้อที่ปลูกพืชผัก 13,697 ไร่ เนื้อที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 7,007 ไร่ และอื่น ๆ 57 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรี มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากความเจริญของกรุงเทพมหานครกระจายไปสู่จังหวัดนนทบุรี ทำให้พื้นที่ของจังหวัดมีความเป็น ชุมชนเมืองมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ทำการเกษตรกรรม มาเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต

(4) การท่องเที่ยว

จังหวัดนนทบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
จำนวน 7 แห่ง โบราณสถานและโบราณวัตถุ 20 แห่ง มีศูนย์บริการการท่องเที่ยวของราชการ 2 แห่ง โดยในปี 2545 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 272,750 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 103.79 ล้านบาท

3.2.2.5 ด้านการเงินและการคลัง

การเงินในจังหวัดนนทบุรีมีธนาคาร 96 แห่ง ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อประเภท ต่าง ๆ ณ เดือนตุลาคม 2545 รวมประมาณ 140,000 ล้านบาท และ 40,000 ล้านบาท ตามลำดับ สำหรับการคลังในปี 2545 มีรายได้แผ่นดิน 13,000 ล้านบาท โดยเป็นรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพากร 11,000 ล้านบาท ภาษีสรรพสามิต 2,800 ล้านบาท

3.2.2.6 ด้านสังคม

(1) โครงสร้างประชากรและการจ้างงาน ในปี 2545

จังหวัดนนทบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 856,753 คน เป็นประชากรที่มีงานทำ 476,503 คน คิดเป็นร้อยละ 55.62 ของประชากรทั้งหมดและ มีประชากรที่ไม่มีงานทำ จำนวน 217,384 คน คิดเป็นร้อยละ 25.37 ของประชากรทั้งหมด ผู้ที่มีงานทำส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 442,270 คน คิดเป็นร้อยละ 92.82 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำ และเป็นผู้ประกอบอาชีพอยู่ในภาคเกษตรกรรม จำนวน 34,234 คน คิดเป็นร้อยละ 7.18 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำ โดยลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมในภาคอุตสาหกรรมและบริการต่าง ๆ เช่น กิจการขนส่ง คลังสินค้าและคมนาคม ขายส่ง-ขายปลีก ภัตตาคาร การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ ก่อสร้าง บริการชุมชน บริการสังคม และส่วนบุคคล กิจการประเภทไฟฟ้า ก๊าซ และประปา เป็นต้น

(2) การศึกษา

จังหวัดนนทบุรีมีสถานศึกษา รวม 272 แห่ง มี ครู/อาจารย์ 7,655 คน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา 160,426 คน

(3) การศาสนา

จังหวัดนนทบุรีประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 91.48
และนับถือศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 8.52 มีศาสนาสถานแยกเป็นวัด จำนวน 185 แห่ง โบสถ์คริสต์ จำนวน 4 แห่ง มัสยิด 20 แห่ง

Mahasarakham University

(4) การสาธารณสุข

จังหวัดนนทบุรีมีสถานบริการสาธารณสุขที่ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแยกเป็นโรงพยาบาลของรัฐ 10 แห่ง เอกชน 6 แห่ง สถานีอนามัยขนาดใหญ่ 17 แห่ง สถานีอนามัยขนาดทั่วไป 59 แห่ง บุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 226 คน ทันตแพทย์ จำนวน 50 คน เภสัชกร จำนวน 47 คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 985 คน

(5) การรักษาความสงบเรียบร้อย

สถิติการเกิดคดีต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรีในรอบ 5 ปี (2541 – 2545) เป็นคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เฉลี่ยปีละ 120 คดี คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ เฉลี่ยปีละ 300 คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เฉลี่ยปีละ 500 คดี

(6) สถานการณ์ด้านยาเสพติด

จากการที่จังหวัดนนทบุรีเป็นที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร ทำให้มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด แต่เมื่อได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเข้มงวดและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถประกาศหมู่บ้านปลอดภัยจากยาเสพติดได้ เต็มพื้นที่แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2546

(7) สาธารณภัย

จังหวัดนนทบุรีไม่มีภัยธรรมชาติที่รุนแรง ภัยธรรมชาติที่เกิด ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาอุทกภัย เนื่องจากมีพื้นที่ติดบริเวณชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

3.2.2.7 ด้านการคมนาคมขนส่ง

เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกของนนทบุรีค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งระบบทางหลวงแผ่นดินจังหวัดและชนบทที่ใช้ติดต่อ
ภายในจังหวัด เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง จึงทำให้การเดินทางสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ เป็นไปโดยสะดวก มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบกซึ่งสามารถติดต่อกันภายในจังหวัด และมีเส้นทางเชื่อมต่อถึงแทบทุกตำบลในเขตจังหวัดนนทบุรี เส้นทางคมนาคมขนส่งถนนของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ทางหลวงแผ่นดิน เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและจังหวัด ทางหลวงจังหวัด เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดกับอำเภอต่าง ๆ รวมทั้งมีระบบทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ทางด่วนขั้นที่ 2 สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ และแนวโน้มที่จะมีการก่อสร้างทางด่วนขั้นที่ 3 สายนนทบุรี -บางกะปิ ในระยะอันใกล้

Mahasarakham University

บทที่ 4
สภาพทั่วไปของพื้นที่พาณิชกรรม

4.1 สภาพทางกายภาพ

4.1.1 ลักษณะทางภูมิประเทศ

สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ บริเวณท่าเทียบเรือจังหวัดนนทบุรี นั้นจะมีความเป็นเมืองสูงเนื่องจากการคมนาคมที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร และอีกส่วนคือบริเวณ ถนนพิบูลสงคราม ซึ่งมีลักษณะของพื้นที่ไม่มีความต่างกันมากนักมีพื้นที่น้ำท่วมถึงบางส่วน

4.1.2 ที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต

พื้นที่โครงการตั้งอยู่ฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณท่าเทียบเรือจังหวัดนนทบุรี และส่วนท่าเทียบเรือเทศบาลตำบลบางศรีเมือง มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 36.4 ตารางกิโลเมตร หรือ 22.75 ไร่

แผนที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของพื้นที่โครงการ

มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติด	คลองบางแพรกใต้
ทิศใต้	ติด	คลองบางขวาง
ทิศตะวันออก	ติด	ถนนกรุงเทพฯ – นนทบุรี
ทิศตะวันตก	ติด	แม่น้ำเจ้าพระยา

Mahasarakham University

4.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ

ก. เขตที่พักอาศัย

- บริเวณด้านหลังศาลากลางและเทศบาล มีชุมชนอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่นเต็มแต่มีพื้นที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ลักษณะการรวมตัวกันในชุมชนค่อนข้างมีความเป็นสาวนตัวสูงมากแม้จะไม่มีขอบเขตชัดเจนแต่รู้ได้หากมีคนแปลกหน้า
- บริเวณบ้านพักข้าราชการ เป็นส่วนพักอาศัยความหนาแน่นน้อย – ปานกลางอาคารบางหลังทรุดโทรมมากและไม่ได้ใช้งานอย่างเต็มที่ และเป็นส่วนเดียวในพื้นที่โครงการที่โดนน้ำท่วม

ข. เขตพาณิชยกรรม

ย่านการค้าสำคัญนี้อยู่ใจกลางตำบลสวนใหญ่ ติดแม่น้ำเจ้าพระยา โดยพื้นที่ที่มีการค้าขายหนาแน่นจะเริ่มเกาะกลุ่มมาตามถนน 2 สายคือ ถนนประชาราษฎ์ และถนนพิบูลสงครามนับออกไปจากตัวตลาดประมาณ กิโลเมตร สามารถแบ่งออกเป็นประเภทตามลักษณะการค้าขายได้ดังนี้

- ตลาด ของสด อาหาร ของใช้อุปโภคบริโภค
- ตึกแถว ร้านค้าประเภทต่าง ๆ บริษัท
- แผงลอย ขายของทุกชนิด
- หาบเร่ ขายของกินเป็นส่วนมาก และผลิตภัณฑ์ที่เก็บมาจากธรรมชาติมีของใช้บ้างแต่ไม่มาก

ค. สถานที่ราชการ

ในบริเวณพื้นที่โครงการมีสถานที่ราชการคือ ทางด้านเหนือของย่านการค้าซึ่งอยู่ในเขตที่ดีพระราชทานโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นสถานที่ตั้งของกรมราชทัณฑ์ , สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี , สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนนทบุรี , ห้องสมุดประชาชนและพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา , เรือนจำกลางบางขวาง , สโมสรข้าราชการกรมราชทัณฑ์ , สถานีดับเพลิงทางน้ำ , ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และบ้านพักข้าราชการที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในบริเวณนี้

ง. ศาสนาสถาน

ภายในพื้นที่โครงการมีศาสนาสถานอยู่ 1 แห่งเป็นวัดในพุทธศาสนา คือ วัดบางขวางได้รับการทำนุบำรุงจากพุทธศาสนิกชนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนศาสนาสถานใกล้เคียงแต่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่โครงการก็คือ วัดบางแพรกใต้ซึ่งอยู่ขางเรือนจำกลางบางขวาง และวัดที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตรงข้าม ได้แก่ วัดเขียน , วัดสลักได้ และวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร ทั้งหมดอยู่ในสภาพที่ดีพอสมควรไม่ทรุดโทรม

จ. สถาบันการศึกษา

ปัจจุบันในพื้นที่โครงการมีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดบางขวาง โรงเรียนเทพประทานพร, โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

ฉ. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ในเขตเทศบาลนครนนทบุรีนี้แทบจะไม่มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจเลยยกเว้นลานวัดและพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ที่จัดไว้ส่วนมากจะเป็นสวนหย่อมเพื่อความสวยงามแต่ถึงกระนั้นก็มีปริมาณน้อยมาก คือประมาณร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ทั้งหมด (พื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี 40 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่สวนสาธารณะอยู่ 17 ไร่) ส่วนในอนาคตก็จะมีพื้นที่อุทยานเฉลิมพระเกียรติเพิ่มมาอีก 100 ไร่ ซึ่งก็อยู่ในเขตเทศบาลและคนละฝั่งแม่น้ำกัน ในเกณฑ์พื้นที่เท่านี้นับว่ายังต่ำมากเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

Mahasarakham University

4.1.4 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

พื้นที่โครงการนั้นสามารถแบ่งตามกรรมสิทธิ์ออกได้เป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ

- พื้นที่ในส่วนพื้นที่โครงการเป็นของหน่วยงานราชการเกือบทั้งหมด มีส่วนที่เป็นเอกชนน้อยมาก ซึ่งเป็นของกรมราชทัณฑ์ , ราชพัสดุ , และเทศบาลนครนนทบุรี

- พื้นที่เอกชนจะเป็นส่วนที่จะศึกษาแนวโน้มการวางแผนระยะยาว เพื่อว่าอาจมีโอกาสในการที่จะพัฒนาเปลี่ยนแหลงการใช้ที่ดินในอนาคต เพื่อผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มากว่าที่ดินในกลุ่มแรก การทราบถึงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่จะเป็นแนวทางในการเลือกจัดกิจกรรม และสาธารณูปโภค

4.1.5 โครงสร้างพื้นฐาน

- สาธารณูปโภค

ไฟฟ้า การจัดการบริการไฟฟ้าในพื้นที่โครงการ ให้บริการโดยการไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี

ประปา การจัดการบริการให้น้ำประปาในพื้นที่โครงการ ให้บริการโดยการประปานครหลวงซึ่งปัจจุบันสามารถให้บริการน้ำประปาในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันออกเกือบทั้งหมด

การระบายน้ำ กระระบายน้ำในพื้นที่โครงการเป็นระบบรวมคือรับทั้งน้ำฝนและน้ำทิ้งจากชุมชน ไหลมารวมกันในท่อสาธารณะ ลงสู่คูระบายน้ำริมถนน หรือคลองระบายน้ำหลัก ซึ่งในพื้นที่ศึกษาก็ได้แก่ คลองบางขุนเทียน คลองบางขวาง คลองอจามจุรี และไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสีย

- สาธารณูปการ

การจัดเก็บขยะมูลฝอย อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครนนทบุรี รถเทศบาลทั้งหมด 5 ชนิด ได้แก่ รถเก็บขยะชนิดถังกลม 6 ล้อ รถเก็บขยะชนิดถังกลม 4 ล้อ รถเก็บขยะชนิดเทท้ายขนาด 10 ล้อ รถเก็บขยะชนิดเทท้ายขนาด 4 ล้อ รถเก็บขยะชนิดอัด รถดูดสิ่งปฏิกูล และเรือเก็บขยะ

การบรรเทาสาธารณะภัย

- ตำรวจ สถานีตำรวจภายในเขตเทศบาล ได้แก่ สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

- ดับเพลิง มีสถานีดับเพลิง 1 แห่งเป็นของเทศบาลนครนนทบุรี ตั้งอยู่ที่อาคารเทศบาลนครนนทบุรี ประกอบด้วยรถดับเพลิงชนิดมีถังน้ำในตัว รถบรรทุกน้ำดับเพลิง รถบันไดเลื่อนอัตโนมัติ รถตรวจการ และเรือดับเพลิง

ตลาด

ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี มีตลาดสดอยู่ 2 แห่ง เป็นตลาดเก่าแก่และมีความสำคัญต่อชาวจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก ได้แก่

- ตลาดสดเทศบาล 1 ตั้งอยู่บนถนนประชาราษฎร์ ในพื้นที่ของราชพัสดุ

- ตลาดสดเทศบาล 2 ตั้งอยู่บนถนนพิบูลคราม ในพื้นที่ของเทศบาลนครนนทบุรีติดกับตลาดสดเทศบาล 1

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจในเขตเทศบาลนครนนทบุรีมีจำนวน 4 แห่งส่วนมากเป็นสวนหย่อมที่สร้างเพื่อประดับมากกว่าจะคิดถึงกิจกรรม คิดเป็นพื้นที่ 373 ไร่จากพื้นที่ 408,787 ไร่คิดเป็น 0.09% ซึ่งนับว่าน้อยมาก ส่วนในเขตพื้นที่ศึกษา มีบริเวณเชื่อนริมแม่น้ำจ้าพระยา ข้าราชการ และลานวัดเป็นพื้นที่ในการนันทนาการ

Mahasarakham University

4.1.6 การคมนาคมและการสัญจร

จากการที่จัดหวัดนนทบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครถึง 2 ด้านคือ ด้านทิศตะวันออกและด้านทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ทำให้ระบบการคมนาคมและขนส่งของจังหวัดค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถติดต่อภายในจังหวัด และเชื่อมโยงเข้ากับโครงข่ายคมนาคมขนส่งของกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงได้อย่างสะดวก

- ระบบโครงข่ายถนนในพื้นที่โครงการ

ถนนสายหลัก ถนนประชาราษฎ์ 1 เริ่มต้นจากศาลากลางจังหวัด (เดิม) ถึงสี่แยกโรงภาพยนตร์ศรีพรสวรรค์

ถนนสายรอง ถนนนนทบุรี 1 (ถนนสนามบินน้ำ) เริ่มต้นจากศาลากลางจังหวัด (เดิม) ถึงถนนติวานนท์

ถนนซอย ซอยหลังศาลากลาง เป็นเส้นทางอ้อมศาลากลาง และเป็นทางเข้าชุมชนวัดบางขวาง

ซอยศรีพรสวรรค์ เป็นทางลัดที่สามารถออกถนนประชาราษฎ์ 1 ได้โดยไม่ต้องผ่านส่วนหน้าตลาด

ซอยวัดบางขวาง เป็นทางวนอ้อมด้านหลังตึกแถว

- ระบบโครงข่ายการสัญจรทางน้ำ

เส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองต่าง ๆ เช่น คลองบางขุนศรี คลองพระพิมล คลองบางใหญ่ คลองมหาสวัสดิ์ เป็นต้น สำหรับการเดินทางทางน้ำนั้นกรุงเทพฯในอดีตได้ชื่อว่าเป็น "เวนิสตะวันออก" เนื่องจากมีคูคลองอยู่มากมาย ซึ่งใช้เป็นทั้งแหล่งน้ำทางการเกษตร อุปโภคบริโภค การชลประทานและเส้นทางคมนาคม แต่คูคลองต่าง ๆ ถูกถมเป็นถนนจนแทบไม่เหลือและเนื่องจากสภาวะการจราจรติดขัด ทำให้การขนส่งทางน้ำเริ่มมีบทบาทเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการเดินเรือเลียบแม่น้ำเจ้าพระยาและเรือข้ามฟากได้รับการสนับสนุน โดยระบบรถโดยสารสาธารณะ โดยมีระโดยสารประจำทาง รถสองแถว รถตู้ และรถจักรยานยนต์รับจ้าง อย่างไรก็ตามพื้นที่บริเวณท่าเรือควรได้รับการพัฒนาและจัดระบบอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการขนส่งผู้โดยสารทางเรือในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งปัจจุบันได้ช่วยแบ่งเบาภาระการจราจรโดยเฉพาะในชั่วโมงเร่งด่วนได้เป็นอย่างมากดังนี้

เรือด่วนเลียบแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันดำเนินการโดยบริษัทเอกชน 2 บริษัทคือ

- บริษัทเรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด ให้บริการจากท่าปากเกร็ด – ท่าบิ๊กซี ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร จำนวนเรือโดยสาร 43 ลำ ให้บริการเวลาประมาณ 6.00 – 19.30 น. ใช้เวลาในการเดินทางจากต้นทาง – ปลายทางประมาณ 1 ชั่วโมง 40 นา จำนวนท่าที่จอด 40 ท่า ค่าโดยสารประมาณ 4 – 15 บาท
- บริษัทเรือด่วนแหลมทอง จำกัด ให้บริการจากท่าปากเกร็ด – ท่าถนนตก ระยะประมาณ 29 กิโลเมตร จำนวนเรือโดยสาร 24 ลำ ให้บริการเวลาประมาณ 5.30 – 20.30 น. ใช้เวลาในการเดินทางจากต้นทาง – ปลายทางประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวนท่าที่จอด 31 ท่า ค่าโดยสารประมาณ 4 – 15 บาท

จำนวนท่าเทียบเรือด่วนที่จอดรับ – ส่ง คนโดยสารมีทั้งหมด 47 ท่า โดยเป็นท่าเทียบเรือสำหรับเรือด่วนเจ้าพระยา 16 ท่า สำหรับเรือด่วนแหลมทอง 7 ท่า และเป็นท่าเรือรวมอีก 24 ท่า

จำนวนคนโดยสารเฉลี่ยต่อวันในวันเวลาราชการ โดยท่าที่มีคนใช้มากที่สุดคือ ท่านนทบุรี เฉลี่ยวันละประมาณ 21,642 คน และจำนวนคนโดยสารเฉลี่ยต่อวันหยุดราชการ โดยท่าที่มีคนใช้มากที่สุดคือ ท่านนทบุรี เฉลี่ยวันละประมาณ 8,898 คน

Mahasarakham University

โดยการใช้บริการเรือด่วนขาล่อง(ท่าปากเกร็ด – ท่าบิ๊กซี) และมีผู้ใช้บริการเฉลี่ย 13,579 คน/ชั่วโมง (ในวันราชการ)และ2,115 คน/ชั่วโมง(ในวันหยุดราชการ) โดยมีผู้ใช้บริการลงเรือที่ท่านนทบุรีมากที่สุดอยู่ในช่วง 6.00 – 8.00 น. และมีผู้ใช้บริการขึ้นเรือที่ท่าสาทรมากที่สุดในช่วง 7.00 – 9.00 น.

เรือยนต์โดยสารข้ามฟาก

ระบบการขนส่งทางน้ำในปัจจุบันมีแนวโน้มของการใช้บริการเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสภาพการจราจรที่ติดขัด ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาใช้บริการเรือโดยสารข้ามฟากในการติดต่อระหว่างฝั่งพระนครกับฝั่งธรบุรี จากสถิติข้อมูล กองวิชาการ กรมเจ้าท่าปี 2539 พบว่ามีทั้งหมด 37 ท่า (ยึดฝั่งพระนครเป็นหลัก)

โดยท่าที่มีผู้โดยสารข้ามฟากมากที่สุดจากจำนวน 37 ท่า ที่ทำการสำรวจรวม 7 วัน คือ ท่านนทบุรี – ท่าสุขาภิบาลบางศรีเมือง มีจำนวนผู้ใช้บริการประมาณ 249,755 คน

เรือยนต์เพลาใบจักรยาว ซึ่งมีท่าเชื่อมต่อจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปตามคลองต่าง ๆ ดังนี้

1. ท่าปากเกร็ด - บางคูวัด
2. ท่าปากเกร็ด – ท่าอิฐ
3. ท่าปากเกร็ด – ท่าปากคลองบางบัวทอง
4. ท่าปากเกร็ด – ท่าประตูน้ำบางบัวทอง
5. ท่าปากเกร็ด – ท่าประตูน้ำพระอุดม
6. ท่านนนทบุรี – ท่าบางใหญ่ (สองตอน)
7. ท่านนทบุรี – ท่าบางใหญ่
8. ท่านนทบุรี – ท่าวัดเขียน
9. ท่าคุณโกย – ท่าประตูน้ำฉิมพลี
10. ท่าช้าง – ท่าบางใหญ่
11. ท่าช้าง – ท่าบางเชือกหนัง
12. ท่าเตียน – ท่าบางน้อย
13. ท่าราชินี – ท่าบางแวก
14. ท่าสะพานพุทธ – ท่าบางแวก
15. ท่าสาธุประดิษฐ์ – ท่าพระประแดง
16. ท่าคลองเตย – ท่าคลองลัดตานงค์
17. ท่าคลองเตย – ท่าบางกอบัว
18. ท่าบางแค – ท่าสี่แยกคลองบางแวก
19. ท่าหนองแขม – ท่ากระทุ่มแบน
20. ท่าวิบูลย์ศรี – ท่าสหกรณ์
21. ท่าวิบูลย์ศรี – ท่าวัดสาขลา

ท่าเรือที่มีผู้ใช้มากที่สุด คือ ท่าสาธุประดิษฐ์ – ท่าพระประแดง มีผู้ใช้บริการรวม 50,947 คน

Mahasarakham University

- ระบบขนส่งมวลชน

ภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรีมีบริการขนส่งสาธารณะทั้งหมด 6 ประเภท

- สามล้อถีบ ในระยะ 5 – 10 ปีที่แล้วเป็นบริการที่ได้รับความนิยมมาก และนับได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี แต่ในปัจจุบันได้ลดความนิยมลงไปมากเนื่องจากเดินทางได้ช้าการขนส่งแต่ละครั้งได้ที่ละไม่เกิน 2 คน แต่ก็ยังพบว่ามีการให้บริการอยู่บ้างกระจายอยู่ทั่วไปในย่านการค้า (รัศมีบริการไม่เกิน 2 กิโลเมตร)

- สามล้อเครื่อง ปัจจุบันได้รับความนิยมสูงมากมาแทนที่สามล้อถีบ เนื่องจากสะดวกรวดเร็วสามารถส่งคนและสินค้าได้เป็นจำนวนมาก มีจุดจอดกระจายอยู่รอบ ๆ ย่านการค้าโดยเฉพาะริมถนนหน้าตลาดสดเทศบาล (รัศมีบริการ ไม่เกิน 5 กิโลเมตร)

- จักรยานยนต์รับจ้าง มีกระจายอยู่รอบนอกด้านการค้า แต่ไม่ค่อยได้นับความนิยมเท่าไรเนื่องจากขนของไม่ได้แต่ก็อาจจะมีบ้างในช่วงเวลาเร่งด่วนที่ต้องการความรวดเร็ว (รัศมีบริการแล้วแต่จะเรียก)

- รถสองแถวเล็ก ให้บริการเฉพาะสำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางจากท่าน้ำเพื่อไปทางเหนือของจังหวัด (อำเภอปากเกร็ด,สนามบินน้ำ) มีท่ารถใกล้กับท่าเรือออกทุก ๆ 5 – 10 นาทีหรือเมื่อคนเต็ม (รัศมีบริการไม่เกิน 5 กิโลเมตร)

- รถรับจ้างทั่วไป(taxi meter ,รถตู้) จะมีจุดจอดอยู่บริเวณท่าเทียบเรือมากที่สุด

ทางรถโดยสารประจำทางองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด ประกอบด้วย

- สาย 203 ท่าน้ำนนทบุรี - สนามหลวง
- สาย 30 ท่าน้ำนนทบุรี – สาบใต้ใหม่
- สาย 63 วัดนครอินทร์ – อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- สาย 64 ท่าน้ำนนทบุรี – สนามหลวง
- สาย 114 คู่เขมา – แยกลำลูกกา
- สาย 32 ปากเกร็ด – วัดโพธิ์
- สาย 51 ปากเกร็ด – ท่าน้ำบางโพธิ์
- สาย 69 สนามบินน้ำ – อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- สาย 104 ปากเกร็ด – อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- สาย ท1 (ทางด่วน) ปากเกร็ด – อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- สาย 134 ย่านพหลโยธิน – บางบัวทอง
- สาย 97 ท่าน้ำนนทบุรี – โรงพยาบาลสงฆ์
- สาย 117 กทม.2 – วัดเขมา
- สาย ปอ. 126 ท่าน้ำนนทบุรี – สำโรง
- สาย ปอ.9 ท่าน้ำนนทบุรี – บางแค
- สาย ปอ.17 เทเวศน์ – บางบัวทอง
- สาย ปอ.134 ย่านพหลโยธิน – บางบัวทอง

โดยประชาชนส่วนใหญ่จะใช้บริการรถโดยสาร ขสมก. เป็นจำนวนมากในช่วงเวลาเร่งด่วน คือ ช่วงเช้าก่อนทำงาน และช่วงเย็นหลังเลิกงาน ทำให้เวลาดังกล่าวมีจำนวนรถไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

Mahasarakham University

สรุปทิศทางโครงข่ายคมนาคมและการสัญจร

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ใช้โครงการและผู้ที่จะผ่านเข้ามาในโครงการส่วนมากเป็นผู้มีรายได้น้อย - ปานกลาง โดยจะสังเกตว่าจะมาทางรถประจำทาง เรือ และรถรับจ้างสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดพื้นที่รองรับการสัญจรทางรถยนต์สาธารณะเป็นอย่างดี

ระบบการจราจรในเขตเทศบาลนนทบุรีส่วนมากเป็นการเดินรถ 2 ทาง ยกเว้นในถนนสายที่แคบจริงๆ ซึ่งจะเดินรถทางเดียว ซึ่งโดยภาพรวมในเขตเทศบาลแล้วย่านการค้าที่มีความหนาแน่นที่สุดก็คือ บริเวณพื้นที่โครงการนั่นเอง

4.1.7 สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง

-ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาคารและที่ว่างในชุมชน

เขตที่พักอาศัย ส่วนมากจะเป็นลักษณะอยู่อาศัยและทำการค้าไปด้วย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บริเวณด้านหลังศาลากลางจังหวัด (เดิม)

รูปที่ 4.1 แสดงเขตที่พักอาศัย

เขตพาณิชยกรรม โดยพื้นที่ที่มีการค้าหนาแน่นจะเริ่มเกาะกลุ่มมาตามถนน 2 สายคือ ถนนประชาราษฎ์ 1 และถนนพิบูลสงคราม

รูปที่ 4.2 แสดงเขตพาณิชยกรรม

Mahasarakham University

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี(เดิม) เป็นที่ตั้งกองฝึกอบรมกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี และศูนย์บริการสาธารณะสุขส่วนใหญ่ มีความหนาแน่นของการใช้สอยมากใน วัน เวลา ราชการ โดยบริเวณพื้นที่ว่างด้านหน้าที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาใช้เป็นที่พักผ่อนและจัดงานประจำปี

รูป 4.3 แสดงศาลากลางจังหวัดนนทบุรี(เดิม)

พิพิธภัณฑ์มนุษย์ชาติวิทยา เนื่องจากพื้นที่โดยรอบถูกจำกัดด้วยย่านการค้าหนาแน่น จึงยากต่อการเข้าถึง

- สภาพอาคาร,ความสูง,อายุ,สภาพการใช้งาน

เขตที่พักอาศัย ส่วนมากเป็นอาคารบ้านเรือนหลังศาลากลางจังหวัด(เดิม) ที่ทรุดโทรม แออัด และปล่อยให้เกิดความสกปรก ในส่วนของบ้านพักข้าราชการทรุดโทรมและใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่

เขตพาณิชยกรรม ตัวอาคารเป็นอาคารพาณิชย์สูงไม่เกิน 4 ชั้น ชั้นล่างใช้ค้าขายประกอบอาชีพ โดยย่านการค้าจุดนี้เป็นจุดเปลี่ยนการเดินทาง เนื่องจากเป็นต้นสายของรถประจำทางที่เข้าสู่กรุงเทพฯ และสู่ส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดทำให้มีปริมาณการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวัน

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี(เดิม) 2 ชั้น จัดอยู่ในสภาพที่สวยงามสมบูรณ์เนื่องจากเพิ่งได้มีการบูรณะฟื้นฟูลักษณะอาคารมีหลายหลังติด โดยมีระเบียงทางเดินล้อมรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยม

พิพิธภัณฑ์มนุษย์ชาติวิทยา 2 ชั้น อยู่ในสภาพปานกลาง – ทรุดโทรม

- รูปแบบและลักษณะของอาคาร

เขตที่พักอาศัย ส่วนมากเป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ คอนกรีต

เขตพาณิชยกรรม อาคารคอนกรีต รูปแบบไม่ได้พัฒนาจากห้องแถวมากนัก ไม่มีลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมแต่อย่างใด

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี(เดิม) มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ตัวอาคารเป็นสถาปัตยกรรมยุโรป สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เดิมเป็นโรงเรียนราชวิทยาลัย และได้ชื่อว่าเป็นศาลากลางจังหวัดที่สวยงามเพียงแห่งเดียวในปัจจุบัน กรมศิลปากรได้ขึ้นบัญชีเป็นโบราณสถานแห่งหนึ่งตามประกาศ ลงวันที่ 4 มีนาคม 2524

Mahasarakham University

พิพิธภัณฑ์มนุษยวิทยา รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ ตัวอาคารเป็นตึกคอนกรีต หลังคาจั่วทรงไทย

4.1.8 ชุมชนแออัด

บริเวณด้านหลังศาลากลาง(เดิม) มีชุมชนอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่นแต่มีบริเวณพื้นที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ลักษณะการรวมตัวในชุมชนค่อนข้างมีความเป็นส่วนตัวสูงมากแม้จะไม่มีขอบเขตชัดเจนแต่รู้ได้หากมีคนแปลกหน้า

4.1.9 ภูมิทัศน์ชุมชน

- พื้นที่ว่างสาธารณะ และพื้นที่สีเขียว

ในเขตเทศบาลนครนนทบุรีนี้แทบจะไม่มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจเลยยกเว้นลานวัด และพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีปริมาณน้อยมากคือประมาณ 0.07 ของพื้นที่ทั้งหมด

โดยกรมราชทัณฑ์ได้กันพื้นที่ด้านหน้าที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาไว้ส่วนหนึ่งเพื่อสร้างเป็นสวนสาธารณะของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งถ้ามองจากแม่น้ำเจ้าพระยาจะพบความต่อเนื่องของพื้นที่สีเขียวของพื้นที่โครงการหน้ากรมราชทัณฑ์ กับ อุทยานเฉลิมพระเกียรติ

4.1.10 จินตภาพของชุมชน

- องค์ประกอบจินตภาพของชุมชน

จุดรวมกิจกรรม (NODE)

รูปที่ 4.4 บริเวณท่าเทียบเรือจังหวัดนนทบุรี (ท่าน้ำนนทบุรี)

Mahasarakham University

ขอบเขต (EDGE)

รูปที่ 4.5 แม่น้ำเจ้าพระยา

เส้นทาง (PATH)

รูปที่ 4.6 ถนนพิบูลสงคราม

รูปที่ 4.7 ถนนประชาราษฎร์

Mahasarakham University

ที่หมายตา
(Landmark)

รูปที่ 4.8 หอนาฬิกา

รูปที่ 4.9 ศาลากลางจังหวัดเก่า

ย่าน (district)

รูปที่ 4.10 ย่านพาณิชย์ บริเวณตลาดสดเทศบาล และย่านการค้าริมถนนประชาราษฎ์

Mahasarakham University

รูปที่ 4.11 ย่านพักอาศัยหนาแน่น ชุมชนวัดบางขวาง

รูปที่ 4.12 ย่านศูนย์ราชการ (เรือนจำกลางบางขวาง)

4.2 ประชากร

เทศบาลนครนนทบุรี มีประชากรทั้งสิ้น 269,631 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 131,779 คน หญิง จำนวน 137,852 คน อัตราความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่มีจำนวน 7,210 คน/ตารางกิโลเมตร โดยตำบลที่มีประชากรมากที่สุด คือ ตำบลท่าทรายมีจำนวน 72,733 คน รองลงมาได้แก่ ตำบลตลาดขวัญ มีจำนวน 59,122 คน และตำบลบางกระสอ มีจำนวน 52,836 คน สำหรับตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือตำบลสวนใหญ่ 16,525 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ ตำบลท่าทราย 9,091 คนต่อตารางกิโลเมตร และตำบลตลาดขวัญ 7.210 คนต่อตารางกิโลแมตร ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จะมีอาชีพเกษตรกรรมบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสังคมได้เปลี่ยนเป็นเมืองมากขึ้น

Mahasarakham University

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาล

ตำบล	เนื้อที่/ตร.กม	ประชากรทั้งหมด		
		ชาย	หญิง	รวม
สวนใหญ่	2.50	23,969	17,344	41,313
ตลาดขวัญ	8.20	27,746	31,376	59,122
ท่าทราย	8.00	34,581	38,152	72,733
บางเขน	9.00	20,588	23,039	43,627
บางกระสอ	11.20	24,895	27,941	52,836

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี ปี พ.ศ. 2545

4.3 การสำรวจพื้นที่ชุมชน

4.3.1 กิจกรรมและช่วงเวลา

ตลาดสดเทศบาลทั้ง 2 แห่งขายของสด,ของแห้ง,และสินค้านานาชนิด ส่วนในช่วงเย็นจะเปลี่ยนพื้นที่กลายเป็นตลาดขายอาหารโต้รุ่งไปจนถึงเวลาประมาณเที่ยงคืน ถึงตีสองของทุกวัน

ช่วงเวลาในการใช้ตลาดสามารถแบ่งได้ดังนี้

4.00 – 8.30	เดินทางไปทำงาน,ซื้อขาย(ขายส่ง)สินค้า
11.30 – 13.30	รับประทานอาหาร,จับจ่ายซื้อของ
15.30 – 19.30	เดินทากลับบ้าน,ซื้ออาหารของใช้กลับบ้าน
24.00 – 3.00	ขนถ่ายสินค้า,ทำความสะอาด

4.4 สภาพทางสังคม

-สถาบันทางสังคมที่สำคัญ

สถาบันทางศาสนาภายในพื้นที่โครงการมีศาสนาสถานอยู่ 2 แห่ง เป็นวัดในพุทธศาสนา คือ วัดบางขวาง และวัดบางแพรกใต้มีสภาพค่อนข้างดี ได้รับการทำนุบำรุงจากพุทธศาสนิกชนอย่างสม่ำเสมอและในพื้นที่ใกล้เคียงคือบริเวณพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยามีวัดที่สำคัญคือ วัดเขียน,วัดสลักได้ และวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหารซึ่งทั้งหมดอยู่ในสภาพดี

รูปที่ 4.13 สถาบันการศาสนา (วัดบางขวาง)

Mahasarakham University

-สถาบันการศึกษา

ภายในพื้นที่โครงการมีสถาบันการศึกษาอยู่ 2 แห่ง คือ โรงเรียนรัตนาธเบศร์ และโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี

รูปที่ 4.14 สถาบันการศึกษา(โรงเรียนรัตนาธิเบศร์)

4.5 สภาพทางเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ หมวดไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้ รองลงมาได้แก่บริการขนส่งโลหะ ผลิตภัณฑ์อาหารและเคมีภัณฑ์ ตำบลที่มีอุตสาหกรรมมากที่สุด ได้แก่ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอ ตำบลท่าทราย และตำบลสวนใหญ่ ในด้านการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดย่อมส่วนใหญ่อยู่ในตำบลบางกระสอ ตำบลบางเขน และตำบลท่าทราย เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมหมวดไม้และผลิตภัณฑ์ (ไม้อัด ,โรงเลื่อย)ส่วนใหญ่จะรวมตัวกันในตำบลบางกระสอตามบริเวณพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากสะดวกในการขนส่ง อุตสาหกรรมที่มีการจ้างเป็นจำนวนมาก เช่น เครื่องดื่ม หมวดหัตถกรรมสิ่งทอ หมวดโลหะ อโลหะจะอยู่ตามแนวถนนติวานนท์ งามวงศ์วาน นนทบุรี 1 กรุงเทพ – นนทบุรี และประชาราษฎ์

การค้าและบริการ ร้านค้าส่วนใหญ่เป็นร้านค้าปลีกและบริการ สินค้าส่วนใหญ่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค การกระจายตัวของร้านค้าและบริการจะหนาแน่นมากบริเวณสองข้างถนนประชาราษฎ์ 1 ถนนนนทบุรี 1 ถนน กรุงเทพ – นนทบุรี และกระจายไปตามแยกติวานนท์ ถนนงามวงศ์วานด้วย

4.6 สรุป

จากการศึกษาพื้นที่โครงการทำให้พบว่าลักษณะการเจริญเติบโตของพื้นที่โครงการมีความเกี่ยวเนื่องมาตั้งแต่สมัยอดีตจนมาถึงปัจจุบันนั้นส่วนมากมีลักษณะที่เกี่ยวเนื่องกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการใช้พื้นที่เป็นการพักอาศัย และพาณิชยกรรมเป็นตัวรองลงมาถึงการเกษตรกรรม พื้นที่โครงการเป็นพื้นที่ที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาพื้นที่ริมน้ำนี้ให้เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน และในพื้นที่มีโครงการที่จะย้ายเรือนจำกลางบางขวาง และพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นสวนสาธารณะของชุมชน

Mahasarakham University

บทที่ 5
การวิเคราะห์การพัฒนาชุมชน พฤติกรรมกลุ่มผู้ใช้และพื้นที่โครงการ

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาพื้นที่โครงการและพฤติกรรมของผู้มาใช้โครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ ทั้งทางด้านกายภาพ สังคมเศรษฐกิจ ทราบถึงศักยภาพของพื้นที่และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในอนาคตและสามารถรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น การหาจำนวนประชากรและพื้นที่รองรับกิจกรรมของกลุ่มคนที่เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองตัวพื้นที่โครงการและกลุ่มผู้ใช้โครงการได้ในอนาคต

5.1 การสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพื้นที่บริเวณเทศบาลนครนนทบุรีพบว่าองค์ประกอบต่างๆ ของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ต่อไปในอนาคต สามารถแบ่งได้เป็นประเภทหลักได้ดังนี้

1. **สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ** (Environment)
   - อาคารพาณิชย์ อาคารทางราชการ และส่วนประกอบอาคาร
   - ท่าน้ำนนทบุรี
   - อุปกรณ์ประกอบถนน
   - สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
2. **สภาพแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจ** (Socio-Economic Environment)

การวิเคราะห์พื้นที่โดยตารางเปรียบเทียบ S.W.O.T .

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Build Environment) - อาคารเก่าริมน้ำ(ศาลากลางเก่า)	- มีเอกลักษณ์ ทรงคุณค่าและเป็นที่น่าจดจำกับผู้ผ่านทางไปผ่านมา	- สภาพอาคารทรุดโทรมและไม่ได้รับการดูแลรักษาเพื่อการใช้งานให้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	- ปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถรองรับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น - สร้างเอกลักษณ์ให้กับอาคารเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่	- พื้นที่เป็นอาคารประวัติศาสตร์ยากต่อการเข้าไปจัดการ - เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
- อาคารพานิชย์	- มีศักยภาพในการรองรับการค้า - ตั้งอยู่เส้นทางสัญจรของรถประจำทาง เรือ และ รถไฟฟ้าในอนาคต	- อาคารส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมากนานทำให้สภาพอาคารเก่ามีสภาพทรุดโทรม - รูปแบบของอาคารมีการไม่พร้อมกันทำให้ขาดความกลมกลืนในเรื่องของสี ความสูง ผิวหน้าอาคาร และรูปแบบอาคาร - อาคารมีความหนาแน่นสูงติดถนนที่มีการจราจรหนาแน่นและมลพิษ - อาคารบางหลังทรุดโทรมและขาดการดูแล	- ถอยร่นอาคารออกมาจากถนนให้เกิดพื้นที่ว่างไม่ให้แออัดจนเกินไป , เนื่อง จากอาคารพานิชย์ในพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้เรื่องของการควบคุมความสูงของอาคาร รูปแบบ สี ผิวหน้าอาคาร สามารถทำได้โดยง่าย	- มีความแออัดและหนาแน่นของอาคารในบริเวณใกล้เคียง - พื้นที่มีขอบเขตที่จำกัด - ต้องเวนคืนที่ดินจำนวนในการเพิ่มและขยายทาง ทางเท้า และเสียงบประมาณจำนวนมาก

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
- ตลาดเทศบาล	-เป็นตลาดที่ให้บริการด้านการค้าและเป็นจุดบริการที่สำคัญของเทศบาลนนทบุรี - ตลาดมีที่ตั้งใกล้กับเส้นทางเดินทางหลัก - มีศักยภาพในการพัฒนาการค้า	- พื้นที่ตลาดมีจำกัดไม่สามารถขยายและรองรับแผงให้มากขึ้นได้ - ท่อระบายน้ำอุดตันและสกปรกเป็นที่มาของเชื้อโรคต่างๆ - ไม่มีการเก็บขยะที่ดีพอรวมถึงที่พักขยะเกิดทัศนอุจาดและความสกปรกในพื้นที่ - ป้ายทางเข้าของตลาดไม่มี - ที่ตั้งของตลาดไม่สามารถรับรู้ทางสายตาเมื่อสัญจรผ่านไปผ่านมาทำให้ไม่ทราบถึงว่าตรงไหนทางเข้าหลักทางเข้ารอง - มีสภาพทรุดโทรมและไม่เอื้ออำนวยต่อการขาย - แผงลอยที่มีอยู่ไม่มีการจัดระเบียบและการวางของไม่เป็นสัดส่วน - บางพื้นของตลาดสดไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จนรกร้าง	-จัดการระบบในการเข้าถึงพื้นที่ตลาดทั้งทางรถและทางเดินทางและป้ายทางเข้าถึง -ปรับปรุงและรื้นถอดบ้างส่วนที่ทรุดโทรม -เทศบาลมีโครงการที่จะสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ตลาดเทศบาล -จัดระบบแผงลอยให้เป็นระเบียบและเป็นสัดส่วนเพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าขาย - จัดให้มีที่จัดเก็บและรองรับขยะสามารถขนย้ายไปทำลายนอกพื้นที่ได้สะดวก	-ขนาดของพื้นที่จำกัด -ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ -ตำแหน่งของอาคารอาจถูกบัดบังจากอาคารพานิชย์อื่น

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
Street Furniture - ทางเดินเท้า	- เนื่องจากบริเวณที่ถูกจำกัดทำให้มีการใช่พื้นที่ทางเท้าส่งเสริมกิจกรรมพานิชย์เพื่อให้บริการกับคนที่เข้าใช้พื้นที่ในรูปแบบของแผงลอย - ใช้สำหรับติดต่อการค้าพบปะผู้คุยและรองรับคนจำหน่วยมาก	-เนื่องจากพื้นที่ใช้ประกอบการค้าและการสัญจรทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดิน -เกิดความสกปรกจากขยะและน้ำที่ใช้ประกอบการค้าบนทางเท้า -ถูกการค้าแผงบุกรุกทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเดิน -มีขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อจำนวนคน - ขาดความสวยงามเพราะคนเข้ามาใช้งานในพื้นที่จำนวนมาก	-เพิ่มขนาดทางเท้าให้มีขนาดใหญ่ตามจำนวนที่มีคนใช้มาก -ทำทางเท้าและทางจักรยานให้เด็กเดินไปโรงเรียนได้ -จัดหาบริเวณให้แผงลอยได้ขายของ	-ขาดความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการขยายทางเดินเท้า -ต้องเสียงบประมาณจำนวนมาก -ต้องเวนคืนที่ดินเป็นจำนวนมากในการเพิ่มและขยายทางเท้า
ป้ายรอรถประจำทาง / ที่รอรถประจำทาง	-เข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกเนื่องจากมีติดกับกรุงเทพทำให้มีระบบขนส่งที่สะดวกและมีจำนวนมาก	-ที่มีจอดรถประจำทางขาดความสะดวกไม่มีที่นั่งรอ -ขนาดพื้นที่กับจำนวนผู้ใช้ไม่สมดุลกัน -ป้ายไม่รูปแบบธรรมดาไม่เป็นที่น่าจดจำเนื่องจากเป็นแบบมาตรฐานของขสมก.	-ในอนาคตควรมีการออกแบบพื้นที่ของที่รอรถและป้ายรอรถให้สามารถรองรับจำนวนผู้ใช้และสร้างความเป็นระเบียบให้กับผู้ใช้ - สร้างเอกลักษณ์ให้กับป้ายเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่	-การจำกัดหรือการบังคับให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการทำได้ยากเนื่องจากนิสัยจากตัวคนอยู่แล้ว -การเน้นที่ความสวยงามเป็นสิ่งที่สิ้นเปลืองงบประมาณ

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
ป้ายโฆษณา / ป้ายประกาศ / ป้ายประชาสัมพันธ์	- มีจุดที่มีความเด่นชัดและเป็นที่สังเกตได้อย่างชัดเจน - มีความหลากหลายของป้ายเป็นเครื่องแสดงถึงเป็นย่านพาณิชย์ที่มีความคึกคักและเป็นย่านพาณิชย์ที่สำคัญ	- ขาดความสวยงามและไม่ได้รับการออกแบบ - ขาดความเป็นระเบียบเนื่องจากการตั้งแข่งขันกันของร้านค้า - ป้ายบ้างแห่งมีสภาพที่เก่าไม่ส่งเสริมต่อการเป็นย่านพาณิชย์ - ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลไม่ได้รับการดูแลจากทุกฝ่ายมีการนำแผ่นโฆษณามีปิดทับ - ป้ายที่บอกสถานที่สำคัญของพื้นที่ไม่ชัดเจนด้วยตำแหน่งและถูกบดบังจากป้ายโฆษณาอื่นๆ	- ในระยะสั้นเน้นที่การปรับปรุงป้ายที่บอกทางเข้าสู่พื้นที่สำคัญของอำเภอให้มีความชัดเจนสวยงามและควบคุมให้ปรับปรุงป้ายที่มีสภาพเก่าให้สวยงามปลอดภัย - เพิ่มพื้นที่ปิดป้ายโฆษณาอื่นๆ ให้กับพื้นที่ - ในอนาคตให้มีการควบคุมพื้นที่ป้ายโฆษณาตำแหน่ง ขนาด ระดับความสูงให้กับป้ายแต่ละประเภทให้เป็นระเบียบไม่รุกล้ำพื้นที่สาธารณะ	-ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการในเรื่องของการดูแลรักษา -ป้ายโฆษณาของผู้ประกอบการบ้างแห่งเป็นแบบสร้างปิดทับผิวหน้าอาคารทั้งหมด
เสาไฟฟ้า	- มีความสว่างเพียงพอ - ในพื้นที่มีการประดับประดาด้วยไฟราว - เนื่องจากเป็นพื้นที่ปริมณฑลจึงมาความพร้อมและสะดวกสบาย	- ไฟฟ้าที่ใช้บางส่วนมีความชำรุดทรุดโทรม - ขาดความสวยงาม	-ในระยะสั้นเพิ่มเสาไฟฟ้าในบางจุดที่สำคัญ เช่น ป้ายรอรถประจำทาง -ปรับปรุงรูปแบบของเสาไฟฟ้าใหม่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่และไฟประดับในบางส่วนให้สมกับเป็นศูนย์ของอำเภอ	-สิ้นเปลืองงบประมาณที่ใช้เน้นในด้านความสวยงาม -ขาดความร่วมมือกันในการดูแลของสาธารณะ

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
ถังขยะ / ที่พักขยะ / และการจักเก็บ	- มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหามากโดยตลอด เช่น การเพิ่มจำหน่วยถังขยะการจัดหาอุปกรณ์จัดเก็บ การรณ์รงค์เรื่องการแยกขยะ	- อุปกรณ์ต่างๆมีการใช้งานหนักจนเกิดความเสียหายขาดความสวยงาม - ไม่มีพื้นพักขยะที่เพียงพอกับปริมานในการใช้	-จัดหาอุปกรณ์ที่มีรูปแบบและแข็งแรงทนทานเพิ่มขึ้น -น่าจะมีการเปิดให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บ -มีการรณรงค์ให้ประชาชนมีความรักสะอาด -การจัดหาพื้นที่พักขยะในแต่ละในพื้นที่กิจกรรมให้สามารถรับขยะได้เพียงพอ	- ขยะที่เพิ่มขึ้นทุกวันไม่มีพื้นจัดเก็บและไม่สามารถจัดเก็บได้หมด - การจัดหาพื้นที่ถังขยะลำบากเนื่องจากพื้นที่ที่มีจำกัดและเป็นแหล่งชุมชน
Utiility ท่อระบายน้ำ	-แนวการวางท่อระบายน้ำสามารถระบายน้ำในพื้นที่ได้ -มีการวางท่อน้ำวางตามถนนสายหลักๆและซอยต่างๆโดยมีการระบายน้ำออกไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา	- พื้นที่อยู่ในที่ต่ำของเมืองติดแม่น้ำน้ำมักจะไหลร่วมในพื้นที่มากเวลาฝนตก - ในพื้นที่มีบ้านเรือนหนาแน่นมีการระบายน้ำทิ้งมาก - ช่องระบายน้ำอุดตันเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในท่อระบายน้ำโดยฉะเพาะร้านอาหารลงในท่อโดยไม่มีท่อบ่อบำบัดไขมันทำให้เกิดแผ่นไขมันแข็งเป็นก้อนอุดตันท่อระบายน้ำ	- เพิ่มขนาดของระบบระบายน้ำให้ใหญ่ขึ้น - รณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่รักษาความสะอาดไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงท่อระบายน้ำ - ออกกฎบังคับให้ผู้ประกอบการร้านอาหารติดตั้งบ่อบำบัดไขมันก่อนที่จะระบายลงสู่สาธารณะ	- ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลอย่างจริงจัง

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
ถนน พิบูลสงคราม ถนน ประชาราษฎ์	- ถนนสายหลักผ่าน โครงการเข้าถึงสะดวก	- ถนนมีขนาดแคบไม่เพียงพอต่อการสัญจร - การจราจรแออัด มีการใช้พื้นที่จอดรถในบางประเภท เช่น รถรับจ้าง	- ขยายพื้นที่ของถนน - จัดหาพื้นที่จอดรถเพื่อแทนพื้นที่จอดรถข้างถนน	-พื้นที่จอดรถมีขนาดใหญ่การหาพื้นที่มากทดแทนลำบากเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด
Facility ท่าน้ำนนทบุรี	- เป็นพื้นที่หลักที่ใช้เดินทางน้ำของอำเภอ	-สภาพของโป๊ะเก่า -พื้นที่ใช้ประกอบกิจกรรมไม่เพียงพอ	-ปรับปรุงพื้นที่บริเวณท่าน้ำและโดยรอบให้มีความสวยงามเปิดมุมมองสร้างความโดดเด่นให้กับท่าน้ำ	-พื้นที่โดยรอบท่าน้ำเป็นชุมชนเดิมที่อยู่บริเวณริมน้ำทำให้การพัฒนาหรือขยายพื้นที่ทำได้ลำบาก
Natural Environment พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ	-บรรยากาศบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นบรรยากาศที่มีความสวยงามในด้านต่างๆ	-เกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณริมฝั่งแม่น้ำทุกปี -อาคารที่ตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำสร้างมลพิษให้แก่แม่น้ำ	-ควบคุมอาคารริมน้ำต้องมีมาตราการไรการจำกัดของเสียก่อนทิ้งลงสู่แม่น้ำ	- การไม่ร่วมมือจริงจังของคนที่อยู่บริเวณริมน้ำ - การพัฒนาอาจทำให้วิถีชีวิตของคนบริเวณริมน้ำเปลี่ยนไป

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
ต้นไม้ พืชพันธ์	-ต้นไม้ขนาดใหญ่ริมน้ำสร้างความร่มรื่นสำหรับพักผ่อน	-ขาดการดูแลและตัดแต่ง -ไม่มีพื้นที่สีเขียวที่เป็นพื้นที่สาธารณะ	- พัฒนาให้เป็นสวนพักผ่อนริมน้ำ - โอกาสในการพัฒนาระยะสั้นคือการดูแลรักษาต้นไม้เดิมที่มีอยู่ให้สวยงาม - หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ควรมีการเพิ่มพื้นที่ที่แทรกพื้นที่ปลูกต้นไม้และมีการเลือกพรรณไม้ที่เหมาะสม	-การดูแลต้นไม้ของเทศบาลยังดูแลไม่ดีพอ -ขาดการร่วมมือดูแลของคนในชุมชนและพื้นที่ริมน้ำถูกบุกรุก
ลม	- พื้นที่อยู่ริมแม่น้ำทำให้ลมพัดมาตลอดทั้งวัน - ในแนวของถนนที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารจะเกิดช่องลมแรงตามแนวของถนน	- อาคารที่ปลูกชิดติดกันทำให้ลมที่พัดไม่สามารถระบายอากาศได้จึงเกิดความอึดอัดในพื้นที่	- ควรมีการวางแผนในการออกแบบในการไหลของลมไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้ประโยชน์จากลมที่พัดมาให้เต็มที่	- พื้นที่ที่เป็นเมืองที่ดินมีราคาแพงนำที่มาไว้เป็นที่ให้ลมสามารถพัดได้อาจเป็นการเสียพื้นที่โดยสูญเปล่า - พื้นที่ที่ถูกจำกัด
ฝน	- ฝนตกต้องตามฤดูการสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่	- ในฤดูฝนมีฝนตกเกือบทุกวันทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางในพื้นที่	- ในปัจจุบันมีการเชื่อมต่อของผ้าใบของร้านแผงลอยเพื่อกันแดดและฝนอยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถใช้งานได้เต็มที่ควรมีการพัฒนาให้เป็นรูปแบบและการใช้งานได้อย่างเต็มที่	- การทำหลังคาคุมทางเดินทั้งหมดอาจเกิดผลกระทบตามมา เช่น พื้นที่มืด ความร้อนสะสมในช่องทางเดิน

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

ประเด็นในการวิเคราะห์	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาสในการพัฒนา (Opportunities)	ข้อจำกัด (Threats)
Socio – Economic Environment สภาพทางเศรษฐกิจ	- เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาตลาดสำหรับผู้บริโภค เนื่องจากมีกิจกรรมการค้าตลอดทั้งวัน - เป็นพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอำเภอ	-พื้นที่ย่านพานิชย์ขาดความเป็นระเบียบ	- การปรับปรุงพื้นที่ให้เอื้อต่อการพานิชย์มากขึ้นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่บริเวณสาธารณะ สวน ที่นั่งพัก ร่วมถึงที่จอดรถ เพื่อให้ประชาชนได้มีทางเลือกในการตัดสินใจ และมีเวลามากขึ้นในการเลือกซื้อสินค้า - การปรับเปลี่ยนให้มีการพัฒนามากขึ้นในแนวสูง เพื่อรักษาและขยายความเป็นย่านพานิชย์ที่สำคัญของอำเภอ	- พื้นที่จำกัด ทำให้การพัฒนาการขยายตัวของพื้นที่คงที่
สภาพทางสังคม	- อยู่ใกล้ศูนย์กลางบริการ สาธารณะ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย	- มีพื้นที่จำกัด - มีความหนาแน่นของชุมชน - ขาดการปฏิสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ เนื่องจากการขาดพื้นที่กิจกรรมและการที่ทุกคนต้องแข่งขันกับเวลา	- การพัฒนาพื้นที่ให้มีพื้นที่กิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน	- ประชาชนส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพ - ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 5.1 แสดงการสรุปภาพรวมการพัฒนาและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

Mahasarakham University

5.2 โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาพื้นที่โครงการนั้น ได้มีโครงการและแผนพัฒนาในระดับจังหวัด อำเภอ เทศบาล เป็นแนวทางนำร่องอยู่ด้วยกันหลายโครงการ ซึ่งโครงการพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้น เป็นโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่ โดยสรุปเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ดังนี้

5.2.1วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี

" นนทบุรี ที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ ควบคู่ไปกับการเป็นแหล่งผลิต ไม้ดอกไม้ประดับสำหรับการส่งออก "

จังหวัดนนทบุรี มีศักยภาพในการพัฒนาที่ค่อนข้างได้เปรียบในด้านสถานที่ตั้งจังหวัดซึ่งติดกับศูนย์กลาง คือ กรุงเทพมหานคร อยู่ใกล้สนามบิน ท่าเรือ นอกจากนี้ ยังมีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานและความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร จึงได้กำหนดเป้าประสงค์การพัฒนาไว้ดังนี้

1.เป็นเมืองที่อยู่อาศัยภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

2.สร้างมูลค่าเพิ่มให้ที่อยู่อาศัย และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน

3.เป็นแหล่งผลิตและพัฒนาสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อทำให้นนทบุรีเป็นเมืองอยู่อาศัยชั้นดีและมีศักยภาพในการส่งออก

5.2.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี

1.พัฒนาระบบการคมนาคมให้สะดวกและป้องกันปัญหาอุทกภัย

2.สร้างเสริมคุณภาพชีวิต

3.สร้างความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

4.ส่งเสริมให้มีระบบการผลิต พัฒนาคุณภาพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (ไม้ดอกไม้ประดับ) สำหรับการส่งออก

5.2.3 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี

1.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคมนาคม

- ก่อสร้างปรับปรุง ขยาย บำรุงรักษา ถนน ท่อระบายน้ำ สะพาน ทางเดินเท้า สะพานทางเดินเท้า
- พัฒนาระบบสัญจร

2.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต

3.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเทคโนโลยี

4.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแ วดล้อม

5.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

6.ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างประสิทธิภาพองค์กรและการพัฒนาท้องถิ่น

5.2.4 โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

เทศบาลนครนนทบุรี ได้ริเริ่มโครงการนครนนท์ เมืองน่าอยู่ สู่ความยั่งยืน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2541 ภายใต้หลักการและแนวคิดขององค์การอนามัยโลก และแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่ และชุมชนน่าอยู่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้จัดทำยุทธศาสตร์การปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)ในการนี้

Mahasarakham University

เทศบาลนครนนทบุรีได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้ "เทศบาลนครนนทบุรี เป็นเมืองน่าอยู่ มีความสมานฉันท์ เอื้ออาทรต่อกัน มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้และชุมชนมีความเข้มแข็ง" พร้อมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาล
นครนนทบุรี 5 ด้านดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

(2) ด้านพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) ด้านการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

(4) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณค่าทางสังคม และความเข้มแข็งของชุมชน

(5) ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเมือง การบริหารและการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

ในการดำเนินโครงการนครนนท์ เมืองน่าอยู่ สู่ความยั่งยืน ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น เทศบาลนครนนทบุรีได้บรรจุโครงการไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) และมอบหมายให้ทุกส่วนงานดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนโครงการนครนนท์ เมืองน่าอยู่ สู่ความยั่งยืน ต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์

5.3 ความต้องการการตอบสนองของกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชน

พื้นที่ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรี เป็นย่านการค้าที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของผู้คนภายในชุมชน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยในปัจจุบันนี้ ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรีนั้นมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากที่ตั้งของย่านนั้นมีความสัมพันธ์กับการขยายตัวของเมือง เนื่องจาก ภายในพื้นย่านนั้นมีการขยายตัวทางด้านกิจกรรมการขนส่งซึ่งเป็นกิจกรรมการขนส่งที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้คนในระดับจังวัดและยังเป็นการบริการขนส่งทั้งผู้คนและสินค้ารวมถึงผลิตภัณฑ์ของแต่ละชุมชนที่มาจากการแปรรูปวัตถุดิบในท้องถิ่นของตนมาสู่ตลาด และนอกจากนี้ ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรียังเป็นย่านการค้าที่ให้บริการประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลและกลุ่มประชาชนในพื้นที่รอบนอก ซึ่งในส่วนนี้ทั้งหมดมีอัตราส่วนในการใช้งานอยู่ในพื้นที่ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรีถึง 45 – 50 % ของประชาชนที่ใช้บริการจับจ่ายซื้อหาสินค้าในตลาดสดของเทศบาลแต่ในจำนวนของผู้ที่เข้ามาใช้งานรวมถึงความต้องการการตอบสนองของกิจกรรมของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานในพื้นที่นั้น มีความแตกต่างกันทั้งในด้านการจับจ่ายและช่วงเวลาการใช้งาน ดังนั้น การตอบสนองของกลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และสามารถตอบสนองต่อผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสมนั้น จึงมีความแตกต่างกันไปตามปัจจัยในด้านต่างๆที่จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของกิจกรรมและพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้ในแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกกลุ่มกิจกรรมการใช้พื้นที่ในชุมชนได้ดังนี้

5.3.1 กิจกรรมการค้าแผงลอย

พื้นที่ในส่วนของตลาดเทศบาลนครนนทบุรีมีกลุ่มกิจกรรมทางการค้าประเภทแผงลอยกระจายตัวอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีอยู่ประมาณ250 ร้าน ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น จะเป็นกิจกรรมการค้าขายอาหารจำพวกปิ้งย่าง รวมถึงผักและผลไม้ต่างที่มาจากพ่อค้าแม่ค้าภายในชุมชนและชุมชนโดยรอบและเป็นทั้งกิจกรรมที่ทำให้พื้นที่เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อผู้คนรวมถึงผู้ที่สัญจรผ่านไปมา กล่าวคือ พื้นที่มีการขายตัวทางกิจกรรมการค้าภายในพื้นที่ตลาดเนื่องจากปริมาณความต้องการของผู้ซื้อมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นรวมถึงตัวพื้นที่นั้น มีการ

Mahasarakham University

วางแผนเพื่อรองรับกิจกรรมทางการค้าที่เพียงพอในระดับหนึ่งเท่านั้น กิจกรรมทางด้านการค้าในส่วนของกลุ่มที่เหลือรวมถึงกลุ่มกิจกรรมที่กำลังจะขยายตัวจึงส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางด้านต่างๆ โดยสามารถจำแนกปัญหาต่างๆออกได้ดังนี้

- ปัญหาทางด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน

1. การใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมที่หลากหลาย จึงทำให้การรองรับของพื้นที่มีข้อจำกัด รวมถึงการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรมที่มีความสับสน เนื่องจากขาดการจัดกลุ่มและพื้นที่กิจกรรม ซึ่งเป็นผลทำให้พื้นที่ใช้สอยทางกิจกรรมการค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มกิจกรรมและการตอบสนองต่อกลุ่มผู้ใช้ คือ การขาดพื้นที่รองรับกิจกรรมชุมชน (ผลิตภัณฑ์ชุมชน)

2. การใช้งานระบบสาธารณูปโภค เช่น การใช้น้ำประปาในปริมาณที่มากขึ้น ทำให้พื้นที่รองรับน้ำใช้ (น้ำเสีย) ไม่เพียงพอ และผลที่ตามมาคือ มีการระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง โดยเฉพาะแม่น้ำ ซึ่งเป็นแม่น้ำไหลผ่านพื้นที่ชุมชนและในอดีตมีความสำคัญในการดำรงชีวิตของชุมชนและใช้ในการขนส่ง ทำให้น้ำในคลองเริ่มเน่าเสีย

3. ปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านการรองรับปริมาณขยะในพื้นที่ซึ่งพื้นที่สำหรับรองรับขยะของเทศบาลที่เตรียมไว้นั้น มีแนวโน้มว่าจะไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เนื่องจากปริมาณผู้ใช้สอยที่เพิ่มขึ้นรวมถึงการขยายตัวของกิจกรรมการค้าภายในตลาดและย่านการค้าที่เพิ่มขึ้น ทำให้สถานที่รวมขยะและพื้นที่ตั้งถังขยะไม่เพียงพอ

4. ปัญหาทางด้านพื้นที่จอดรถ ในพื้นที่ตลาดและย่านการค้าบริเวณตลาดเย็นบ้านติ้วนั้น มีพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอต่อการใช้งานของผู้ใช้ เนื่องจากปริมาณผู้ใช้ที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการขยายตัวของกิจกรรมการขนส่ง

- ปัญหาทางด้านพฤติกรรม

1. ปัญหาทางด้านการลุกล้ำพื้นที่สาธารณะ เป็นปัญหาต่อเนื่องมาจากปัญหาทางด้านพื้นที่รองรับกิจกรรมการค้าและกิจกรรมชุมชน โดยเฉพาะบริเวณด้านหน้าถนนพิบูลสงคราม และถนนประชาราษฎ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมหนาแน่นทั้งกิจกรรมการค้า การขนส่งและกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่มารลุกล้ำพื้นที่รวมถึงกิจกรรมแผงลอยภายในตลาดที่มีการลุกล้ำมาสู่พื้นที่สัญจรของตลาด ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการสัญจรภายในพื้นที่

2. ปัญหาการกระจายตัวของกิจกรรมทางการค้าบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมอื่น ทำให้เกิดการตัดขาดของกิจกรรมรวมถึงพื้นที่ใช้สอย ซึ่งได้แก่ รถเร่ขายผลไม้ เป็นต้น

3. ปัญหาการทิ้งขยะที่ไม่เป็นระเบียบ ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่แน่นอนในการกำหนดจุดทิ้งขยะที่สอดคล้องกับความต้องการ อีกทั้งปริมาณถังขยะเพียงพอ

4. ปัญหาการรุกล้ำแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีการปลูกสร้างบ้านเรือนยื่นเข้ามาในพื้นที่แม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้คลองเกิดความเสียหายและทำให้คลองเกิดความเสื่อมโทรมเนื่องจากการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

5. ปัญหาการจอดรถที่ไม่เป็นระเบียบ คือ มีการจอดรถตามไหล่ทางและข้างถนน ทำให้เกิดอุปสรรคในการจราจร รวมถึงบริเวณเส้นทางเดินเท้าที่เชื่อมต่อกับท่าน้ำนนทบุรี ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ที่เดินเท้าเข้ามาสู่ย่านการค้าและตลาดเทศบาลนนทบุรี และปัญหานี้ ก็เป็นปัญหาที่ที่สืบเนื่องมาจากการกระจายตัวของกิจกรรมการค้าและการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการค้าที่ขาดการควบคุมและวางแผน

ความต้องการในการตอบสนองกิจกรรมที่เกิดขึ้น

1. พื้นที่ในการรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางการค้าและการรองรับผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)

Mahasarakham University

2. ความเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนในการใช้งานที่แน่นอน รวมถึงมีการจัดลำดับการเข้าถึงของกิจกรรมโดยการใช้ปริมาณความหนาแน่นของกิจกรรมและช่วงเวลาการใช้งานเป็นตัวกำหนด

3. ความสัมพันธ์ของพื้นที่กิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกันทั้งพื้นที่ตลาด ย่านการค้าและท่าน้ำนนทบุรี ซึ่งทำให้กิจกรรมทางการค้ามีการกระจายตัวและมีความต่อเนื่อง สามารถดึงดูดผู้คนให้เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น

4. มีบรรยากาศที่ดีในการจับจ่ายใช้สอย โดยการเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมภายในชุมชนมาสู่ย่านการค้าซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของพื้นที่ ในฐานะย่านการค้าของชุมชนและเพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่

5.3.2 กิจกรรมร้านค้าขายของชำ/ร้านค้าขายส่งรวมถึงร้านค้าภายในชุมชน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้น เป็นกลุ่มของร้านค้าที่อยู่ภายในตลาดเทศบาลนนทบุรีรวมถึงร้านค้าบริเวณถนนพบูลสงคราม และถนนประชาราษฎ์ ที่ส่งผลในด้านต่างๆหลายด้านทั้งในด้านของการขยายตัวของกิจกรรมการค้าและการบริการ กิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการขยายตัวที่ทำให้เกิดปัญหากับพื้นที่และเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ส่งผลต่อสภาพโดยรอบ ซึ่งผลกระทบต่อพื้นที่มีดังนี้

- ปัญหาทางด้านการวางขายสินค้ารุกล้ำพื้นที่ทางเดินเท้ารวมถึงการใช้พื้นที่ถนนในการขนถ่ายสินค้าลงสู่ร้านค้า ทำให้ผู้คนที่เดินเท้าเข้ามาสู่พื้นที่ไม่ได้รับความสะดวกในการเดินและขาดความต่อเนื่องในการจับจ่ายใช้สอย

- ปัญหาทางด้านที่จอดรถของกลุ่มผู้ใช้ในพื้นที่และรถบรรทุกส่งของรวมถึงรถเมย์จากท่าน้ำนนทบุรีที่เข้ามาจอดในพื้นที่ซึ่งกินเนื้อที่ไปมาก

- ปัญหาทางด้านเอกลักษณ์อาคารเก่า โดยอาคารเก่าที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ได้ถูกต่อเติมเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยทั้งภายในและภายนอกอาคาร นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งป้ายโฆษณาปิดบัง FACADE อาคารโดยไม่มีการควบคุมทำให้เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเก่า ถูกดูดกลืนด้วยรูปแบบของสถาปัตยกรรมใหม่ ทำให้พื้นที่ขาดความโดดเด่น

ความต้องการในการตอบสนองกิจกรรมที่เกิดขึ้น

- มีการควบคุมทางด้านกิจกรรมการใช้งานในพื้นที่สาธารณะที่ถูกปล่อยว่างให้เป็นประโยชน์ในทางกิจกรรมการค้าและการเชื่อมโยงพื้นที่เข้าด้วยกัน

- มีพื้นที่เฉพาะในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เช่น มีที่จอดรถขนาดใหญ่และเพียงพอโดยเฉพาะพื้นที่จอดรถขนส่งผักและผลผลิตทางการเกษตร

- มีการใช้พื้นที่กิจกรรมริมน้ำเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนและดึงดูดผู้ใช้เข้ามาสู่พื้นที่และเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการค้าให้มีการกระจายตัวและเป็นทางเลือกในการจับจ่ายของผู้บริโภค

- มีพื้นที่กิจกรรมร่วม เช่น พื้นที่สาธิตและกรรมวิธีในการผลิตสินค้า โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งจะเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของพื้นทีให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องทั้งกระบวนการและการทำงาน

- การส่งเสริมการโฆษณาของร้านค้า โดยมีการควบคุมรูปแบบของป้ายโฆษณารวมถึงขนาดและข้อกำหนดต่างๆ กฎหมายควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของพื้นที่

5.3.3 กิจกรรมทางด้านการบริการและการขนส่ง

กลุ่มกิจกรรมในส่วนนี้ จะเป็นกลุ่มของกิจกรรมซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

Mahasarakham University

- *กลุ่มกิจกรรมการบริการขนส่งขนาดเล็ก* ซึ่งได้แก่ รถสามล้อเครื่องและมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่ให้บริการในการรับส่งสินค้ารวมถึงผู้คนที่เข้ามาจับจ่ายซื้อของภายในพื้นที่ซึ่งมีทั้งผู้ที่ซื้อเพื่อบริโภคและซื้อเพื่อการนำไปขายต่ออีกทอดหนึ่ง โดยมีช่วงเวลาในการให้บริการตลอดช่วงเวลาของตลาดและมีการหมุนเวียนช่วงเวลาของการให้บริการสลับกับการให้บริการรับส่งผู้คนภายในสถานีขนส่งโดยมากมักจะเป็นการนำผู้คนเข้ามาสู่พื้นที่เพื่อจับจ่ายใช้สอย

- *กลุ่มกิจกรรมการบริการขนส่งขนาดใหญ่* ซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้ขับรถสองแถวรอบเมืองที่ให้บริการรับส่งผู้โดยสารในเขตพื้นที่เมืองมาสู่พื้นที่ ทั้งผู้ที่ผ่านทางและผู้ที่ต้องการมาจับจ่ายใช้สอยภายในย่านก่อนการเดินทางกลับบ้าน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มผู้ขับรถโดยสารประจำ(ขสมก .)ซึ่งที่วิ่งผ่านย่านการค้าโดยเฉพาะรถโดยสารสายซึ่งจะมาจอดรับจอดส่งผู้โดยสารบริเวณด้านหน้าตลาดเทศบาลนนทบุรี

บทบาทของกลุ่มกิจกรรมกลุ่มนี้ เป็นการให้บริการด้านการขนส่งในพื้นที่ ซึ่งมีความสำคัญต่อกิจกรรมการค้าเมื่อย่านกาค้ามีการขยายตัวเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมและผู้ใช้ ดังนั้น กิจกรรมการบริการด้านการขนส่งจึงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นไปด้วย ซึ่งในการขยายตัวของกิจกรรมการขนส่งนี้ จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ได้เนื่องจากความต้องการของกิจกรรมและผู้คน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

- ปัญหาทางด้านการคมนาคม เนื่องจากพื้นที่ย่านการค้าในปัจจุบันมีความหนาแน่นทั้งกิจกรรมการค้าและการบริการ รวมทั้งเส้นทางสัญจรภายในพื้นที่มีขนาดเล็ก อีกทั้งเส้นทางการเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้หลายทางไม่มีการควบคุมการเข้าออกที่แน่นอนทำให้พื้นที่เกิดความแออัด

- ปัญหาด้านการขนส่งผลผลิตมาสู่ตลาด เนื่องจากพื้นที่ในการขนส่งสินค้าไม่แน่นอนรวมทั้งพื้นที่จอดรถขนส่งยังไม่มีการการจัดระบบการเข้าถึง ทำให้เกิดปัญหาในการขนส่งเข้ามาสู่พื้นที่

- ปัญหาความเชื่อมโยงของพื้นที่ตลาดและท่าน้ำนนทบุรีในการขนส่งสินค้าและนำเอาผู้คนเข้ามาสู่พื้นที่โดยพื้นที่ในปัจจุบันถูกตัดขาดด้วยกิจกรรมพักอาศัยบางส่วนที่ปะปนอยู่และเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างท่าน้ำนนทบุรีและย่านการค้านั้น ถูกใช้เป็นพื้นที่จอดรถตู้ รถรับจ้างของท่าน้ำนนทบุรีซึ่งทำให้พื้นที่บางส่วนใช้งานได้ไม่เต็มที่ ขาดการนำสายตาเข้าสู่พื้นที่

ความต้องการในการตอบสนองของกลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้น

- การสร้างกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่ติดต่อกับย่านการค้าและท่าน้ำนนทบุรีเพื่อให้เกิดการดึงดูดและความต่อเนื่องของกิจกรรมไปสู่ย่านการค้าและพื้นที่ตลาดเทศบาลนนทบุรี

- การสร้างพื้นที่รองรับกิจกรรมการขนส่ง โดยการจัดพื้นที่ใช้สอยและเส้นทางการสัญจรเข้า – ออก ที่เป็นมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการขนส่ง

- กำหนดเส้นทางการเข้า – ออกโครงการที่แน่นอนโดยการกำหนดให้มีเส้นทางหลักและเส้นทางรอง รวมถึงการกำหนดความเหมาะสมของกิจกรรมและการคมนาคมของแต่ละเส้นทาง เพื่อความสะดวกในการคมนาคม

5.3.4 กิจกรรมทางด้านพื้นที่จอดรถ

ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งทางกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าและการบริการนั้น จะมีการคมนาคมที่คับคั่งเนื่องจากมีการหลายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม่ว่าจะเป็น การขนส่ง การซื้อหาและจับจ่าย ซึ่งจะมีลักษณะของการใช้ยวดยานพาหนะที่มีความแตกต่างกัน ทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีสถานีขนส่งตั้งอยู่ภายในพื้นที่และมีรถโดยสารวิ่งผ่านเป็นจำนวนมาก ดังนั้นพื้นที่จึงประสบ

Mahasarakham University

ปัญหาในเรื่องของพื้นรองรับปริมาณยวดยานที่เพิ่มขึ้น โดยพื้นที่จอดรถที่มีอยู่ในพื้นที่นั้น มีขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อการใช้งานของผู้ที่เข้ามาจับจ่ายในพื้นที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีดังนี้

- ปัญหาทางด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน

1. ในพื้นที่มีปริมาณพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอต่อความต้องการและขาดการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับที่จอดรถ โดยที่ภายในชุมชนมีพื้นที่ว่างสาธารณะที่สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่เพื่อรองรับปริมาณยวดยานพาหนะที่เข้ามาในพื้นที่

2. รูปแบบและที่ตั้งของพื้นที่จอดรถในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยที่ปัจจุบัน พื้นที่จอดรถที่มีความถาวรมีเพียงแห่งเดียว คือ บริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรี ซึ่งสามารถรองรับปริมาณรถที่เข้ามาใช้สอยได้เพียงในระดับหนึ่ง และยังต้องการพื้นที่ในการรองรับปริมาณของรถอีก

- ปัญหาทางด้านพฤติกรรม

1. เส้นทางสัญจรมีความคับแคบโดยเฉพาะบริเวณถนนพิบูลสงคราม และถนนประชาราษฎ์ซึ่งมีปริมาณการจราจรที่หนาแน่นเนื่องจากเป็นเส้นทางเข้ากรุงเทพมหานคร เมื่อมีการจอดรถข้างถนน พื้นที่ถนนก็จะแคบลง ทำให้เกิดปัญหาการจราจร ซึ่งจะเป็นผลกระทบไปสู่การคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่

2. ขาดการรับรู้ในการเข้าถึงพื้นที่เนื่องจากความหนาแน่นของการจราจรบนถนนสายหลักของโครงการเส้นทางหลัก

3. ขาดระเบียบในการใช้พื้นที่ เนื่องจากขาดการวางแผนการใช้พื้นที่

4. การขยายตัวของกิจกรรมการค้าแผงลอยที่แทรกเข้ามาในพื้นที่สำหรับการสัญจร

ความต้องการในการตอบสนองกิจกรรมที่เกิดขึ้น

- ความต้องการพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมการบริการสาธารณะ โดยเฉพาะพื้นที่จอดรถที่เพียงพอต่อปริมาณของผู้ใช้และสอดคล้องกับการขยายตัวของเมือง

- ความต้องการพื้นที่จอดรถที่สะดวกและสามารถเข้าถึงกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์กันได้โดยง่าย

5.3.5 กิจกรรมทางด้านพักอาศัย

พื้นที่ย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรีนั้น ยังมีพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่เป็นอาคารประเภท MIXEUSE อยู่ ในจำนวนที่สูงมาก โดยเฉพาะอาคารที่ตั้งอยู่ตามแนวถนนสายหลักหรืออาคารภายในย่านการค้า ซึ่งเป็นอาคารที่มีทั้งกิจกรรมการพักอาศัยและค้าขายรวมถึงการบริการต่างๆ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์อาคารที่มีความหลากหลาย และนอกจากกิจกรรมผสมแล้ว ยังมีกิจกรรมหนึ่งที่เป็นกิจกรรมที่มีความหนาแน่นสูง นั่นคือ กิจกรรมประเภทพักอาศัย ซึ่งเป็นกลุ่มกิจรรมใหญ่ของย่านการค้าเนื่องจากเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการภายในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นตัวแปรแรกเริ่มของการพัฒนาและขยายตัวของพื้นที่ ดังนั้น กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่จึงมีกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความหลากหลายมากตามความต้องการการใช้พื้นที่เพื่อการรองรับกิจกรรม แต่ในพื้นที่ย่านการค้านั้น มีการรองรับกิจกรรมที่ไม่เพียงพอจึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ดังนี้

- ปัญหาทางด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน

1. การขาดระบบการจัดเก็บน้ำเสียที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

2. ความเสื่อมโทรมทางด้านสภาพอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ถนน ที่จอดรถ รวมถึงพื้นที่ว่างต่างๆภายในย่าน

3. ขนาดของถนนที่คับแคบ ทำให้มีพื้นที่ใช้งานที่ไม่เพียงพอต่อการประกอบกิจกรรม

Mahasarakham University

- ปัญหาทางด้านพฤติกรรม

1. ปัญหาทางด้านการจัดรูปแบบและการควบคุมเอกลักษณ์อาคาร โดยเฉพาะอาคารปูนเก่า และอาคารไม้เก่า ที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นและสวยงามน่าจดจำ ซึ่งปัจจุบันกำลังเปลี่ยนไปเนื่องจากการต่อเติมอาคารเพื่อเพิ่มพื้นที่กิจกรรมการค้าให้มากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงความคุณค่าและความสวยงาม

2. ขาดองค์ประกอบทางการรับรู้ความงามทางสายตา เช่น การติดตั้งป้ายโฆษณาปิดบังหน้าร้าน การตากเสื้อผ้า ฯลฯ

ความต้องการในการตอบสนองกิจกรรมที่เกิดขึ้น

- ควบคุมและอนุรักษ์รูปแบบ เอกลักษณ์ของ FACADE อาคารในพื้นที่ย่านการค้าโดยเฉพาะอาคารปูนเก่าและอาคารไม้เก่า ซึ่งเป็นอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าตลาดและเป็นเส้นทางที่ใช้สัญจรเข้าถึงพื้นที่ ควรมีการปรับปรุงและคงรูปแบบเดิมเอาไว้เพื่อให้เป็นจุดเด่นและจุดสนใจของพื้นที่และเพื่อสร้างความน่าจดจำให้กับผู้คนที่เข้ามาในพื้นที่

สรุป กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในย่านการค้าบริเวณตลาดเทศบาลนนทบุรีนั้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการค้า กิจกรรมการอยู่อาศัย การสัญจร ฯลฯ ต่างก็ต้องการพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มคนนั้นๆ ซึ่งในการใช้งานที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและความต้องการของพฤติกรรมอันเกิดขึ้นจากความต้องการของมนุษย์รวมถึงการใช้แนวคิด ทฤษฎี หรือข้อกำหนดต่างๆทางผังเมืองมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาและพิจารณาทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพที่ดีที่สุดและสอดคล้องกับการใช้งานของผู้ใช้โครงการ

5.4 การวิเคราะห์พฤติกรรม กลุ่มผู้ใช้และความต้องการตอบสนองของกลุ่มกิจกรรมในชุมชน

5.4.1 ปัจจัยการเกิดพฤติกรรมของชุมชน (บุคคลและกลุ่ม) ในพื้นที่โครงการ

ปัจจัยการเกิดพฤติกรรมของคนในชุมชนสามารถแยกพฤติกรรมของบุคคลกลุ่ม ได้ดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรมพานิชกรรม
2. กลุ่มผู้ให้บริการขนส่ง
3. กลุ่มผู้อยู่ในพื้นที่และผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่

จากทฤษฎี $B = f(P),(E)$

พฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ทั้งที่เกิดจากตัวบุคคล และวัฒนธรรม (B) กับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ผ่านการรับรู้ที่เป็นประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่ปรากฏอยู่จริง (E)

ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ออาเป็น 2 ด้าน คือ ทางด้านกลุ่มคน และสิ่งแวดล้อม โดยทั้งสองส่งผลกระทบซึ่งกันที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้ดังนี้

1. ทางด้านกลุ่มคน (People)

เป็นกลุ่มที่มีความต้องการในการยอมรับจากสังคมและบุคคลที่อยู่รอบข้าง หรือในกลุ่ม ตามช่วงอายุ เพศ ซึ่งขึ้นอยู่กับช่วงเวลา โดยกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่โครงการ

Mahasarakham University

จะเป็นกลุ่มของพ่อค้า แม่ค้า ที่มีการค้าขายเป็นหลัก ชีวิตที่รีบเร่งแข่งขันกับช่วงเวลาเพื่อหารายได้ให้กับตน ส่วนเรื่องรองลงมา คือการต้องการสังคม การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนและพื้นที่เดียวกัน

2. ทางด้านสภาพแวดล้อม (Environment)

เนื่องจากพื้นที่โครงการอยู่ในย่านพาณิชยกรรมและศูนย์ราชการรวมถึงศูนย์การศึกษา ทำให้สภาพแวดล้อมภายในพื้นที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับกิจกรรม

ในบริเวณพื้นที่โครงการส่วนใหญ่เป็นย่านพาณิชยกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อชุมชนและนอกพื้นที่ โดยเฉพาะตลาดสดหนองแคนที่เป็นศูนย์กลางระดับชุมชนของเมืองและศูนย์กลางของพื้นที่ใกล้เคียงที่ขายสินค้าทางการเกษตร จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดกลุ่มคนที่มีความหลากหลายเข้ามาประกอบการค้าขายในพื้นที่ เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีกลุ่มคนที่หลากหลายเข้ามารวมกลุ่มกันอยู่ในพื้นที่โครงการทำให้เกิดความต้องการพื้นที่ทางด้านการค้าเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยนี้เองที่เป็นสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ตามมาเช่นเดียวกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมภายในพื้นที่ เช่น ในส่วนที่อยู่ในย่านพาณิชยกรรม

5.4.2กลุ่มผู้ใช้โครงการประเภทต่าง ๆ

1. กลุ่มผู้ประกอบการตลาด แบ่งเป็น
   -กลุ่มผู้ประกอบการในตลาดเทศบาลนนทบุรี
   -กลุ่มผู้ประกอบการในตลาดสมชาย
2. กลุ่มผู้ประกอบการค้าแผงลอย แบ่งเป็น
   -แผงลอยริมถนนพิบูลสงคราม
   -แผงลอยริมถนนประชาราษฎ์
   -แผงลอยตลาดเช้า
   -แผงลอยรอบตลาดเทศบาล
   -แผงลอยโต้รุ่ง
3. กลุ่มผู้ประกอบการห้างเมเจอร์ซีนีเพลค (รีเวอร์พลาซ่า)
   - ผู้ประกอบการบริการร้านอาหาร
   - ผู้ประกอบการสถานบันเทิง โรงภาพยนตร์ / คาราโอเกะ
   - ผู้ประกอบการเสื้อผ้าและเครื่องสำอาง
   - ผู้ประกอบการร้านค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป
   - ผู้ประกอบการร้านทอง
4. กลุ่มผู้ประกอบการอาคารพาณิชย์
5. กลุ่มผู้ประกอบการบริการรถรับจ้างขนส่ง แบ่งเป็น
   -รถตู้
   -รถสองแถว
   -สามล้อเครื่อง

Mahasarakham University

-สามล้อถีบ

-จักรยานยนต์รับจ้าง

6. กลุ่มผู้เข้ามาใช้พื้นที่ แบ่งเป็น

-กลุ่มนักเรียนนักศึกษา

-ประชาชนทั่วไป

-กลุ่มนักท่องเที่ยว

5.5 การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้โครงการในอนาคต

5.5.1 กลุ่มผู้ใช้โครงการหลัก (ภายในเขตเทศบาล)

ปีพ.ศ.	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
จำนวนประชากรในเขตเทศบาล	270788	297135	294212	269315	270278	270643	270712	269864	270896

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี

ในการศึกษานี้คาดการณ์การจำนวนผู้ใช้สอยโครงการในส่วนนี้ เป็นการคาดการณ์จำนวนผู้ใช้สอยโครงการหลักโดยไม่รวมนักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร โดยคาดการณ์ล่วงหน้าไป 20 ปี จาก ปี พ.ศ.2548 อ้างอิงจากอัตราการเพิ่มขึ้น 5 ปี ของพื้นที่เขตเทศบาล 5 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ พ.ศ.2544 –2548 คาดการณ์ถึงปี พ.ศ.2568 ได้จากสูตร ดังนี้ จากสูตร

ประชากรปีฐาน / ประชากรอดีต = อัตราส่วนการเพิ่มของประชากรต่อช่วงปี

แทนค่า pop2548 / pop2544 = Compound Interest

270896/ 270278= 1.002

เพราะฉะนั้น ในระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2544-2548มีประชากรเพิ่มขึ้น 1.002

สามารถคาดการณ์จำนวนประชากรล่วงหน้า ในระยะ 20 ปี ได้จากการคำนวณทุกระยะ 5 ปี จาก พ.ศ.2548 ได้ ดังนี้

จากสูตร

จำนวนประชากรปีฐาน * อัตราส่วนการเพิ่มของประชากรต่อช่วงปี

Mahasarakham University

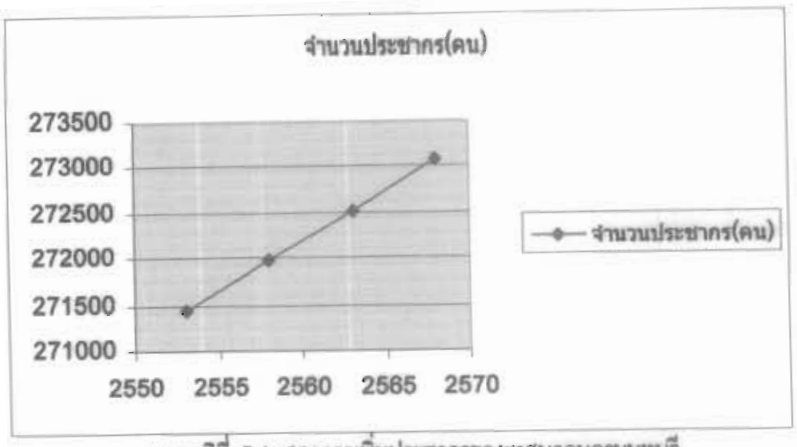

แผนภูมิที่ 5.1แสดงการเพิ่มประชากรของเทศบาลนครนนทบุรี

จากกราฟสรุปได้ว่ามีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากปี พ.ศ. 2548=270896 คน จะเพิ่มขึ้นทุกๆ 5 ปี จนถึงปี พ.ศ.2568 (20 ปี) มีจำนวนประชากร 273067 คน เพิ่มขึ้นจากปัจจุบันจำนวน 2171 คน

การคาดการณ์ประชากรล่วงหน้า 20 ปี

พ.ศ.2553 = 1.002*270896=271437 คน

พ.ศ.2558 = 1.002*271437=271979 คน

พ.ศ.2563 = 1.002*271979=272522 คน

พ.ศ.2568 = 1.002*272522=273067 คน

5.6 การวิเคราะห์กฎหมายภายในพื้นที่โครงการ

5.6.1 กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีพ.ศ.2548

ข้อที่ 9 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับประเภทการใช้เพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสามสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

ข้อ10 ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม การอยู่อาศัยสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับประเภทการใช้เพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

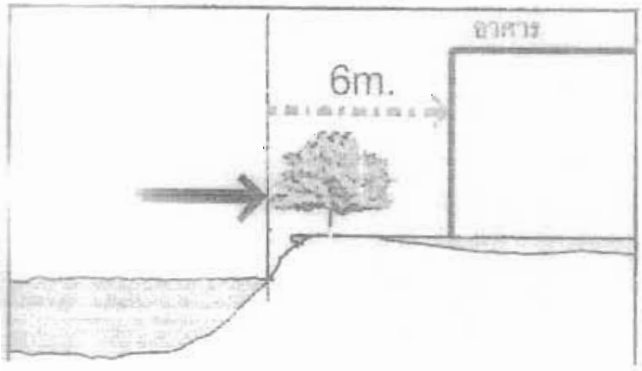

รูปที่ 5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งแม่น้ำลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำ หรือสาธารณูปโภค

Mahasarakham University

5.6.2 กฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ.2537)

ข้อ 2 ที่จอดรถ ต้องเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กรณีที่จอดขนานกับแนวการเดินรถ หรือทำมุมน้อยกว่า 30 องศา ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 6.00 เมตร

ข้อ 10 บ่อเกรอะ บ่อซึมของส้วมต้องห่างจากแม่น้ำคูคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 10 เมตร เว้นแต่ส้วมที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสาธารณสุขและมีขนาดที่เหมาะสม

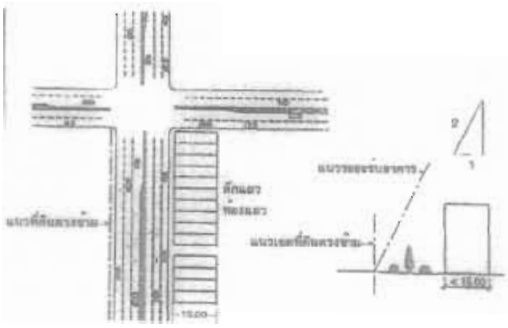

รูปที่ 5.2 อาคารหลังเดียวกันซึ่งอยู่ที่มุมสาธารณะสองสายทางขนาดไม่เท่ากัน ความสูงของอาคาร ณ จุดใดต้องไม่เกิน 2 เท่าของระยะที่ใกล้ที่สุด จากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตถนนสาธารณะด้านตรงข้ามของสายที่กว้างกว่า สำหรับอาคารที่เป็นห้องแถวหรือตึกแถว ความยาวของอาคารตามแนวถนนสาธารณะที่แคบไม่เกิน 15 เมตร

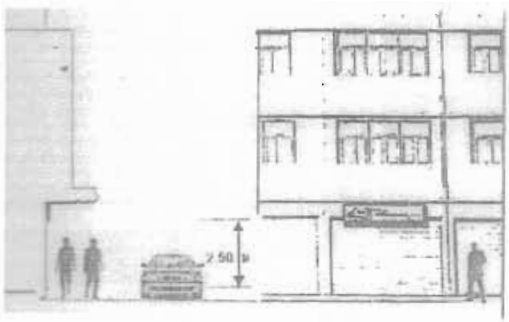

รูปที่ 5.3 ป้ายที่ติดตั้งได้กันสาดให้ติดตั้งแบบผนังผนังอาคาร และต้องสูงกว่าพื้นทางเท้าไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร

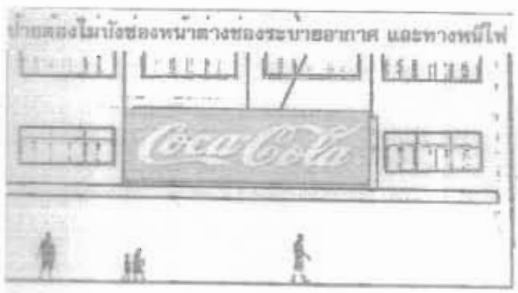

รูปที่ 5.4 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดตั้งหรือตั้งป้าย ต้องไม่บังช่องระบายอากาศ หรือหน้าต่าง ประตู หรือทางหนีไฟ

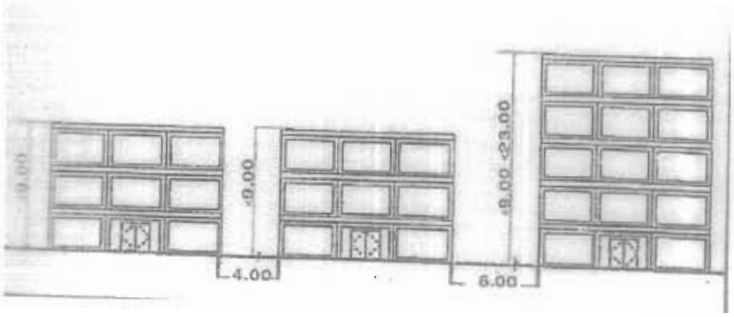

รูปที่ 5.5 การก่อสร้างอาคารใกล้อาคารอื่นในที่ดินเดียวกับ พื้นหรือผนังของอาคารสูงไม่เกิน 9 เมตรต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 4 เมตรและสำหรับอาคารที่สูงเกิน 9 เมตรแต่ไม่เกิน 23 เมตร ต้องห่างจากอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 6 เมตร

ที่มา กฎหมายอาคาร 1 อาษา 2538 หน้า 3-173

Mahasarakham University

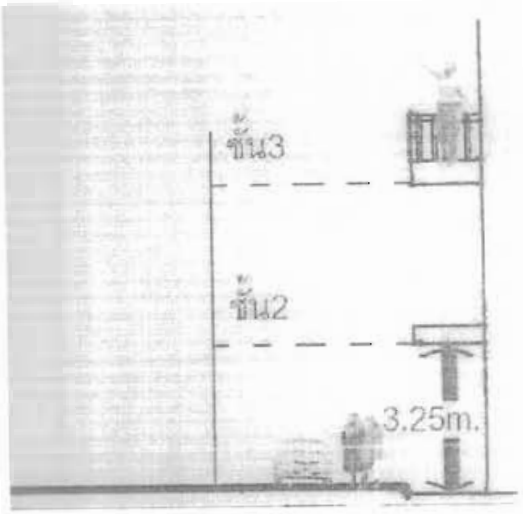

รูปที่ 5.6 กันสาดของอาคารที่ยื่นออกมาในทางสาธารณะจะต้องมีความสูงไม่เกิน 3.25 เมตรและสามารถมีระเบียงได้ตั้งแต่ชั้น 3 ขึ้นไป

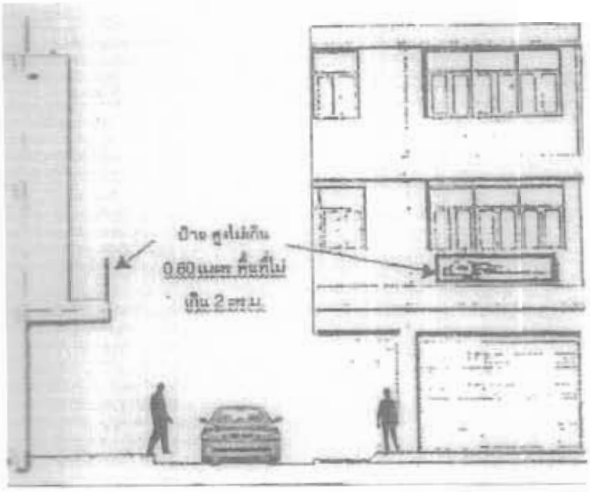

รูปที่ 5.7 ป้ายที่ยื่นจากผนังให้ยื่นไม่เกินแนวกันสาด และสูงไม่เกิน 60 ซม. หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

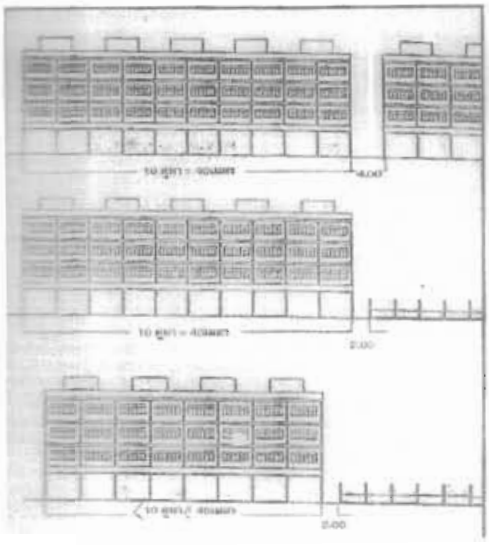

รูปที่ 5.8 ห้องแถวหรือตึกแถวมีจำนวนรวมกันได้ 10 คูหาหรือยาวไม่เกิน 40 เมตรขึ้นไป และอาคารที่สร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือตึกแถวที่สร้างขึ้นใหม่ต้องห่างจากผนังด้านข้างตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า 4 เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องสร้างห่างจากผนังด้านข้างตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ที่มา กฎหมายอาคาร 1 อาษา 2538 หน้า 3-173

Mahasarakham University

บทที่ 6

การสรุปข้อมูลและกำหนดแนวทางเลือกการออกแบบพัฒนาโครงการ

6.1 การสร้างแนวทางเลือก และปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดที่มีผลต่อการพัฒนา

6.1.1 เกณฑ์การกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการ

-ลักษณะทางภูมิศาสตร์ โดยตัวพื้นที่โครงการที่อยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีลักษณะขนานไปตามแม่น้ำ

-ย่านการค้า ย่านตลาดเทศบาลนครนนทบุรี ขอบเขตความสัมพันธ์ทางกิจกรรมทางการค้าอยู่ในบริเวณถนนพิบูลสงครามและถนนประชาราษฎร์ที่มีรูปแบบของกิจกรรมที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน

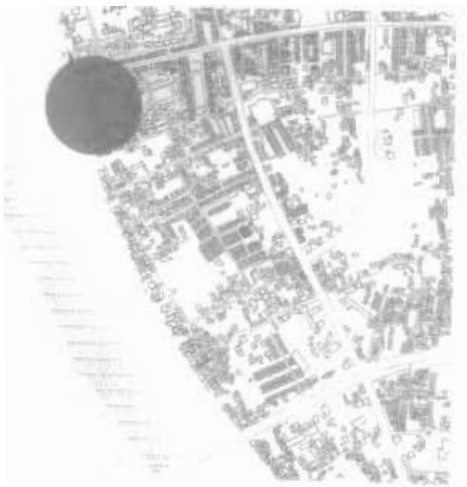

-พื้นที่ต่อเนื่องกับย่านชุมชนเก่า เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพที่มีการพัฒนาให้สัมพันธ์และส่งเสริมกับพื้นที่ย่านการค้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (ศาลากลางเดิม) และช่วยส่งเสริมการค้าอีกด้วย

รูปที่ 6.1 แสดงเกณฑ์การเลือกขอบเขตโครงการ

Mahasarakham University

- พื้นที่มีปัญหา เป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมหรือเป็นพื้นที่ว่างต่อการพัฒนาหรือใช้พื้นที่ไม่เต็มศักยภาพต่อการพัฒนา ที่เล็งเห็นและสามารถนำมาพัฒนาต่อไป

-พื้นที่ที่จะขยายตัว เป็นพื้นที่ที่เล็งเห็นว่าจะมีแนวโน้มของการขยายตัวของชุมชนและแนวโน้มในการพัฒนาของชุมชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจะเกิดขึ้นกับพื้นที่ว่างต่างๆ ในพื้นที่

- พื้นที่แนวทางการพัฒนาในอนาคต เป็นพื้นที่ในอนาคตจะเป็นที่รองรับสาธารณะ เช่น พื้นที่ริมน้ำ หรือพื้นที่สำหรับจอดรถ

รูปที่ 6.1 แสดงเกณฑ์การเลือกขอบเขตโครงการ

Mahasarakham University

รูปที่ 6.2 แสดงขอบเขตโครงการ

Mahasarakham University

6.2 การสร้างแนวทางเลือก และปัจจัยที่มีผลต่อแนวความคิดการพัฒนาโครงการ

-สร้างพื้นที่พักผ่อนให้กับคนในชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถให้บริการแก่คนในชุมชนได้เข้าไปใช้งานทั้งพื้นที่ว่าง บริเวณริมถนน และพื้นที่รกร้างต่อการพัฒนา โดยเฉพาะโครงการที่มีพื้นที่ริมน้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นพื้นที่พักผ่อนของคนในพื้นที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นที่พักผ่อนของคนในเมืองได้

-ปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดการสร้างพื้นที่พักผ่อน

รูปที่ 6.2 แสดงย่านพาณิชยกรรมที่หนาแน่นเต็มไปด้วยที่อยู่อาศัยและคนจำนวนมาก แต่ขาดที่พักผ่อนสำหรับคนในพื้นที่

-การเกิดมลพิษทางอากาศ อีกทั้งฝุ่น ควัน และเสียง ที่เกิดจากการจราจรที่มีรถยนต์เป็นจำนวนมากที่เกิดขึ้นในบริเวณที่เป็นย่านอาคารพาณิชย์ที่หนาแน่นการระบายอากาศจึงไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

-เป็นพื้นที่ปลอดรถยนต์โดยมีปัจจัย

รูปที่ 6.3 แสดงการเดินในพื้นที่

-เป็นพื้นที่การค้าที่ส่วนใหญ่จะใช้การเดินเท้าติดต่อซื้อขาย

-มีเด็กนักเรียนในพื้นที่เป็นจำนวนมากความไม่ปลอดภัยในการเดินและขี่จักรยานของ

-ลดปัญหามลพิษมลภาวะในพื้นที่ให้ลดลงเพื่อสุขภาพที่ดีของเด็กของทุกคนในชุมชน

รูปที่ 6.4 แสดงการใช้งานโดยรถยนต์ทำให้เกิดอันตรายในพื้นที่

Mahasarakham University

-ปรับปรุงย่านและจุดรวมชุมชน โดยมีปัจจัย

รูปที่ 6.5 แสดงการใช้พื้นที่ของกลุ่มคน

-จินตภาพของพื้นที่ โดยให้เห็นขอบเขตของพื้นที่ของพื้นที่การค้าให้ชัดเจนเพื่อการเดินได้รับรู้ว่ากำลังเดินอยู่ในย่านโดยไม่เดินออกไปนอกพื้นที่

-เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และของคนแต่ละจังหวัด เพื่อเป็นที่จดจำและง่ายต่อการรับรู้เป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติ

6.2.1การเปรียบเทียบลักษณะโครงการกับวัตถุประสงค์ของงานออกแบบชุมชนเมือง

1.การมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง (Charecter)

โดยตัวพื้นที่นั้นมีรูปแบบขอลกิจกรรมที่เด่นชัดและมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันจากที่อื่นๆ คือมีการค้าเป็นหลัก

2.การพื้นที่มีสาธารณะและส่วนบุคคลจำแนกไว้อย่างชัดเจน (Continuty And Encloser)

3.การมีความน่าสนใจและมีพื้นที่เปิดโล่งหรือพื้นที่กลางแจ้งที่มีคุณภาพต่อการใช้งาน (Quality Of The Pubblic Realm)

-เพื่อส่งเสริมพื้นที่สาธารณะและเส้นทางเดินให้มีความดึงดูดน่าสนใจและส่งเสริมบรรยากาศของค้าในบริเวณนั้น และมีความปลอดภัยต่อการสัญจรโดยรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในพื้นที่ ไม่สับสน และเป็นประโยชน์ต่อทุกกลุ่มในสังคม รวมทั้งคนพิการ และคนชราด้วย

4.เป็นสถานที่ที่สะดวกในการเข้าสู่พื้นที่และเคลื่อนที่ผ่านไป (Ease Of Movement)

-เพื่อส่งเสริมความสะดวกในการเข้าถึงตัวพื้นที่ซึ่งเป็นถนนสายหลักตัดผ่านพื้นที่มีการจารจรหนาแน่นให้ผ่านไปได้อย่างสะดวก ช่วยลดมลพิษและปัญหาการจราจรต่อผู้คนในบริเวณนั้น

5.เป็นสถานที่ที่มีจินตภาพชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย (Legibility)

6.เป็นสถานที่ปรับเปลี่ยนได้ง่าย (Adaptabiliy)

7.เป็นสถานที่ซึ่งมีความหลากหลาย (Diversity)

-เพื่อส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายต่าง ๆ ในชุมชน เป็นตัวดึงดูดช่วยเพิ่มให้คนเข้ามาใช้พื้นที่มากขึ้น เติมชีวิตชีวาให้กับพื้นที่ เช่นลานดนตรี แสดงออกของเด็กๆในชุมชน โดยที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

Mahasarakham University

6.2.2 แนวทางการกำหนดทางเลือกในการออกแบบพัฒนาโครงการ

-**สร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่** ซึ่งตัวพื้นที่เดิมมีการค้าขายที่มีรูปแบบเฉพาะไม่เหมือนกับการค้าอื่นๆ แต่ยังขาดเอกลักษณ์ในพื้นที่ ที่ยังไม่ชัดเจนและเป็นที่จดจำสำหรับการค้าทั้งนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ เพื่อให้พื้นที่มีเอกลักษณ์ และสวยงามต่อผู้เข้ามาใช้บริการ โดยการใช้การตกแต่งพื้นที่ให้มีความสวยงามมีจินตภาพที่ชัดเจนและมีประโยชน์ใช้สอยตามบริเวณต่างๆ รูปร่างหน้าตาของอาคารริมถนนการมีจุดมุ่งหมายและจุดนำทางให้เห็นเด่นชัดเจนต่อการสังเกตและพื้นที่จดจำต่อนักท่องเที่ยวและผู้ที่มาใช้งานตลอดจนองค์ประกอบของถนนในจุดต่างๆให้มีเอกลักษณ์ที่เป็นรูปแบบเดียวกันและโทนสีเดียวกัน

-**ปรับปรุงย่านพาณิชยกรรม** โดยจะปรับปรุงในส่วนในส่วนของพื้นที่ที่มีการใช้งานสูงและพื้นที่ที่มีการใช้งานสูงและพื้นที่ที่มีปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่เข้ามาใช้พื้นที่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มศักยภาพของพื้นที่ เช่นปรับปรุงขอบเขตของตัวย่านการค้าให้ชัดเจนเพื่อคนสามารถรับรู้ในการเดินได้ไม่ให้หลุดออกไปนอกพื้นที่ และแก้ปัญหาด้านต่างๆ เช่นทางเดินแคบไม่เพียงพอ การจำกัดการเข้าถึงของรถยนต์ เพื่อความปลอดภัยของคนในพื้นที่ อาคารที่หนาแน่น การเกิดมลพิษทางการจราจรต่างๆ เพื่อคนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

-**รักษาเอกลักษณ์** ในพื้นที่ริมน้ำและพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาสามารถนำเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ โดยจะทำจุดเชื่อมต่อระหว่างกันเพื่อสามารถเข้าถึงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันได้

Mahasarakham University

บทที่ 7
การออกแบบโครงการ

การสรุปภาคข้อมูลโครงการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

จังหวัดนนทบุรีนับว่าเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าเป็น second choice ของกรุงเทพมหานครและยังเป็นที่ยอมรับของตลาดโลกในด้านการค้าส่งไม้ดอกไม้ประดับและการขยายตัวของเมือง ทำให้เกิดความแออัดหนาแน่น สภาพแวดล้อมและมลพิษส่งผลกระทบต่อธุรกิจการค้าและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ดังนั้นตลาดเทศบาลนนทบุรี จังหัดนนทบุรีจังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความรุ่งเรืองของระบบเศรษฐกิจของจังหวัด จึงควรมีการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่รองรับการคมนาคมสายใหม่(รถไฟฟ้า)ที่จะเกื้อหนุนกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน

โดยทางด้านขอบเขตพื้นที่นั้นตั้งอยู่บริเวณหน้าตลาดเทศบาลนครนนทบุรี บริเวณถนนประชาราษฎ์ ถนนพิบูลสงคราม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

- อาคารเก่าริมน้ำ(ศาลากลางเก่า)มีเอกลักษณ์ที่ทรงคุณค่าแต่ยากต่อการเข้าถึงและถนนมีความแคบ
- อาคารพาณิชย์มีศักยภาพในการรองรับการค้า มีความหนาแน่นสูงติดถนนที่มีการจราจรหนาแน่นและมีมลพิษ
- ถนนสายหลักเป็นถนนสายหลักของเมืองผ่านโครงการเข้าถึงสะดวกแต่มีความหนาแน่นของรถสูงเกิดรถติด มลพิษ อุบัติเหตุ และความไม่ปลอดภัยของคนเดินทาง
- ถนน ซอย แยกกระจายตัวสู่บ้านไม่ทั่วถึงขาดความต่อเนื่องของพื้นที่
- Street furniture มีเอกลักษณ์ของถนนบริเวณทางเข้า ไม่ได้วางในจุดที่สำคัญจากการใช้ประโยชน์ ขาดที่รอรถ ขาดที่บังแดด ขาดป้ายประชาสัมพันธ์
- ทางเท้า ใช้สำหรับติดต่อการค้า พบปะพูดคุย และรองรับคนจำนวนมาก มีขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อจำนวนคน ขาดทางเท้าในบางจุด ขาดความสวยงามเพราะคนมาใช้งานในจุดนี้มาก ถูกการค้าแผงลอยบุกรุกทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเดิน ขาดที่นั่ง
- ระบบไฟส่องสว่าง มีการวางสายไฟรองรับทั่วถึง มีไฟฟ้าทุกหลังคาเรือน ระบบแสงสว่างริมถนนและพื้นที่ต่าง ๆ ยังมีน้อย สายไฟและเสาไฟฟ้าบดบังภูมิทัศน์
- ต้นไม้พืชพรรณ มีต้นไม้ขนาดใหญ่ริมน้ำสร้างความร่มรื่น สำหรับพักผ่อน ขาดการดูแลและตัดแต่ง คนเข้าไปใช้งานได้น้อย บางจุดไม่สามารถเข้าถึงได้ มีพรรณไม้ไม่หลากหลาย รูปทรงไม่สวยงาม ขาดการปลูกไม้ประจำจังหวัด (นนทรี)
- แม่น้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีบรรยากาศและภูมิทัศน์ที่สวยงาม ขาดการใช้งานพักผ่อนในพื้นที่ริมน้ำทั้งคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว พื้นที่เดิมถูกใช้งานอย่างไม่ถูกต้อง (ที่จอดรถ) คนภายนอกไม่รับรู้และขาดการเข้าไปใช้ ขาดที่เรียนรู้และที่เล่นสำหรับเด็ก

Mahasarakham University

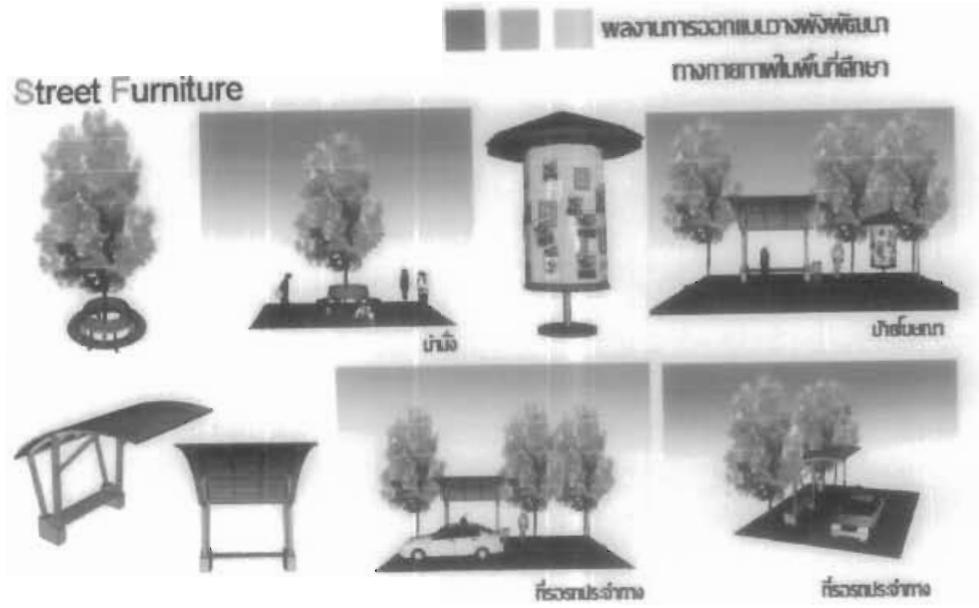

รูปที่ 7.16 แสดงStreet Furniture

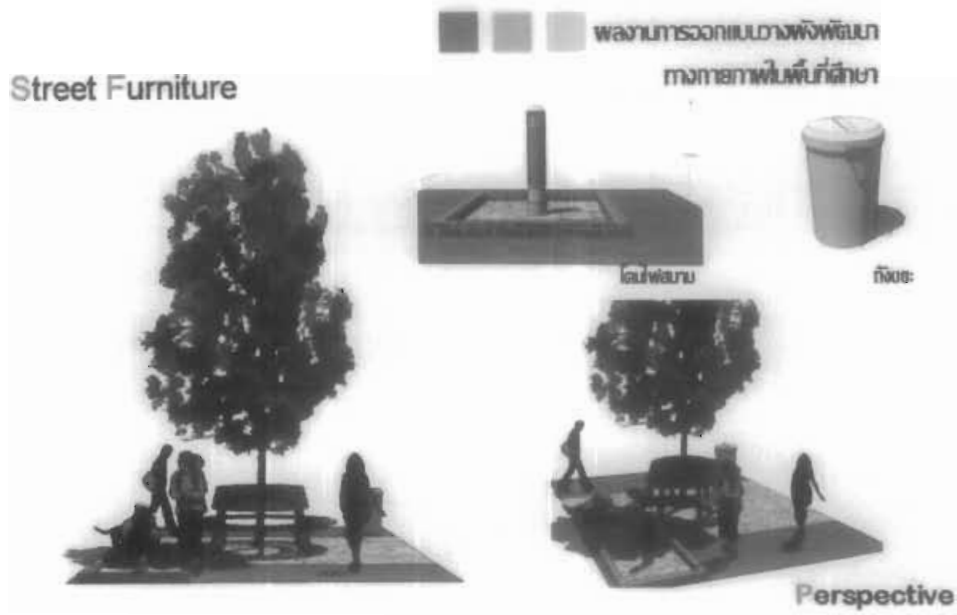

รูปที่ 7.17 แสดงStreet Furniture

Mahasarakham University

ปัจจัยทางสังคม

- วิถีชีวิตความเป็นอยู่ มีทั้งแบบเก่าที่อาศัยบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ขายอาหารบริเวณหน้าบ้านและวิถีชีวิตแบบใหม่ที่อาศัยอาคารพาณิชย์ขายของอยู่ริมถนนสายหลัก
- ศาสนา ในพื้นที่ศึกษาทั้งพุทธทั้งนิกายหินยานและมหายาน อีกทั้งกลุ่มชาวมอญที่มีวิถีชีวิตที่อยู่ด้วยกันผสมกันอย่างกลมกลืน
- ประเพณีวัฒนธรรม มีอยู่มากมายทั้งกลุ่มชาวไทย ชาวญวนและชาวจีน เช่นลอยกระทงของชาวจีน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจชุมชน นั้นเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา
- การบริการ เป็นผลพวงที่ตามมาของธุรกิจการค้าที่เกิดขึ้นนำมาซึ่งคนจำนวนมากเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ ทำให้เกิดมีรูปแบบการบริการต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมาได้แก่ ธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม ร้านค้าย่อย การขนส่ง รถรับจ้างต่าง ๆ

7.1 ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การออกแบบโครงการ

7.1.1 ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การออกแบบ

ความมุ่งหมาย

เพื่อปรับปรุงพื้นที่ด้านพาณิชยกรรมและพื้นที่ตลาดสดภายในพื้นที่เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการค้าและการบริการที่ครบวงจรของจังหวัดนนทบุรี เพื่อดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ต่างๆในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงให้มาใช้บริการซึ่งจะช่วยส่งเสริมสภาพเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดนนทบุรีให้มีชีวิตชีวามากขึ้น เพิ่มให้เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุนและยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมของชุมชนให้มีความน่าอยู่ในพื้นที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นพื้นที่รองรับการคมนาคมสายใหม่ที่จะเข้ามาในเมืองนนทบุรี พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพในพื้นที่ให้เกิดบรรยากาศที่สวยงาม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนเมืองให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดระเบียบรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ที่มีความหลากหลายในกิจกรรมในพื้นที่ตลาดและการพาณิชย์การค้า ธุรกิจ และการบริการต่างๆเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมต่างในพื้นที่และรองรับการคมนาคมสายใหม่ในอนาคต
2. เพื่อปรับปรุงรูปแบบลักษณะทางกายภาพของอาคารในพื้นที่ให้มีความสอดคล้องในความสวยงามทางด้านสถาปัตยกรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมในพื้นที่และมีความเป็นระเบียบเพื่อที่จะสร้างความเป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่
3. เพื่อจัดระบบการสัญจรในพื้นที่โครงการให้สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ข้างเคียงและเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อความสะดวกและความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมในพื้นที่รวมไปถึงการปรับปรุงพื้นที่จอดรถและระบบทางเดินเท้าพร้อมทั้งปรับปรุงสาธารณูปโภค/สาธารณูปการเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมในอนาคตของชุมชนเมือง

Mahasarakham University

4.เพื่อออกแบบปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และพื้นที่ว่างภายในชุมชนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นพื้นที่รองรับในการ พักผ่อนและทำกิจกรรมต่างๆของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์ของโครงการ (Vision)

ศูนย์การค้าและการบริการที่ครบวงจรเพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่างในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี ให้มีความสะดวกปลอดภัยในการซื้อสินค้าและการบริการในพื้นที่พร้อมทั้งเป็นพื้นที่รองรับการคมนาคมสายใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นและเป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ พื้นที่สำหรับพักผ่อนสำหรับคนในจังหวัดและนักท่องเที่ยว

7.2 แนวความคิดในการออกแบบ

7.2.1 แนวความคิดด้านการวางกลุ่มกิจกรรม

- ส่วนตลาดน้ำ เป็นบริเวณที่มีการสร้างเกาะขึ้นมาเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของตลาดน้ำส่วนนี้จะประกอบด้วย จุดบริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหารและขายของที่ระลึก พื้นที่จอดรถ

- ส่วนกิจกรรมสาธารณะของเมือง จะเป็นพื้นที่ที่ใช้รวมคนในช่วงเวลาที่มีงานเทศกาล กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ซึ่งจะใช้อาคารโบราณสถานและหอนาฬิกาเป็น back ground ให้กับ space ด้านหน้า เป็นการส่งเสริมความน่าสนใจของ space และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้จะประกอบด้วย ลานกิจกรรมของเมือง ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ประจำจังหวัด ลานพิธีหน้าอาคาร โบราณสถาน ที่จอดรถ

- Transportation node เป็นจุดที่การคมนาคมทางบกและทางน้ำมาพบกันจนเกิดเป็น node ของกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความวุ่นวาย จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบให้ดีไม่สับสน พื้นที่นี้ประกอบด้วย ท่าเรือที่สร้างใหม่ขนาดใหญ่กว่าเดิม ไม่บดบังมุมมอง ทางเดินขนาดใหญ่จากท่าเรือไปป้ายรถเมล์ จุดจอดรถรับจ้าง ระยะทางเดินระหว่างท่ารถและท่าเรือประมาณ 100 เมตร เป็นระยะทางที่เท่ากับระยะทางเดิมที่ผู้ใช้เดินเป็นประจำ

7.2.2 แนวความคิดด้านจินตภาพ

- ย่านการค้า แสดงจินตภาพของตัวเองโดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นซึ่งมีชีวิตชีวา การที่คนได้มาพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ของคนในสังคม ส่งเสริมให้ดีขึ้นด้วยการจัดพื้นที่เพื่อการค้าขายที่มีระเบียบมากขึ้นเน้นให้เกิดเอกลักษณ์ด้วยรูปแบบของสถาปัตยกรรม

- Transportation node จุดที่เป็นการเชื่อมต่อระหว่างการคมนาคมหลัก 2 ประเภท เชื่อมคนจาก 2 ฝั่งแม่น้ำเข้าด้วยกัน เป็นจุดที่คนเดินผ่านไปผ่านมาโดยเฉพาะคนที่มาเป็นครั้งแรกต้องเกิดความประทับใจหรือสามารถจดจำได้

- ส่วนกิจกรรมสาธารณะของเมือง เป็นอีกส่วนที่แสดงจินตภาพด้วยกิจกรรมที่เกิดขึ้นคือกิจกรรมในงานเทศกาลต่าง ๆ กิจกรรมที่รวมคนจำนวนมากเข้าด้วยกัน เกิดความน่าสนใจและดึงดูดนันให้เกิดจินตภาพด้วยการสร้างพื้นที่ที่มีความสำคัญซึ่งอยู่ระหว่างอาคารสำคัญ และแม่น้ำ ทำให้เกิดพื้นที่ที่มีความพิเศษ

Mahasarakham University

7.2.3 แนวความคิดด้านการจัดระบบการสัญจร

แยกทางคนและทางรถออกจากันให้มากที่สุด ให้ความสำคัญกับเส้นทางเกินหลักเพราะจะเป็นตัวเชื่อมต่อจินตภาพของแต่ละพื้นที่ไปตามทิศทางของคนที่เดิน 2 ทิศทางหลักคือ ทิศทางฟุ่งตรงสู่แม่น้ำและทิศทางขนานแม่น้ำที่จะมีทางเดินเลียบแม่น้ำเกือบตลอดความยาวยกเว้นส่วนที่เป็นท่าเรือและสถานีดับเพลิง ส่วนขนาดนั้นแคบบ้างกว้างบ้างเพื่อให้เกิดความหลากหลายแล้วแต่สภาพการใช้งาน

ทางเดินริมแม่น้ำที่จะเชื่อมต่อกับพื้นที่ริมน้ำส่วนอื่น ๆ เป็นทางเดินขนาดใหญ่ซึ่งเป็นทางเดินที่สามารถให้เป็นที่นั่งพักผ่อน แนวความคิดในการจัดแต่งพื้นที่ริมน้ำได้ดึงลักษณะ element ของวิถีชีวิตริมแม่น้ำเข้ามาสีส่วนในการออกแบบ เช่น ดึกลักษณะของท่าจอดเรือซึ่งนำเรือเอี้ยมจุ๊นมาจอดแต่เปลี่ยนเป็น function ให้เยาวชนหรือผู้สนใจได้เข้าไปใช้เป็นแหล่งหาความรู้เกี่ยวกับเรือต่าง ๆ ทางเดินริมแม่น้ำบางส่วนยังมีการลดระดับเพื่อให้เกิดเป็น amphitheater หรือทำเป็นตลิ่งเพื่อให้สามารถสัมผัสแม่น้ำได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้นที่อาจจะมีในอนาคตจัดให้มี approach ทางเข้า ทางเท้าริมถนนทั่วไปปลูกต้นไม้ริมถนน เพื่อให้เกิดความร่มรื่นตลอดบริเวณ

7.2.4 แนวความคิดด้านภูมิทัศน์

- ส่วนที่เป็นแม่น้ำ เป็นการสร้างให้เกิดจินตภาพของความเป็นพื้นที่ริมน้ำจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นการสร้างใหม่ ดังนั้นองค์ประกอบที่นำมาใส่จึงจำเป็นต้องเลือกมา เช่น

- ลักษณะของพื้นที่ที่มีน้ำท่วม น้ำขึ้น – น้ำลง โดยการยอมรับให้พื้นที่บางส่วนโดนน้ำท่วม ส่วนบริเวณริมน้ำปลูกไม้ดอกที่ออกดอกในเวลาที่สัมพันธ์กันกับช่วงน้ำขึ้น – น้ำลงในแต่ละช่วงเวลาของปี

- การใช้ลายพื้นที่ทอนลายมาจากลายไม้ของโบราณสถาน

- ทางเท้าริมถนนทั่วไปปลูกต้นไม้ริมถนน เพื่อให้เกิดความร่มรื่นตลอดบริเวณ

7.2.5 แนวความคิดด้านการออกแบบลักษณะเฉพาะ

โดยการนำรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารอนุรักษ์ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบรูปด้านของอาคารใกล้เคียง และอุปกรณ์ประกอบถนนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับอาคารอนุรักษ์และเป็นการส่งเสริมลักษณะเฉพาะของพื้นที่

7.2.6 แนวความคิดด้านลักษณะพืชพันธุ์

- ต้นหลิวหรือต้นไทรแองกูล่า ใช้ในพื้นที่บริเวณติดแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากลักษณะใบและกิ่งที่จะชี้ลงสู่ข้างล่าง

- ต้นนนทรี เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดมีดอกสีเหลือง ให้ร่มเงา

-ต้นพญาสัตตะบันหรือต้นมะฮอกกานีใบใหญ่ ปลูกให้ร่มเงาบริเวณลานจอดรถ โตเร็ว ใบไม่ร่วงง่าย

- ต้นมะพร้าวหรือต้นหมาก ใช้ในการนำสายตาของถนนสายสำคัญเพื่อบ่งบอกถึงความเป็นเมืองสวน

Mahasarakham University

- ต้นอโศกอินเดีย นิยมปลูกเป็นแถว ระยะ 1.5 เมตร ทำให้พุ่มใบชนกันพอดีช่วยบังสายตาได้ดี

7.3 Design Program

7.3.1 Behavior & Design Program

Activity	Users	Places	Time	Problem	Behavior
กิจกรรมการค้าขายเครื่องอุปโภคบริโภค -ขายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม -ขายของใช้เบ็ดเตล็ด -ขายเครื่องดื่มและอาหาร กิจกรรมการค้าบริการต่างๆ -การบริการร้านเสริมสวย กิจกรรมการค้าขายผลไม้ กิจกรรมการค้าขายอาหารสด / แห้ง กิจกรรมการค้าอาหารสำเร็จรูป	ผู้ประกอบการร้านค้า -พ่อค้าแม่ค้า -ประชาชนทั่วไป -นักท่องเที่ยว -คนพิการ -พนักงานทำความสะอาด -พนักงานรักษาความปลอดภัย	ตลาดเทศบาลนครนนทบุรี ตลาดสมชาย	ตลาดผลไม้ 04.00-21.00 ตลาดสด 04.00-22.00	-การวางสินค้ารุกล้ำทางเดินเท้า -ขาดพื้นที่ในการจอดรถ -เสียงลดกวนและฝุ่นละอองจากถนน -ป้ายโฆษณาไม่เป็นระเบียบ -ขาดความปลอดภัยในการสัญจรในพื้นที่ -การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่คุ้มค่า -อาคารตลาดทรุดโทรม -ความแออัดในการทำกิจกรรมในพื้นที่	-การค้าขายสินค้าและการบริการต่างๆ -มีพื้นที่ขายสินค้าที่เป็นระเบียบและเพียงพอ -การเดินเลือกสินค้าที่สะดวกและปลอดภัย -มีพื้นที่พักผ่อนและทำกิจกรรม -มีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอต่อการใช้งาน -มีระบบทางเดินเชื่อมที่สะดวก -มีระบบทางเดินเท้าที่สะดวกปลอดภัย -การขนส่งสินค้าต่างๆในพื้นที่ -พื้นที่จอดรับส่งรถบริการต่างๆ -การรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

ตารางที่7.3.1 แสดง Behavior & Design Program

Mahasarakham University

Land Use , Zoning Mix Use , Node	Character , Identity	Circulation , Linkage Infrastructure	Open Space Public Space
1. ออกแบบปรับปรุงสร้างพื้นที่ตลาดขึ้นใหม่ เพื่อรองรับผู้ใช้ในโครงการในอนาคต 271437 คนต่อวันโดยมีพื้นที่ใช้งานดังนี้ - ออกแบบสร้างตลาดศูนย์กลางค้าแบบใหม่ 1 แห่ง - ออกแบบสร้างตลาดสดแห่งใหม่ 1 แห่ง 2. ออกแบบสร้างพื้นที่ว่างในอาคารเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการทำกิจกรรม 3. ออกแบบวางโซนอาคารเพื่อใหม่การสัญจรที่สะดวกและงานต่อการเข้าถึง	1. ควบคุมรูปแบบสีสันความสูง ของอาคารต่างๆให้มีความเป็นเอกลักษณ์และรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างงจนิภาพที่สวยงามให้กับพื้นที่ 2. กำหนดรูปแบบ ขนาด ระยะของการติดตั้งของป้ายโฆษณาในพื้นที่ให้มีความเป็นระเบียบและมีรูปแบบเดียวกัน 3. อกกแบบรูปแบบลักษณะของอาคารให้มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องและกลมกลืนกัน 4. ออกแบบ Street Furniture ให้มีรูปแบบเอกลักษณ์เดียวกัน เช่น โคมไฟ เก้าอี้ กระถางต้นไม้ ป้ายบอกทาง ฯลฯ	1. สร้างระบบทางเดินเท้าให้มีความปลอดภัยทั้งประชาชนทั่วไปและคนพิการเพื่อความสะดวกในการเข้าสู่พื้นที่ได้ง่าย 2. ออกแบบพื้นที่จอดรถเพื่อรองรับการทำกิจกรรมต่างๆในพื้นตลาดทั้งหมดรวม 500 คันพื้นที่12500 ตรม. 3. สร้าง Cover Walkway เพื่อความสะดวกสบายในการเดินเลือกซื้อสินค้าและการบริการต่างๆ 4. ออกแบบระบบทางเดินเชื่อมพิเศษระหว่างอาคารจอดรถ เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมและง่ายต่อการเชื่อมโยงกิจกรรม 5. ออกแบบสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่	1. ออกแบบพื้นที่ภายในอาคารให้มี Space เพื่อใช้กิจกรรมพักผ่อน และเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ 2.ออกแบบปรับปรุงพื้นที่ว่างด้านหน้าของอาคารให้เป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนได้ 3.ออกแบบพื้นที่ในการนัดพบ เพื่อพักผ่อนและการทำกิจกรรมชั่วคราว 4.ออกแบบสภาพบรรยากาศภายในพื้นที่ให้มีความร่มรื่นและดึงดูดคนเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่

ตารางที่7.3.1 แสดง Behaviorl & Design Program

Mahasarakham University

Activity	Users	Places	Time	Problem	Behavior
กิจกรรมร้านค้าขายสินค้าต่างๆ -ร้านขายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม -ร้านขายของใช้เบ็ดเตล็ด -ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า -ร้านขายเครื่องดื่มและอาหาร -ร้านขายทอง กิจกรรมร้านค้าบริการต่างๆ -ร้านเสริมสวย -สำนักงานธนาคารต่างๆ -ร้านบริการคลีนิค กิจกรรมการเดินซื้อสินค้านั่งพักผ่อน กิจกรรมการขนส่งสินค้า	ผู้ประกอบการร้านค้าพาณิชย์ -พ่อค้าแม่ค้า -ประชาชนทั่วไป -นักท่องเที่ยว -คนพิการ -พนักงานทำความสะอาด -พนักงานรักษาความปลอดภัย	-พื้นที่บริเวณริมถนนประชาราษ -พื้นที่บริเวณริมถนนพิบูลสงคราม	กิจกรรมการค้า 08.00 – 24.00 กิจกรรมนอนพักผ่อน 22.00 – 07.00	-การวางสินค้ารุกล้ำทางเดินเท้า -ขาดพื้นที่ในการจอดรถ -การจราจรติดขัดบริเวณถนนด้านหน้า -เสียงรบกวนและเศษฝุ่นละอองจากถนน -ป้ายโฆณษาไม่เป็นระเบียบบดบังทัศนียภาพ -ขาดความปลอดภัยในการสัญจรในพื้นที่ -ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่รอบข้าง -การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่คุ้มค่าอาคารตลาดทรุดโทรม -ระบบทางเท้าไม่ทั่วถึงในพื้นที่	-กลุ่มผู้ประกอบการใช้พื้นที่ชั้นล่างในการทำกิจกรรมการค้าขายต่างๆ -การค้าขายสินค้าและบริการต่างๆ -การติดต่อธุรกิจต่างๆ -การเดินเรื่องสินค้าที่สะดวกและปลอดภัย -มีพื้นที่พักผ่อนและทำกิจกรรม -มีระบบทางเดินเท้าที่สะดวกปลอดภัย -การขนส่งสินค้าต่างๆในพื้นที่ -พื้นที่จอดรับส่งรถบริการต่างๆ -การรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

ตารางที่7.3.1 แสดง Behaviorl & Design Program

Mahasarakham University

Land Use , Zoning Mix Use , Node	Character , Identity	Circulation , Linkage Infrastructure	Open Space Public Space
1.ออกแบบปรับปรุงสร้างพื้นที่อาคารพาณิชย์บางส่วนเพื่อช่วยส่งเสริมการค้าและช่วยรองรับการทำกิจกรรมจากพื้นที่ตลาดต่างๆ 2.ออกแบบพื้นที่อาคารพาณิชย์เพื่อให้เป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมการค้าที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง 3.ออกแบบวางโซนอาคารเพื่อให้มีการสัญจรที่สะดวก ทั้งระบบทางเดินและระบบการสัญจร 4.ออกแบบปรับปรุงพื้นที่ขายหน้าร้านอาคารพาณิชย์ให้เป็นสัดส่วนไม่ให้กีดขวางทางเดินเท้า	1.ควบคุมรูปแบบ สีสัน ความสูง อาคารต่างๆ ให้มีความเป็นเอกลักษณ์และรูปแบบเดียวกันเพื่อสร้างจินตภาพให้แก่พื้นที่ 2.กำหนดรูปแบบ ขนาด ระยะของการติดตั้งป้ายโฆษณาในพื้นที่ให้มีความเป็นระเบียบและมีรูปแบบเดียวกัน 3.ออกแบบรูปลักษณะของอาคารให้มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องและกลมกลืนกัน 4. ออกแบบ Street Furniture ให้มีรูปแบบเอกลักษณ์เดียวกัน เช่น โคมไฟ เก้าอี้กระถางต้นไม้ ป้ายบอกทาง ฯลฯ	1. สร้างระบบทางเดินเท้าให้มีความปลอดภัยทั้งประชาชนทั่วไปและคนพิการเพื่อความสะดวกในการเข้าสู่พื้นที่ได้ง่าย 2. ออกแบบพื้นที่จอดรถรับส่งสินค้าแบบชั่วคราว 3. สร้าง Cover Walkway เพื่อความสะดวกสบายในการเดินเลือกซื้อสินค้าและการบริการต่างๆ 4.สร้างระบบระบายทิศทางน้ำในพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังพื้นที่	1.ออกแบบปรับปรุงพื้นที่ว่างด้านหน้าของอาคารให้เป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมนั่งพักผ่อนได้ 2.ปลูกต้นไม้ให้เป็นระยะพอเหมาะในเส้นทางเดินทางเท้าเพื่อช่วยให้ร่มเงาต่อผู้ใช้ในพื้นที่ 3.ออกแบบสภาพบรรยากาศภายในพื้นที่ให้มีความร่มรื่น

ตารางที่7.3.1 แสดง Behaviorl & Design Program

Mahasarakham University

Activity	Users	Places	Time	Problem	Behavior
กิจกรรมการสัญจร กิจกรรมการรับส่งผู้โดยสาร กิจกรรมการขนส่งสินค้า กิจกรรมจอดรับส่งชั่วคราว	-ผู้ประกอบการขับรถขนส่ง -ผู้ประกอบการขับรถขนส่งโดยสาร -ผู้ประกอบการวินมอไซต์ -ผู้พักอาศัยในและนอกพื้นที่ -ประชาชนทั่วไป	พื้นที่ทั้งหมดของโครงการ	ตลอด 24 ชม.	-ระบบการจราจรติดขัด -ช่องทางระบบการสัญจรมีการชำรุด -ระบบช่องจราจรไม่มีการแบ่งแยกให้ชัดเจนทำให้เกิดอุบัติเหตุ -ตรงจุดตัดของถนนเกิดปัญหาความไม่สะดวกและเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย -พื้นที่ว่างขาดการดูแล	-ระบบการจราจรที่สะดวกและมีการแย่งช่องระบบจราจรให้ชัดเจน -บริการผู้มาใช้โครงการได้อย่างทั่วถึง -พื้นที่จอดรับส่งผู้โดยสารที่ปลอดภัย -มีความปลอดภัยในการสัญจร
กิจกรรมการพักผ่อน กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการบริการความสะดวก	- ผู้พักอาศัยในพื้นที่ - ผู้พักอาศัยนอกพื้นที่ - ประชาชนทั่วไป - นักท่องเที่ยว	พื้นที่ทั้งหมดของโครงการ	ตลอด 24 ชม.		-มีพื้นที่นั่งพักผ่อนในพื้นที่จอดรถ -ใช้เป็นพื้นที่พักผ่อนและผ่อนคลายจากการเลือกซื้อสินค้า -พื้นที่พักปะของคนในชุมชน -พื้นที่แสดงกิจกรรมวิถีชีวิตชุมชนเมือง

ตารางที่7.3.1 แสดง Behaviorl & Design Program

Mahasarakham University

Land Use , Zoning Mix Use , Node	Character , Identity	Circulation , Linkage Infrastructure	Open Space Public Space
1.ออกแบบปรับปรุงที่ว่างสร้างลาน plaza เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมการพักผ่อนและนันทนาการในพื้นที่ 2.ออกแบบปรับปรุงเพิ่มพื้นที่สีเขียว และพื้นที่ทำกิจกรรมให้แก่ชุมชน 3.ออกแบบซุ้มขายสินค้าและซุ้มนั่งพักผ่อน 4.สร้างพื้นที่ให้การบริการข้อมูลนักท่องเที่ยว	1.ออกแบบเส้นทางการสัญจรให้มีจินตภาพที่ง่ายต่อการจดจำ 2.ออกแบบปรับปรุงลักษณะพื้นที่ว่างให้มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องและกลมกลืนกัน 3.ออกแบบ Street Furniture ให้มีรูปแบบเอกลักษณ์เดียวกัน เช่น โคมไฟ เก้าอี้กระถางต้นไม้ ป้ายบอกทาง ฯลฯ 4.ออกแบบสร้างวงเวียนเพื่อสร้างที่หมายตาให้แก่พื้นที่	1.ออกแบบปรับปรุงระบบการสัญจรแบ่งช่องทางการจารจรให้ชัดเจน บริเวณ ถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนสายย่อย 2.ออกแบบพื้นที่จอดรถบริการรับ-ส่งผู้โดยสารทั่วถึงภายในพื้นที่ 3.ขยายระบบถนนบางสายให้มีความสะดวกในการสัญจร 4.ขยายระบบทางเดินเท้าให้มีการสัญจรที่สะดวก 5. ออกแบบพื้นที่จอดรถรับแบบขั่วคราว 6. ออกแบบทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารค้าขายต่างๆในพื้นที่	1. ออกแบบปรับปรุงพื้นที่ว่างภายในชุมชนเพื่อให้เป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรม 2. ปลูกต้นไม้เพื่อช่วยให้ร่มเงาแก่ผู้ใช้พื้นที่ 3. ออกแบบสภาพบรรยากาศภายในพื้นที่ให้มีความร่มรื่นและดึงดูดคนเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ 4. ออกแบบพื้นที่ในการทำกิจกรรมพบปะชั่วคราว

ตารางที่7.3.1 แสดง Behaviorl & Design Program

Mahasarakham University

7.3.2 Design Program

PLAZA

การออกแบบคำนึงถึงพฤติกรรมของผู้ใช้โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของคนที่เข้ามาใช้ การสร้างมิตรภาพของผู้ซื้อและกลุ่มผู้ขายอัญมณี ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มผู้ซื้อและกลุ่มผู้ขาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ความปลอดภัย (Personal Safety)
  - ความต้องการของคนในพื้นที่
    - พื้นที่ขายห่างจากอันตรายจากรถยนต์และจักรยานยนต์
  - รวมให้มีกิจกรรมเกิดในพื้นที่
    - นำโต๊ะขายมารวมเป็นจุด ๆ
    - แยกการค้าพลอยและอาหารออกจากกัน
  - เพิ่มทางเท้าโดยใช้ผ่านสวน
    - ทำplaza เป็นถนนคนเดิน เลี่ยงผ่านถนนใหญ่
    - ให้ทางเท้าเชื่อมโยงกับส่วนต่าง ๆ
      - สวน
      - พื้นที่ริมน้ำ
      - ที่จอดรถ
  - ทัศนวิสัยที่ดี
    - ทำทางเข้าที่ชัดเจน
    - ทำทางข้ามถนนให้ชัดเจน
  - พื้นที่ป้องกันสำหรับเด็กเล็ก
    - ทำที่กันระหว่างทางเดินกับถนน
    - ทางเดินมีระยะห่างกับถนน

- การสร้างมิตรภาพ (Friendship Formation) และกลุ่มสมาชิก (Group Membership)
  - สร้างขอบเขตกิจกรรมที่ชัดเจนจากขอบ plaza - สร้างขอบเขต ปลูกต้นไม้ กำหนดลายพื้นที่
  - สร้างเส้นทางลัดให้ดึงดูดผ่านสวน - เส้นทางจากที่จอดรถสู่ plaza
  - ตัดทางเท้าผ่านพื้นที่กิจกรรม
  - จัดพื้นที่กิจกรรมระหว่างการเดินและศูนย์การค้า - ดึงกิจกรรมอื่น ๆ เข้ามาสร้างบรรยากาศ
  - จัดหาพื้นที่นั่ง บริเวณทางเท้าและพื้นที่กิจกรรม
  - จัดหาพื้นที่นั่งเพื่อส่งเสริมกลุ่มสังคม - โต๊ะซื้อ ขาย โต๊ะเล่นหมากรุก

- การติดต่อสื่อสาร (Communication)
  - กำหนดให้ผู้คนสามารถพบกันผ่านพื้นที่กิจกรรม
    - จัดวางพื้นที่ซื้อของและพักผ่อนให้สามารถเห็นกัน
    - จัดวางเก้าอี้นั่งให้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน
  - สร้างทางเข้าให้ชัดเจน และทำเป็นจุดรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ
    - ทำป้ายกระดานDigital บอกราคาพลอย
    - ทำแผนที่บอกสถานที่ท่องเที่ยว
    - ทำจุดหมายตานำเข้าสู่ลานPlaza

Mahasarakham University

- จัดทำป้ายประกาศประจำหน่วยชุมชนแต่ละชุมชน

ทางเท้า (Walk Way)

- ความปลอดภัย (Personal Safety)
  - จัดวางสิ่งกีดวางระหว่างคนกับรถ
    - จัดวางพุ่มไม้ และแนวต้นไม้
    - สร้างระแนงรั้วกั้นระหว่างทางเดินกับถนน
  - ทำสัญญาณไฟให้คนข้ามถนน
  - ใช้ลายพื้นลูกคลื่นเตือนรถยนต์แก่คนเดินเท้า
  - เพิ่มขนาดทางเท้าในจุดที่มีการใช้งานสูง
- คำแนะนำ (Cue Searching)
  - จัดทำป้าย You – are – here บริเวณจุดสำคัญต่าง ๆ
  - จัดทำป้ายบอกตารางการสัญจร การจอดรถประจำทาง
  - จัดทำป้ายบอกสถานที่สำคัญและบอกจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ
- การติดต่อสื่อสาร (Communication)
  - กำหนดช่องทางเดิน Window shopping
  - จัดทำป้ายบอกตำแหน่งชุมชนเป็นสัญลักษณ์ เพื่อขัดเจนต่อการเข้าถึงของคนเดินเท้า
- การสร้างมิตรภาพ (Friendship Formation) และกลุ่มสมาชิก (Group Membership)
  - จัดทำทางเท้าที่มีกิจกรรมให้ออกห่างจากถนน
  - จัดทำที่นั่งที่มีกิจกรรมให้ออกห่างจากถนน และการสัญจรที่มีมลพิษ
  - จัดทำสถานที่เพื่อเด็กได้เล่น (หน้าบ้าน สวนริมน้ำ สวนชุมชน)

สวนริมน้ำ (Water Front)

- ออกแบบเพื่อเป็นพื้นที่พักผ่อนของคนในชุมชนและผู้มาใช้พื้นที่ต่าง ๆ โดยจะจัดทำพื้นที่นั่งพักผ่อน ทางเดินและทางจักรยานริมน้ำ ลานออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น และท่าน้ำโดยภายในสวนริมน้ำประกอบด้วย
- ทางเดินและทางจักรยานริมน้ำ สวนพักผ่อน ลายออกกำลังกาย สนามเด็กเล่นและท่าน้ำ

ที่จอดรถ

- จอดรถเพื่อใช้บริการตลาดสด

จัดทำที่จอดรถเพิ่มเติมบริเวณที่ว่างและที่รกร้างไม่ได้ประโยชน์บริเวณย่านธุรกิจเพื่อความสะดวกในการหาที่จอดรถที่ขาดแคลนและเป็นปัญหาของการจราจรในปัจจุบัน และบริเวณซอยกระจ่างสำหรับรองรับรถจักรยานยนต์ที่มีจำนวนมากอีก 1 แห่ง

- จอดรถเพื่อมาพื้นที่ริมน้ำ

ได้จัดวางกำหนดการจอดรถไว้ที่ภายในสวนสาธารณะ สวนชุมชนใหม่และบริเวณริมถนนไว้สำหรับรองรับผู้ที่จะเข้ามายังพื้นที่ริมน้ำ

Mahasarakham University

7.4 การออกแบบโครงการ

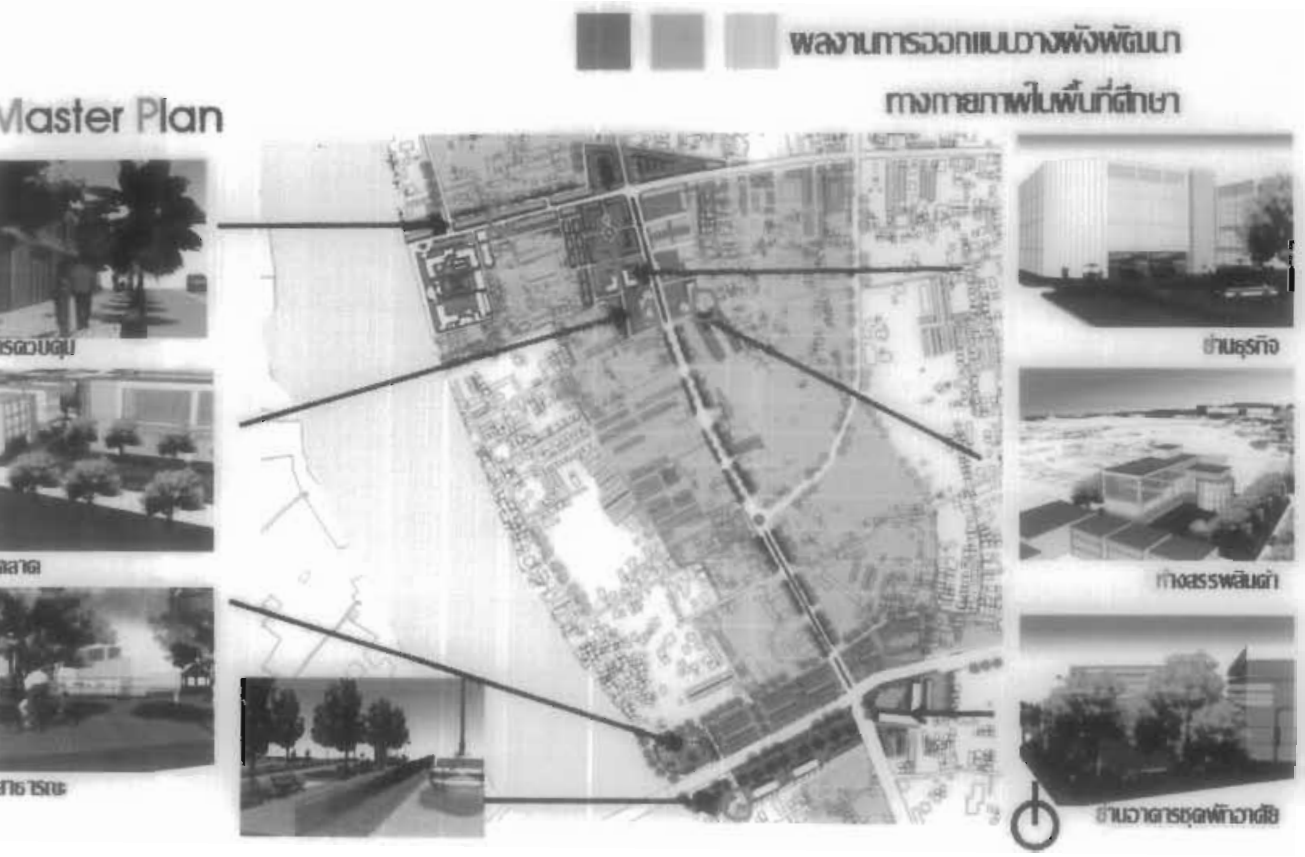

รูปที่ 7.1 แสดงผังบริเวณ

Mahasarakham University

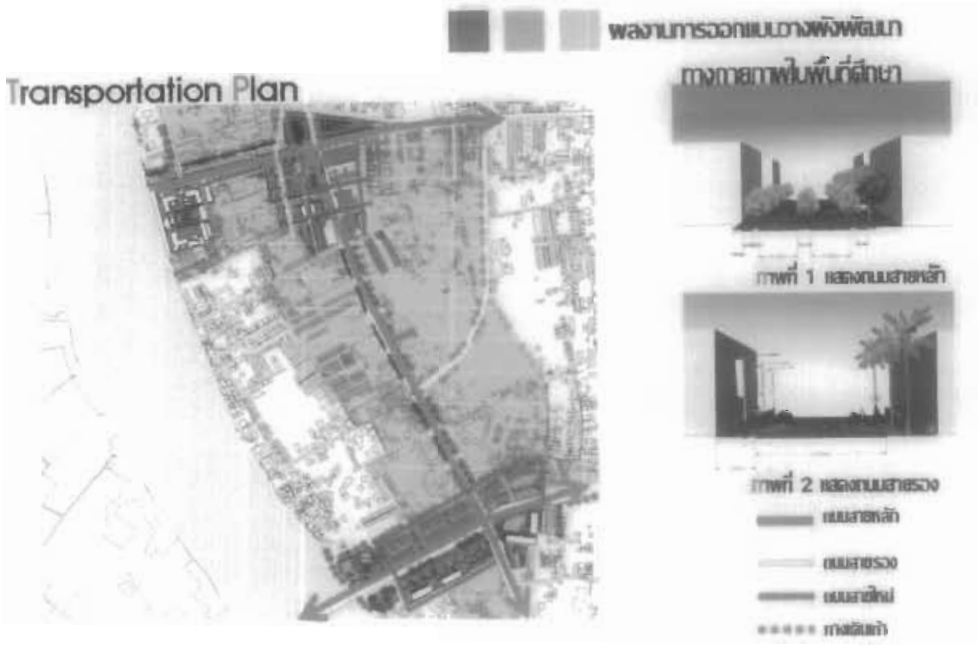

รูปที่ 7.2 แสดงผังบริเวณทางสัญจร

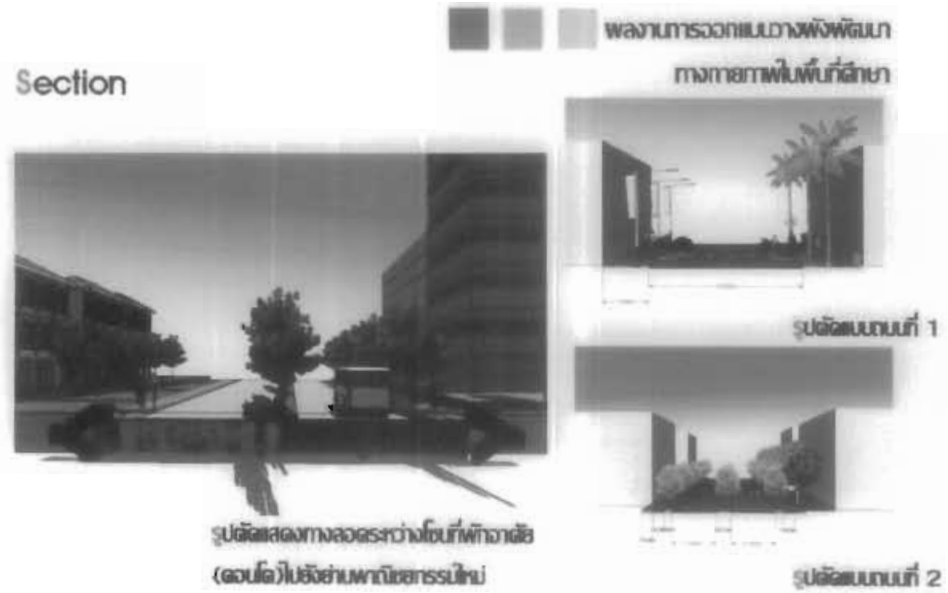

รูปที่ 7.3 แสดงรูปตัด

Mahasarakham University

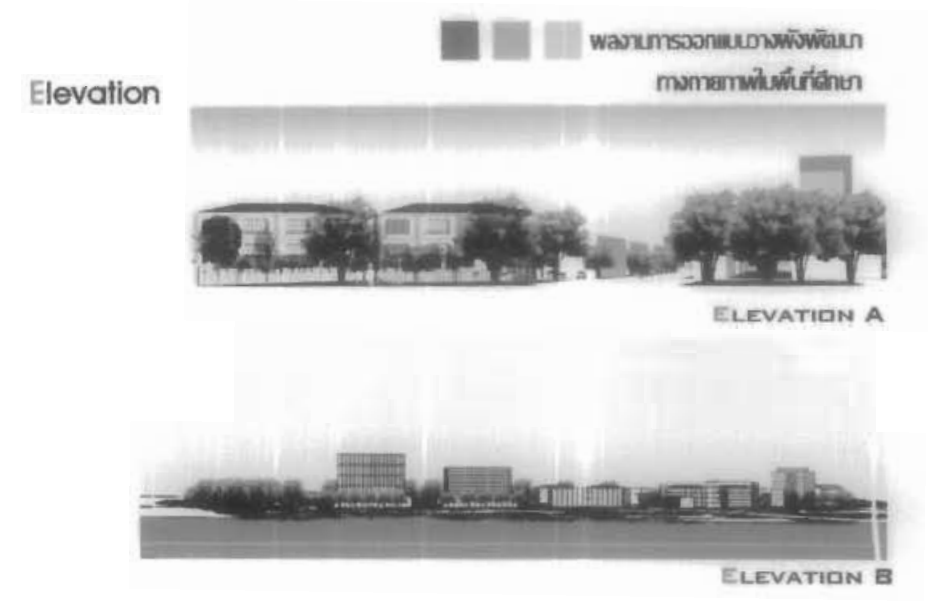

รูปที่ 7.4 แสดงรูปด้านA-B

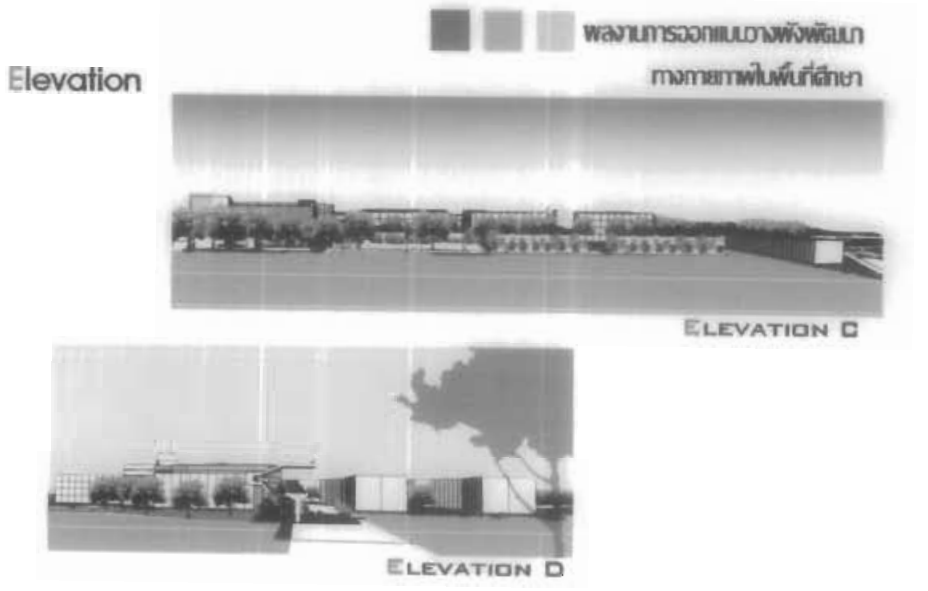

รูปที่ 7.5 แสดงรูปด้านC-D

Mahasarakham University

รูปที่ 7.6 แสดงทัศนียภาพ

รูปที่ 7.7 แสดงทัศนียภาพ

Mahasarakham University

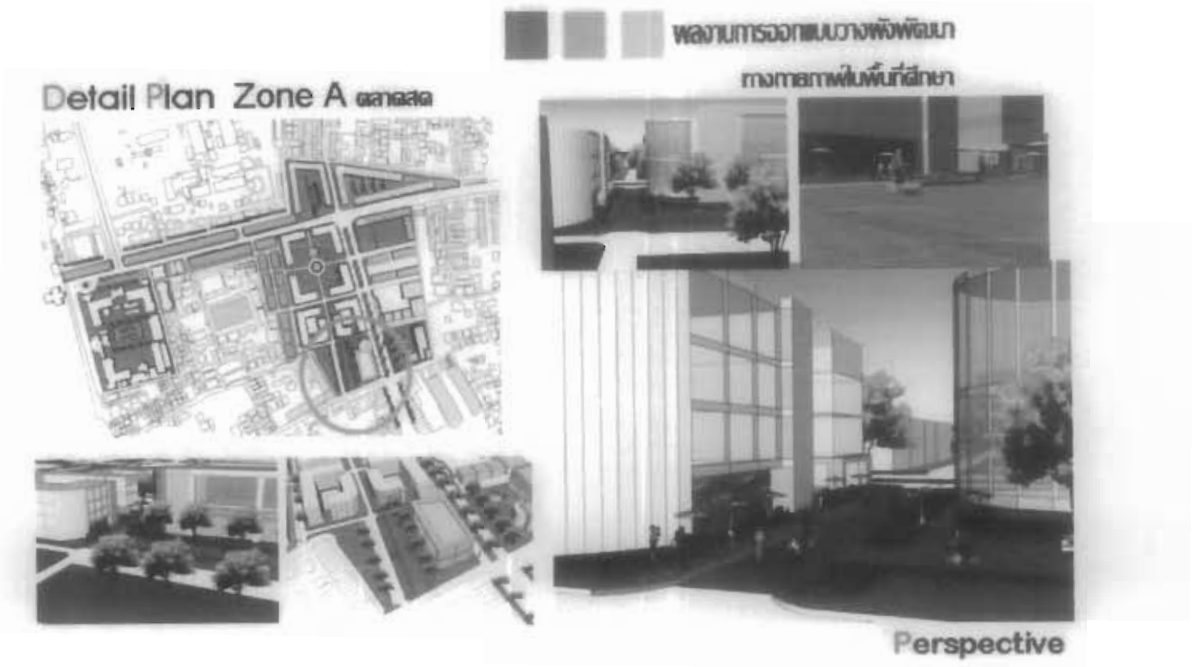

รูปที่ 7.8 แสดงรายละเอียดโซน A

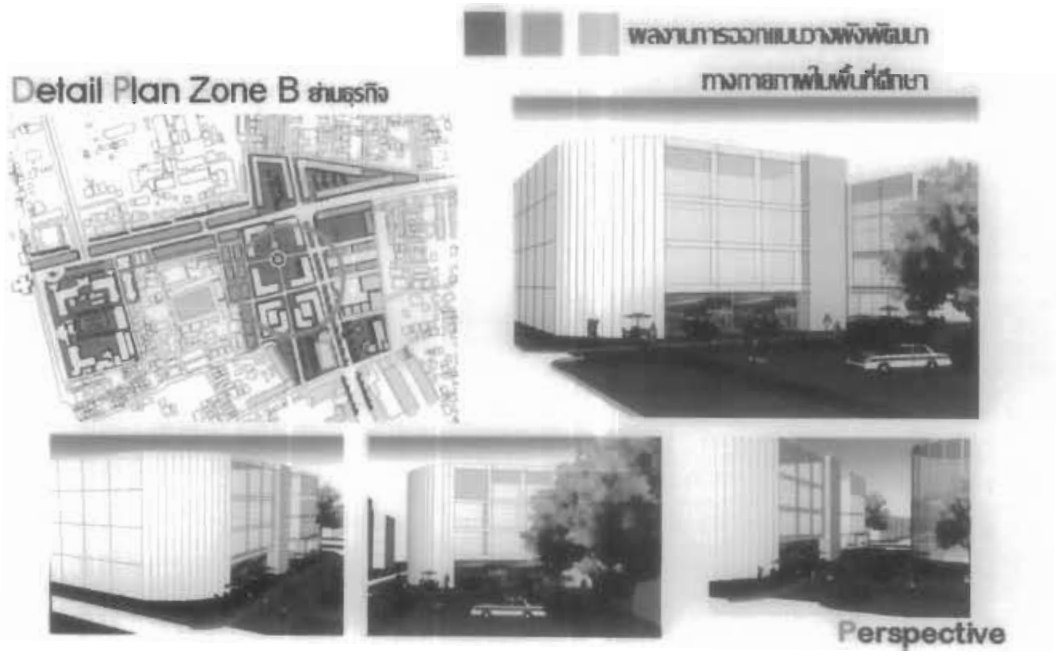

รูปที่ 7.9 แสดงรายละเอียดโซน B

Mahasarakham University

รูปที่ 7.10 แสดงรายละเอียดโซน C

รูปที่ 7.11 แสดงรายละเอียดโซน D

Mahasarakham University

รูปที่ 7.12 แสดงรายละเอียดโซน E

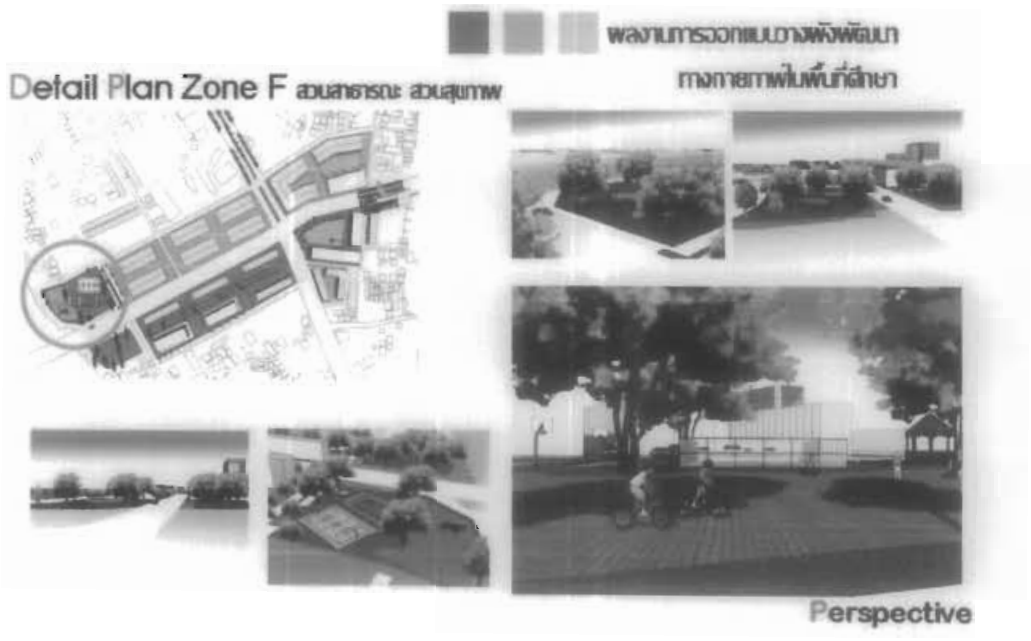

รูปที่ 7.13 แสดงรายละเอียดโซน F

Mahasarakham University

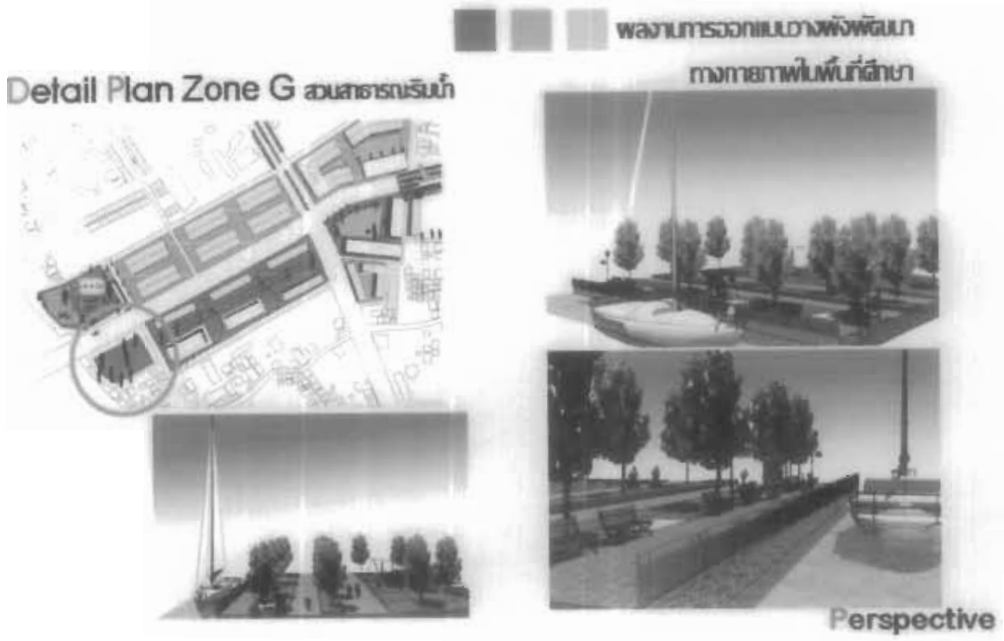

รูปที่ 7.14 แสดงรายละเอียดโซน G

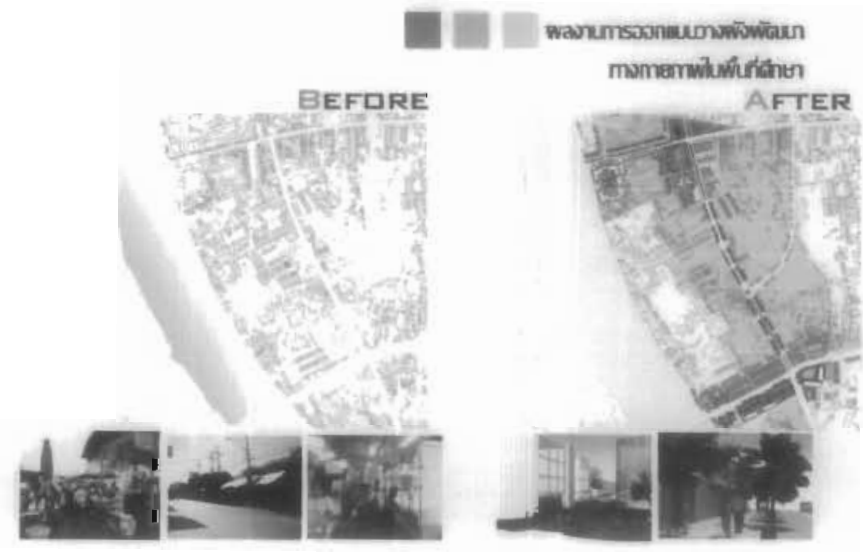

รูปที่ 7.15 แสดงรายละเอียดก่อน-หลังการออกแบบ

Mahasarakham University

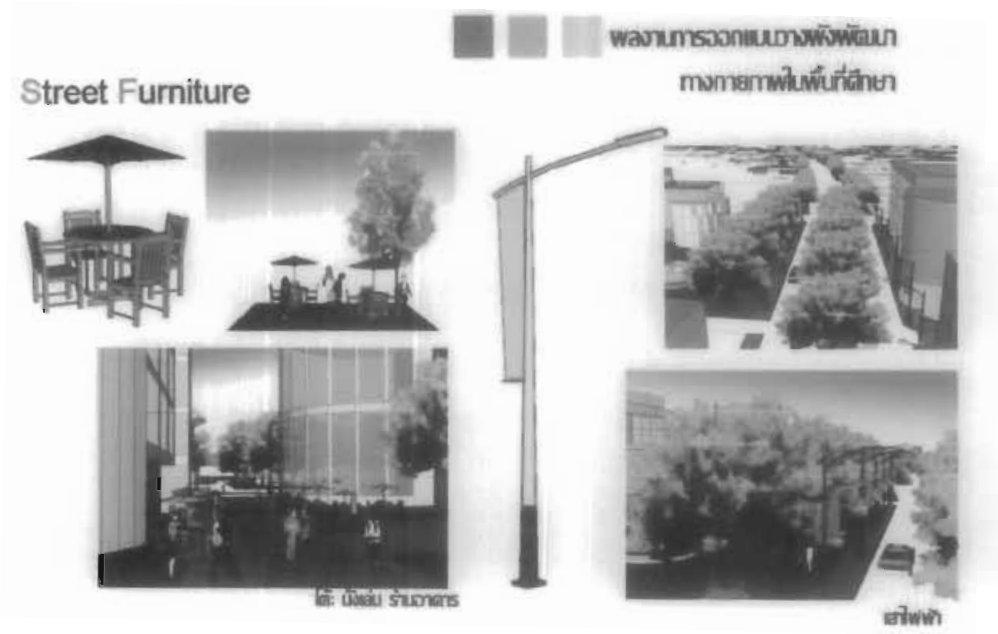

รูปที่ 7.18 แสดงStreet Furniture

Mahasarakham University

7.4.1 พื้นที่ใช้สอยในอนาคต

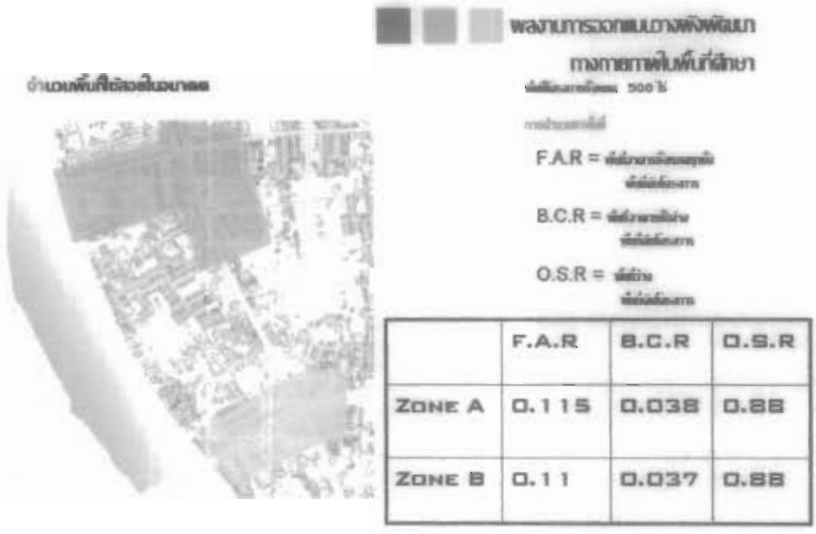

	F.A.R	B.C.R	O.S.R
ZONE A	0.115	0.038	0.88
ZONE B	0.11	0.037	0.88

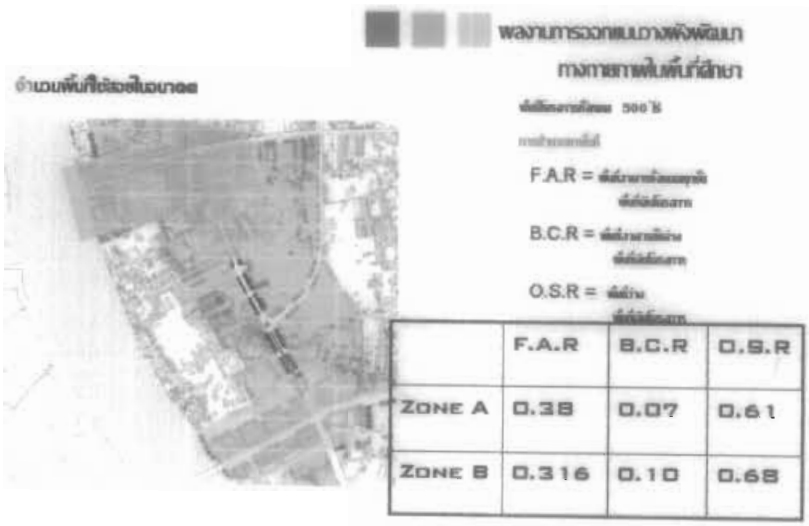

	F.A.R	B.C.R	O.S.R
ZONE A	0.38	0.07	0.61
ZONE B	0.316	0.10	0.68

Mahasarakham University

7.5 การนำแผนไปปฏิบัติ

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ

IMPLEMENTTATION

การแบ่งวาระในการพัฒนา (PHASING)

ระยะที่ 1 , 1-5 ปี

1.โครงการก่อสร้างสวนพักผ่อนขนาดเล็ก(pocket park)
2.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ชำนิใหม่
3.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์
4.โครงการก่อสร้างศาลาธรรมโดยสารและจุดต่อรถของเมือง
5.โครงการพัฒนาระบบการคมนาคมสายหลักและรอง
6.โครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย เพื่อรองรับนักธุรกิจ

ระยะที่ 2 , 6-10 ปี

1.โครงการปรับปรุงค่างสรรพสินค้า
2.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์
3.โครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย เพื่อรองรับนักธุรกิจ
4.โครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัย
5.โครงการก่อสร้างสถานีรับ -ส่งผู้โดยสารรถไฟฟ้า
6.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ที่พักอาศัย
7.โครงการก่อสร้างตลาดส่ง -ปลีก
8.โครงการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัย
9.โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงาน

ระยะที่ 3 , 11-20 ปี

1.โครงการก่อสร้างสถานีรับ -ส่งผู้โดยสารรถไฟฟ้า
2.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ที่พักอาศัย
3.โครงการปรับปรุงค่างสรรพสินค้า
4.โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงาน

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ

แหล่งเงินทุนและการจัดตั้งงบประมาณ

IMPLEMENTTATION

IMPLEMENTATION โครงการในการพัฒนา	ระยะเวลาในการดำเนินการ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะโครงการและการดำเนินการ	ที่มาของงบประมาณในการพัฒนา
	1-5	5-10	10-20			
[illegible] 1.โครงการก่อสร้างตลาดส่ง -ปลีก				[illegible]	สำรวจพื้นที่ในการวางผังออกแบบ วางโซนพื้นที่ควบคุมรูปแบบอาคาร ออกแบบรูปแบบอาคาร	[illegible]
[illegible] 1.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ 2.โครงการก่อสร้างสวนพักผ่อนขนาดเล็ก (pocket park)				[illegible]	สำรวจพื้นที่ในการวางผังออกแบบ วางโซนพื้นที่ควบคุมรูปแบบอาคาร ออกแบบรูปแบบอาคาร	[illegible]
[illegible] 1.โครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย เพื่อรองรับนักธุรกิจ 2.โครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ชำนิใหม่ 3.โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงาน				[illegible]	สำรวจพื้นที่ในการวางผังออกแบบ วางโซนพื้นที่ควบคุมรูปแบบอาคาร ออกแบบรูปแบบอาคาร	[illegible]

ตาราง 7.4 แสดงการนำแผนไปปฏิบัติ

Mahasarakham University

การนำแผนและพัฒนาไปปฏิบัติ

แหล่งเงินทุนและการจัดตั้งงบประมาณ IMPLEMENTTATION

IMPLEMENTATION	ระยะเวลาการดำเนินการ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะโครงการและการดำเนินการ	กับกลองประกาศเกียรติการพัฒนา
โครงการพัฒนาพื้นที่	1-5	5-10	10-20			
การดำเนินการสร้างและพัฒนาสวนสาธารณะ 1.โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะ -ส่งเสริมการใช้พลังงานไฟฟ้า 2.โครงการก่อสร้างอาคารบริการสำหรับผู้ใช้งานสวนสาธารณะ 3. โครงการก่อสร้างสวนขนาดเล็ก (pocket park)				บริษัท ระยองแก่งการยางสุขภาพ จำกัด (มหาชน)	-สำรวจพื้นที่ก่อสร้างโครงสร้างและการติดตาม -ออกแบบงานสถาปัตยกรรมและการโครงสร้าง	บริษัท ระยองแก่งยางสุขภาพ จำกัด (มหาชน)
การดำเนินการก่อสร้างอาคารชุดที่พักอาศัย 1.โครงการก่อสร้างอาคารชุดที่พักอาศัย 2. โครงการก่อสร้างสวนขนาดเล็ก (pocket park)				เอกชน	สำรวจพื้นที่และการวางผังแม่บทและวางโครงการที่ก่อสร้างอาคารชุดและอาคารสาธารณะ	เอกชน

ตาราง 7.4 แสดงการนำแผนไปปฏิบัติ

การนำแผนและพัฒนาไปปฏิบัติ

แหล่งเงินทุนและการจัดตั้งงบประมาณ IMPLEMENTTATION

IMPLEMENTATION	ระยะเวลาการดำเนินการ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ลักษณะโครงการและการดำเนินการ	กับกลองประกาศเกียรติการพัฒนา
โครงการพัฒนาพื้นที่	1-5	5-10	10-20			
การดำเนินการสร้างและพัฒนาสวนสาธารณะ 1.โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะ				เอกชน	สำรวจพื้นที่และการวางผังแม่บทและวางโครงการที่ก่อสร้างอาคารชุดและอาคารสาธารณะ	เอกชน
การดำเนินการก่อสร้างอาคารชุดที่พักอาศัย 1.โครงการก่อสร้างอาคารชุดที่พักอาศัย				สถาบันการศึกษา	สำรวจพื้นที่และการวางผังแม่บทและวางโครงการที่ก่อสร้างอาคารชุดและอาคารสาธารณะ	สถาบันการศึกษา
การดำเนินการพัฒนาสวนสาธารณะ 1.โครงการพัฒนาสวนสาธารณะและสวนสาธารณะ 2.โครงการก่อสร้างอาคารบริการและอุปกรณ์ต่างๆ				สถาบันการศึกษา	-สำรวจพื้นที่ก่อสร้างโครงสร้างและการติดตาม -ออกแบบงานสถาปัตยกรรมและการโครงสร้าง	สถาบันการศึกษา

ตาราง 7.4 แสดงการนำแผนไปปฏิบัติ

Mahasarakham University

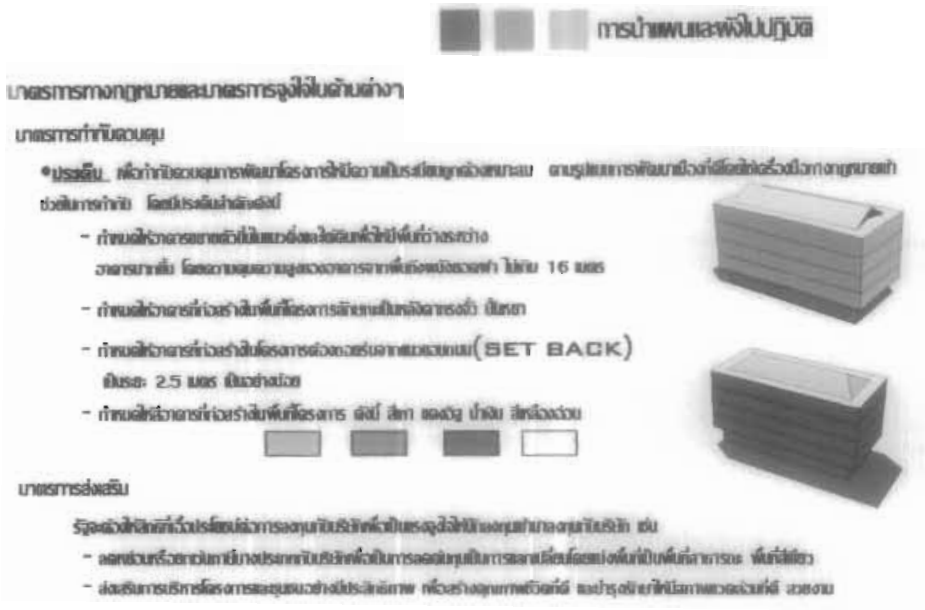

7.6 ข้อกำหนดควบคุมและเสนอแนะแนวทางการออกแบบ

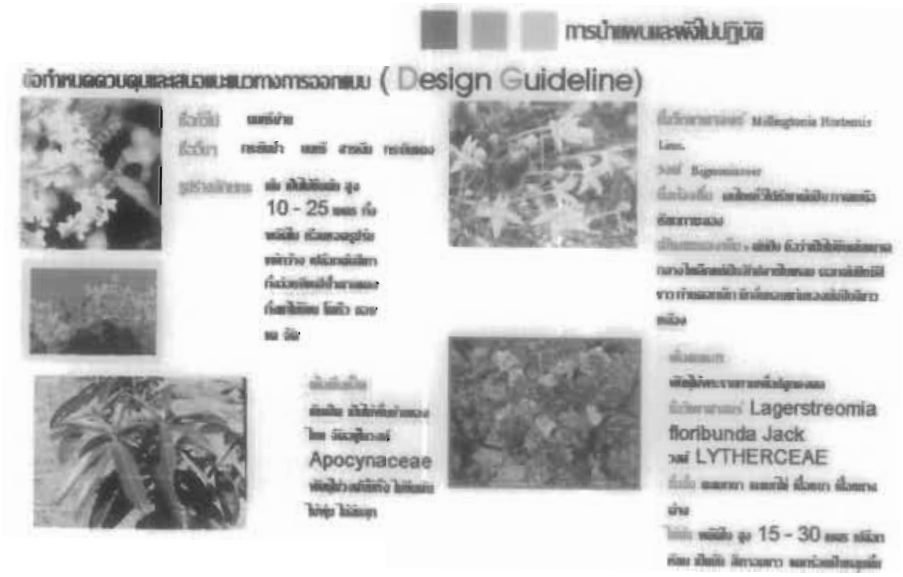

Mahasarakham University

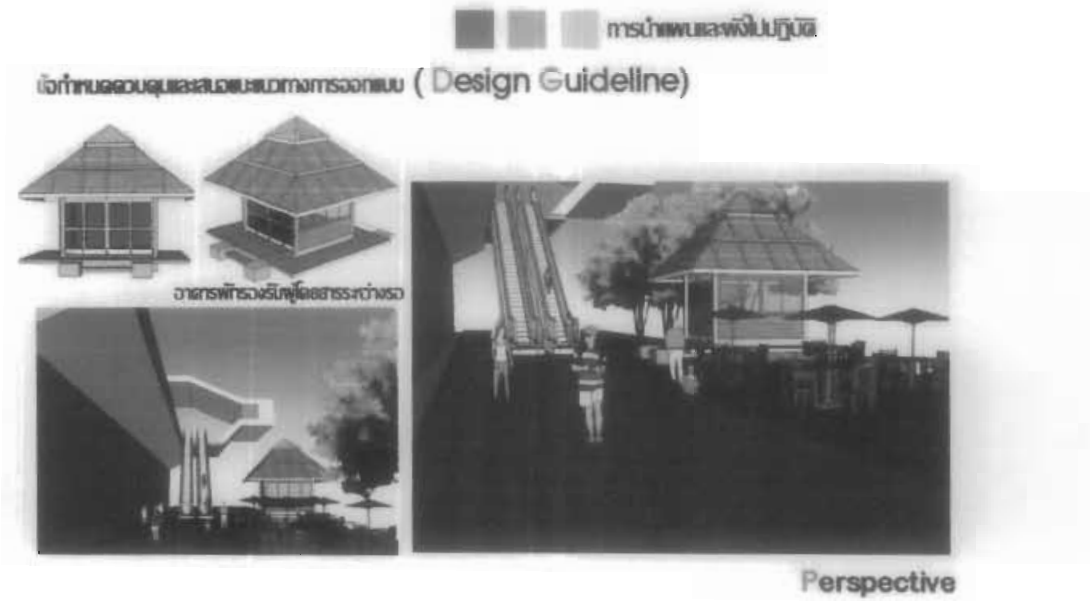

รูปที่7.19 แสดงเสนอแนะแนวทางการออกแบบ

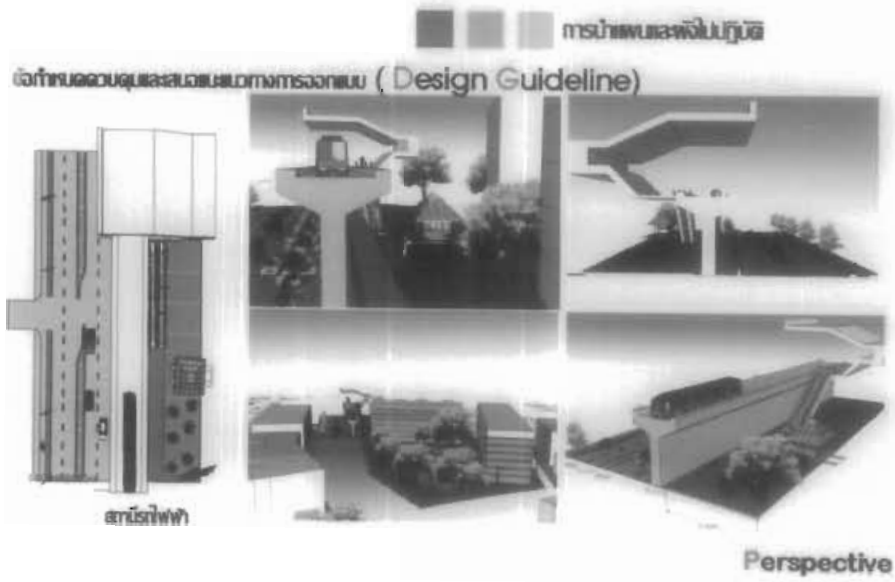

รูปที่7.19 แสดงเสนอแนะแนวทางการออกแบบ

Mahasarakham University

7.7 Design check List

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ

Design Check List

[illegible]	ISSUE	DESIGN PROGRAM	การดำเนินงาน
[illegible]	CIRCULATION + LINKAGE INFRASTRUCTURE	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible] 4.[illegible] 5.[illegible]	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible] 4. [illegible] set back [illegible] 5.[illegible] 6.[illegible]
[illegible]	OPEN SPACE PUBLIC SPACE	1.[illegible] Plaza 2.[illegible] 3.[illegible]	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible] 4.[illegible]

ตาราง 7.5 แสดงการสรุปการออกแบบ

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ

Design Check List

[illegible]	ISSUE	DESIGN PROGRAM	การดำเนินงาน
1.[illegible]	LANDUSE, ZONING MIX USE, NODE	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible]	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible]
2.[illegible]	CHARACTER, IDENTITY	1.[illegible] 2.[illegible] 3.[illegible] 4.[illegible] Street Furniture	1.[illegible] 2.[illegible] set back [illegible] 3.[illegible] 4.[illegible]

ตาราง 7.5 แสดงการสรุปการออกแบบ

Mahasarakham University

บรรณานุกรม

กำธร กุลชล. 2545. การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร การติดตามหาคำตอบในรอบ 40 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เทศบาลเมืองนนทบุรี. 2547. แผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี ประจำปี พ.ศ. 2547

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2547 สมุดรายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กองคลังข้อมูลและสนเทศสถิติ

[1] วนารัตน์ กรอิสรานุกูล. การศึกษาเพื่อวางแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสิ่งแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง) 2541.

กรมการผังเมือง. 2544. คู่มือกฎหมายอาคารที่เกี่ยวข้องกับงานวางผัง.

Mahasarakham University

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกนกวรรณ คำสวรรค์
วันเกิด	วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 396 ม.6 ถ.ขุขันธ์ ต.หนองครก อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000
หมายเลขโทรศัพท์	081-0556681
e-mail address	jjada_mp@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539	ประถมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จ.ศรีสะเกษ
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จ.ศรีสะเกษ
พ.ศ. 2549	ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	

กิจกรรมการศึกษา

- เข้าร่วมกิจกรรม " Ayutthaya Historic City World Heritage Conversation" Program Faculty of Architecture,Urban Design and Creative Arts,Mahasarskham University,Thailand & Faculty of Built Environment , University Thenologi , Malaysia
- เข้าร่วมกิจกรรมรับน้องของคณะในปี 2545 – 2548

ประสบการณ์ทำงาน

- มีประสบการณ์ฝึกงานคณะอยู่ชั้นปีที่ 3 ที่บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ ปาล์ค ขอนแก่น
- มีประสบการณ์ฝึกงานคณะอยู่ชั้นปีที่ 4 ที่หน่วยงาน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)สำนักงานปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Mahasarakham University